

Milan, 12. oktobra. d. Vojni poročevalci lista "Popolo d' Italia" razpravljajo o daljšem poročilu o pomenu domačinskih čet v vzhodno-afriški vojni, ki štejejo približno 50.000 vojakov, deloma iz Eritreje in deloma iz Libije. Kolonialna vojska se odlikuje po svojih velikih vojaških sposobnostih. Askari so izredno trezni ljudje, zelo urni ter bojevitvi v napadu in zasledovanju, nekoliko pa morda manj sposobni za odpor. Italijansko vrhovno poveljništvo uporablja Askare primarno po njihovih lastnostih.

Popoldne so zastopniki oblasti ponovno pozvali poslanika Vincija naj odpotuje. Ker je vztrajal pri svojem stališču, so vdrl v poslaništvo ter poslannika skupno z vojaškim atašejem prepeljali v utrjeno hišo nase Gesta, kjer bosta oba diplomata internirana. Vlak z osobjem italijanskega poslaništva je nato odpeljal v Džibuti. Zanimivo je, da je skušal poslanik Vinci še vrnaj doseči avdijenco pri cesarju, a ga je ta odklonil. Vse kaže, da bo zaradi tega nastala nova diplomatska afera.

potrebno, da poprej, predno se sklene izvajanje gospodarskih sankcij proti Italiji, države, ki so na tem najbolj za-interesirane, poskrbe za to, da dobita Jugoslavija in Rumunija nadomestilo, odnosno odškodnino za izgubljeni ita-lijanski trg. Dokler pa se to ne vprašanje pravilno ne uredi, se ne more pričeti izvajanje gospodarskih sankcij. Jugo-slevija in Rumunija sta voljni sodelo-vati pri ukrepih, ki jih odredi Društvo narodov, toda ne gre, da bi zaradi tega sami nosili vse breme teh ukrepov, ker bi to zelo povečalo gospodarsko krizo v obeh državah. Odbor je priznal upravi-čenost tega stališča in bo o tem podrob-neje razpravljal v ponedeljek.

kakšni obliki namerava ugoditi italijanskim potrebam brez vojne, ki jo tako obsoja?

Hud potres na meji Rusije in Afganistana

Moskva, 12. oktobra. A/A. Na meji Rusije in Afganistana je nastal hud potres. Po dosedanjih podatkih je bilo preko 50 ljudi ubitih in več ko 300 ranjenih.

Potres se je pričel že 8. oktobra okrog 20. ure. Epicenter je v gorovju Tovildorinsku v Tadžikistanu. Potres je strašno razdejal vse ozemlje okrog epicentra.

Nastopna audijenca angleškega poslanika

Beograd, 12. oktobra. AA. Danes popoldne je bil sprejet v svečani audijenci od Nj. Vis. kneza-namestnika novi poslanik Velike Britanije na našem dvoru g. Ronald Campbel. Audijenci je prisostvoval predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. Poslanik Campbel je pri tej prilici izročil svoje poročilo.

**Današnja številka ima
395 malih oglasov**

Pred interesantnim zasedanjem parlamenta

Živahno previranje med narodnimi poslanci — Kandidati za predsednika skupščine

Beograd, 12. oktobra. V Obletnica kraljeve smrti je pripeljala v prestolnico izredno mnogo narodnih poslancev in senatorjev. Prisotnost mnogih parlamentarcev in dogodki zadnjih dni so vnesli v politično življenje izredno živahnost. Narodno predstavništvo se po sprejetju proračunskih dvanajstih dni več sestalo. Sedaj se bliža 20. oktober, ko se mora sestati po ustavi. Radi tega je razumljivo, da je zavladala tako v Narodni skupščini, kakor v senatu poslednje dni velika živahnost. Poslanci se zbirajo v svojih klubih ter konferirajo o političnem položaju. Glavni predmet razgovorov je volitev novega predsedništva Narodne skupščine. V vrstah vladinega večinskega kluba se je namreč pojavilo nezadovoljstvo s sedanjo sestavo predsedništva, ki po svoji veliki večini ni organizirano v JRZ. Tako se že imenujejo razna imena iz vrst večinskega kluba, ki bi prišli v poštev kot kandidati za mesto predsednika Narodne skupščine. Kot najprejšeje kandidata se imenujejo ministar za fizično vzgojo naroda Mirko Komnenović in predsednik kluba vladne večine g. Steva Janković. Kot tretji pa se spominja tudi sedanji ministar pravde Mile Miškulin.

Kako se bodo zadržale ostale skupine pri volitvah predsedništva, še ni nič gotovo. V klubih se vrše posvetovanja ter se razpravljajo o eventualni skupni taktiki parlamentarne opozicije. Izgleda pa, da bo parlamentarna opozicija najbrže volila sedanje predsedništvo z g. Čirčevićem na čelu.

V senatu je izvolitev starega predsedništva z dr. Tomasićem sigurna.

Vsi parlamentarni klubi so sklicali svoje seje za 12. oktober in se bo šele takrat mogla pregledati razporeditev poslancev po posameznih skupinah. Sedaj je še vse v previranju. V večinskem klubu bodo ostali oni poslanci, ki so se odločili za JRZ. Koliko je teh poslancev, se danes ne da reči. Zadnje dni se še vedno iz večinskega kluba izločajo posamezne skupine. Izstopil je dosedanji podpredsednik dr. Pinterović s skupino tovarštev, ki se pridružijo Neodvisnemu klubu. Poslanec Matić in dr. Kožulj, ki sta izstopila, ustanavljata poseben »Hrvatski klub«. V Jevtičevem klubu odnosa je še niso razčiščeni. Gre predvsem za večje število bivših radikalov, ki se ne nameravajo pridružiti JRZ, a se še niso definitivno opredelili za skupino, kateri se nameravajo pridružiti. Oni slovenski poslanci, ki so izstopili iz večinskega kluba ter sklenili formi-

rat »Slovenski klub«, se še niso konstituirali. Neodvisni klub, v katerem so združeni odločni pristaši pohorske resolucije, je te dni imel več sej, na katerih je razpravljalo o svoji taktiki povodom predstojnega sklica naroda. Predstavništva. Klub stalno na raču in je do sedaj prijavljenih 51 članov. V klubu se pripravljajo material za energične parlamentarne akcije v raznih aktualnih vprašanjih, zlasti tudi v uradniškem.

Med poslanci, ki so preje pripadali zemljoradniški stranki, vodi poslanec Lazić akcijo, da bi se vsi združili v poseben Zemljoradniški klub. Večina teh poslancev je do sedaj v Jevtičevem klubu.

S strani nekaterih pristašev JRZ se iznaša predlog, da bi poslanci, ki pripadajo novi radikalni stranki, ustanovili svoj poseben klub. Vladni krogi ne simpatizirajo mnogo s to idejo, ker bi njena izvršitev priležila v parlamentu še bolj zapletla.

Narodna skupščina in senat imata 19. t. m. seje, na katerih bo zaključeno dosedanje zasedanje. Na seji 20. oktobra bodo izvoljeni na novo tudi stalni parlamentarni odbori: finančni, administrativni, imunitetni, za prošnje in pritožbe. Pri volitvah za odbore bodo po sedanjem razporeditvi posamezni klubi nastopili s svojimi listami, ker se volitve vršijo po proporciji. Volitve predsedništva in volitve odborov so tajne in se bo torej iz njihovega rezultata moglo oceniti pravo razpoloženje parlamenta.

Ali bo Narodno predstavništvo po izvršenem konstituiranju zasedanje nadaljevalo ali ne, je še popolnoma nejasno. Predlogov za enkrat ni nobenih in tudi konkordat s Vatikanom parlamentu še ni predložen. Posebej živahno se razpravljajo o tem, ali bo vlada tokrat predložila izvolitev posebnih odborov za revizijo političnih zakonov. Predlogi teh zakonov v vladi do sedaj še niso izdelani in zato je malo verjetno, da bi prišli sedaj na dnevni red. Parlamentarni krogi sploh domnevajo, da bo novo zasedanje trajalo le par dni in da se bosta zbornici mogli zbrati zopet šele v drugi polovici novembra, ko jima mora biti predložen državni proračun po določbah ustave. Beograd, 12. oktobra. »Novosti« po- ročajo, je podpredsednik kluba vladne večine Milovan Lazarević podal ostavko. Predsedstvu je poslal pismo v katerem je razložil razloge za svojo ostavko in izstop iz kluba.

Kako prodirajo italijanske čete

Posebni poročevalci »Tempsa« opisuje način prodiranja italijanskih čet povodom akcije proti Adui, takole:

Na čelu italijanske kolone marširajo posebne čete, sestavljene iz italijanskih askarijev, ki so nalašč izučeni za obmejno stražarsko službo. Vodijo jih italijanski častniki. Glavna naloga teh čet je čiščenje terena pred glavnimi silami prodirajoče italijanske vojske. Predvsem poskušajo zlomiti odpor neregularnih abesinskih vodov, ki jih zapletajo v četniško vojno.

Tem izvidniškim četam pomagajo oddelki za afriško vojno nalašč konstruiranih lahkih tankov, ki so se v prvih dneh pohoda odlično obnesli. Za temi zaščitenimi in izvidniškimi četami prodirajo v sklenjenih formacijah kolone italijanskih divizij. Na fronti izvidniških čet se odigrava cela vrsta večjih in manjših četniških prask, ki zahtevajo na obeh straneh svoje žrtve. Vročina je huda nadloga za prodirajočo italijansko vojsko. Že po osmi uri jutraj je zrak kakor razbeljen. Prodiranje Italijanov ovirajo tudi številne zapreke, ki so jih postavili Abesinci pri svojem umiku. Proti italijanskim tankom kopljejo po 2 metra široke in globoke jarko.

Pri pohodu na Aduo so italijanske čete napredovale prvi dan dobrih 20 km, tako da so dosepele izvidnice divizije do vzhodne gorovja, kjer so se pričele šele prave težave.

Prvi resni odpor so pokazali Abesinci na gori Daro Takle, kjer so zasedli prevladujoče položaje nad strmo gorsko sotesko. Abesinci so se dobro utrdili ter postavili na svojih položajih tudi strojnice. Italijani so se tekom celega petka pripravljali na napad. Ker ni mogla priti artilerija Abesincem prav do živega, so nastopili v soboto jutraj italijanski bombarderji ter pričeli obmetavati abesinske postojanke z bombami. Pod pritiskom eksplozivnih letalskih bomb so se rusile kočice Abesincev, kakor da bi bile iz papirja.

Spričo napada italijanskih letalcev so pričeli Abesinci zapuščati svoje postojanke ter se jadrno umikati. Italijanske čete so jim sledile za petami. Odpor Abesincev pa ni popustil. Čim so dospeli v nove postojanke na 2.400 metrov visoko ležečem Casariju, so že dale nov odpor ter se borile z njimi dano srčnostjo. Prav tako hude borbe so se vršile v sami gorski soteski, po kateri vodi pot proti Adui. Toda tudi tu je zlomila italijanska letalska eskadrila odpor Abesincev ter jih prisilila, da so odprli pot italijanski pehoti.

V soboto zvečer proti šesti uri so obkrožile italijanske čete Aduo že od treh strani.

Abesinci so razpolagali v teh bojih s kakimi 10.000 možmi. Italijani težke artilerije niso mogli uporabljati zaradi terenskih težkoč. Glavno vlogo je igralo pri vseh bojih letalstvo.

Glavne ovire italijanskemu prodiranju so terenske nepravilnosti, vročina in pomanjkanje vode. Vse ozemlje okoli Aduje je pokrito z velikimi bazaltnimi skalami ter prepreženo z globokimi soteskami s strašnimi stenami, preko katerih so se ponovno rusile v prepade cele kolone italijanskih mezgov. Konji po tem terenu skoro ne morejo hoditi. Poleg vseh tega pa žge nad ozemljem še peklena vročina.

Padeč Aduje pomeni za italijansko vojsko tudi stratežen uspeh. Borbe se bodo se-

daj vršile v višje ležečih predelih, kjer so klimatične prilike bolj ugodne za bele vojake. Seveda pa je bitka pri Adui bila šele pričetek.

Po odredbi vrhovnega poveljstva italijanske vojske so se jele pojavljati prve konture bodoče fronte, ki sega od Aduje do Adigrata preko strateško važnega pogorja Entisio. Na to fronto hite sedaj močne rezerve pehote. Počasi prihaja tudi težka artilerija, ki jo vlečejo po težavem terenu posebno konstruirani traktorji. Vpostavljajo se že tudi zveza s trenom, ki vozi živež, streljivo in vodo.

Kondilis prevzel posle kraljevega namestnika

Atene, 12. oktobra. AA. Kraljevski namestnik in predsednik ministrskega sveta general Kondilis je danes prevzel dolžnosti kraljevega namestnika. Dopoldne je sprejel predstavnike listov in jim pojasnil predvsem pomen zgodovinskih dogodkov dne 10. oktobra. Naglasil je, da je glavna naloga nove vlade ohraniti red in mir v državi in pripraviti vrnitev kralja. Vlada želi vzpostaviti kraljevsko oblast zakonodajnim putem, tako da bo vladar po povratku v državo že našel vse priprave končane.

Neznana utopljenka

Ljubljana, 12. oktobra.

Na Fužinah so sredi našli truplo neznane utopljenke, ki ga je Ljubljana na. plavila na jez. Neznanka je bila po vsem videzu stara 35 do 40 let, v vodo pa je padla ali skočila komaj nekaj ur poprej. Neznanka je bila nizke postave, okroglega zabuhlega obraza, sivih oči, slabih zob in ostrženih kostanjevih las, v katerih je tical star majhen glavnik z modrim robom. Obličje je bilo v črn pulover, moder predpasnik, jopo z modrimi črtami in volnen jumper, ki je imel spodaj rdečkast rob. Okrog prsi je imela ovito modro flanelo, na sebi pa je imela še črno kloasto, spodnje krilo, rdečo črno čevlje, ki se zanačajo z jermenčkom na gumb. Banovinski zdravnik dr. Jenko je utopljenko preiskal, a ker ni bilo videti znakov nasilja, je dal truplo prepeljati na pokopališče k Devici Mariji v Polju, kjer ga jutri popoldne pokopljejo.

DOLENJSKE TOPLICE

nudijo do 1. aprila 1936. plačilne olajšave: prvašna penzija I. razred (soba, prvovrstna hrana, kopeli, zdravniški pregled, vse takse in ves komfort) za 10 dni Din 600.— za 20 dni Din 1.100.— polovica v gotovini, polovica v hranilnih knjižicah Kmetске posojilnice ali Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani. Centralna kurjava sob, hodnikov in oblačilnic, prirodno vedno enakomerna temperatura vrelec 38 stopinj Celzija, ogromen dotok terme, 3 milijone litrov na 24 ur direktno v kopeli, so prednosti, ki dajejo vse možnosti za brezhibno zdravljenje vseh vrst revmatizma, raznih ženskih bolezni itd. itd. tudi v najhujši zimi. Prometne zveze: železniška postaja Straža-Toplice (polovična vozna cena) in avtobus do Toplice. Pojasnila daje uprava.

Spominjajte se CMD

Beležke

Minister Spaho o radikalnem programu

Minister za promet dr. Spaho je imel v Tuzli shod JRZ, na katerem se je uvodoma zahvalil svojim prijateljem, da so ga volili pri zadnjih volitvah v tako velikem številu kljub vsemu pritisku tedanjega režima. »Za časa prejšnjega režima je bilo v tuzlanskem srezu zasejanega mnogo slabega semena. Radi tega ne smete pričakovati, da bi sedanja vlada, ki je šele štiri mesece na delu, kar vse preko noči izpremenila in popravila. Toda vidite, da jo pri njenem delu vodi samo ena želja, dati narodu enakopravnost vseh državljanov pred zakoni, ki se jim morajo vsi pokoravati. Vlada vidi vestno računo o težavah našega kmeta ter mu je znižala davke in sprejela novo uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov. Vlada je vrnila narodu svobodo. Ona bo storila vse, da zavla da pri nas pravi demokratični režim in da bodo vladali v tej državi samo oni, ki uživajo resnično zaupanje naroda. Za podporo take politike je bila stvorjena Radikalna zajednica. Bili so časi, ko je bilo ime radikalno sovražno. Toda reči je treba, da je bil stari radikalni program najbolj svobodoluben in najbolj demokratični med vsemi programi, kar smo jih imeli. Bili pa so ljudje, ki so za ljubo oblasti ta program izgrajevali. Radi tega se nismo mogli z njimi sporazumeti. Odslej v naprej kaj takega ne bo več mogoče. Na čelu radikalne stranke se nahaja danes stari borec za narodne pravice in svoboščine, g. Aca Stanojević. On je človek, ki je sicer star nad 80 let, ali kljub svojem letom smatra za svojo dolžnost, se še vedno boriti za narodne svoboščine. Mi vsi moramo imeti v tega človeka popolno zaupanje.

Vem, da se sejejo med vas krilatice, da je odšel Spaho med radikale in da se je izneveril. V odgovor na to vam rečem, da je Spaho s staro radikalno stranko z onimi radikali, ki so se vedno borili za demokracijo in svobodo.

Iz zagrebškega pohorskega glasila

Včerajšnje neoficijelno zagrebško pohorsko glasilo »Obzor« poroča:

»Pohorci so povedli akcijo, da se zberejo v Narodnem predstavništvu vsi rodni elementi in skupno nastopijo še ob priliki bližnjega zasedanja Narodne skupščine in senata. S tem v zvezi se je vršila seja jugoslovenskega neodvisnega poslanskega kluba, na kateri je predsednik poslanec Milan Božić govoril o potrebi združitve vseh elementov, ki se strinjajo s pohorsko akcijo. Seje so se udeležili tudi nekateri člani skupine bivšega ministra Stjepanovića. Razpravljali so o širši konferenci Pohorcev, katerim naj bi se pridružili vsi člani Narodne skupščine in senata, ki se strinjajo s to akcijo. Na tej širši konferenci naj bi se končno sprejeli sklepi o nadaljnjem skupnem delu.

Za enkrat je znano, da se zbirajo okrog pohorske skupine pristaši bivšega ministra Ignjata Stjepanovića, bivšega ministrskega predsednika Boška Jevtića, bivšega ministra Velje Popovića ter skupina na Voje Lazića in Uroša Stajčiča. Načeloma so vse te skupine za skupni program. Diference pa obstojajo glede osebnosti in taktike. Zato se tudi doslej ni so združile v enotno politično skupino.

Mi se samo očitno starini »Obzor« in njegovim informacijam, ki jih črpa očividno iz nekega nam neznanega vira, da se je vršila še posebna anketa, h kateri so bili pritegnjeni tudi strokovnjaki zagrebške in ljubljanske železniške direkcije. Toda ti so dobili striktno direktivo in rezultat za naše rudnike je bil spet negativen. Ko je zdaj na zimo prišlo nekaj zasebnih naročil, je začelo iz-

V emigracijo z njimi!

Zadnji »Domoljub«, ki se je sploh spravljal že v uvodniku nad naše učiteljstvo z očitki, da je cela vrsta učiteljev, ki ne razumejo pravih narodnih potreb, objavlja pod grozečim naslovom: »Dovolj zabavljanja« tudi sledečo notico:

»Čprav je sedanja vlada opetovano izjavila, da hoče uredbo o znižanju plač popraviti, del učiteljstva še vedno stika glave, zabavlja čez posamezne člane vlade na nedopusten način in demonstrira proti vladni s sklepi, ki bi prav občutno zadeli v kulturnem in gospodarskem pogledu narod in državo. Kdor razmere pozna, dobro ve, da velikemu delu učiteljstva pri tem rovarjenju ne gre več toliko za pravične plače, kakor pa za gonjo proti sedanji vladi, ki je velikemu delu učiteljstva trn v peti. Saj ni imel pri prejšnjih režimih noben stan v svoji sredi toliko ovaduhov, kakor ravno učiteljski. Denuncijantom iz učiteljskih vrst se ima ne samo doba vrsta slovenskih duhovnikov, fantov in mož, ampak tudi lepo število poštenih učiteljev in učiteljic zahvaliti za marsikatero ostudno gonjo in težko preizkušnjo polpretekle dobe. Mero-dajne oblasti pojejo glede ureditve države po svoji začetni poti in se gotovo ne bodo ozirale na intrige tistih, ki resničnega miru v državi nečejo. Komur sedanja Jugoslavija ni všeč, (sic. današnje stanje v naši domovini Op. ur.) naj si poišče udobnejši kotiček za mejo. Zabavljanja, kakor smo ga čuli te dni, pa mora biti konec.

Tako podeželsko radikalno glasilo, ki je torej mišljenja, da treba politične nasprotnike poslati v emigracijo. Naša javnost opaža, da izgublja gospoda zadnje čase živce, ker bi sicer drugače ne proglasila »velik del učiteljstva«, preko katerega pač ne bo mogla, za »nasprotnike režima«. Kruto pa se vara gospoda, če misli, da bodo šle, kdaj nastopili časi šušterskega režima preganjanja naprednih in nacionalnih učiteljev radi njihovega težkega in odgovornega dela med narodom. Od tistih časov je preteklo nekaj desetletij in za nami je tudi 6. januar, preko katerega ne bo mogel noben še tako zagrižen partizan. Vsih misli, da se bo gospoda za časa svojega velikega premišljevanja le nekaj izužila; kakor vidimo, pa so ostali res »taki, kakor smo bili«. Nam je to tudi prav saj samo potrjuje stari izrek »volk drako menja, npravi pa nikoli«.

Gospodarske sankcije

Odbor za sankcije predlaga ukinitve vseh finančnih operacij z Italijo — Francoska javnost proti sankcijam

Zeneva, 12. oktobra. w. Od komiteja sedemdesetorice včeraj imenovani in iz finančnih strokovnjakov Velike Britanije, Francije, Grčije, Južnoafriške unije, Nizozemske, Rumunije in Poljske sestavljeni podkomite se je danes sesel, da prouči finančne sankcije, ki bi se na podlagi čl. 16 pakta o Društvu narodov uporabile proti Italiji. Podkomite je sklenil na predlog angleške delegacije, da bo vzel za po'logo svojih razprav poročilo podkomiteja za finančna vprašanja, ki ga je svet DN imenoval po konferenci v Streei, da prouči ukrepe proti državam, ki bi v bodoče odklanjale mednarodne obveznosti in s tem ogrožale evropski mir. V tem poročilu se predlagajo naslednji ukrepi, ki bi se izvedli progresivno: 1. Prepoved obnove kreditov. — 2. Prepoved emisije javnih posojil. — 3. Prepoved javnih posojil potom fizične ali pravne osebe, ki pripada kaznovani državi ali ji služi kot posredovalec. — 4. Prepoved otvoritve bančnih kreditov trgovinskega značaja, za fizične ali pravne osebe, ki pripadajo kaznovani državi ali ji služi kot posredovalec. — 5. Prepoved otvoritve eličnih kreditov, ki pa nimajo trgovinskega značaja. — 6. Prepoved otvoritve normalnih trgovinskih kreditov.

Po obširni izmenjavi misli, katere so se poleg rumunskega zunanjega ministra Titulescu in grškega delegata Politisa udeležili zlasti angleški finančni strokovnjak Kawtherly in francoska zastopnica Coulondre in Rueff, so sklenili načelno priporočati vse te točke v odobritve koordinacijskemu komi-

teju za sankcije, ki bo o tem skopal najbrže v ponedeljek.

Pariz, 12. oktobra. o. Vlada prejema iz vseh nacionalističnih krogov pisma, resolucije in brzojavke, ki za vsako ceno zahtevajo, da ostane Francija glede na italijansko-abesinski konflikt nevtralna. Desničarski narodni poslanec Soulier je poslal ministrskemu predsedniku Lavalu pismo, v katerem ga poziva, naj se Francija ne vmešava v sankcijsko akcijo, ki nima nič skupnega s pravičnostjo. Francija bo prav lahko čuvala ravnotežje med obema francoskima prijateljicama, Anglijo in Italijo. Trgovinska zbornica v Marseillu je poslala Lavalu brzojavko, v kateri ga opozarja na škodo, ki jo bo imela marseillska uka, če pride do izvajanja sankcij. Vlada mora ostati nevtralna, ker zahtevajo to francoski gospodarski interesi.

Vse desničarske politične organizacije so za nočjo napovedale veliko demonstrativno zborovanje na Placeu d'Opera. Na zborovanju so nameravali nekateri govorniki ostro nastopiti proti sodelovanju Francije z Anglijo. Policija pa je zborovanje prepovedala in sploh za branila vsako zbiranje ljudi pod vedrim nebom. Izdana je cela vrsta varnostnih ukrepov, da se onemogočijo demonstracije.

Ponoven klic iz Trbovelj

Trbovlje, 13. oktobra.

V dvorani Delavskega doma so se danes dopoldne vnovič sestali rudarski zapužniki iz vseh revirjev ter zastopniki strokovnih organizacij in socialnopolitičnih ustanov, da se posvetujejo o uspešnih in neuspešnih dosežkih akcije za revizijo državnih naročil pri naših rudnikih in da sklepajo o nadaljnjih ukrepih. Zborovanje je vodil tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik. Poročal je o konferencah, intervencijah in deputacijah, ki so jih predstavniki delavstva podvzeli od srede junja do danes. Iz Ljubljane in iz Trbovelj je ta čas romalo v Beograd na kupe resolucij, epomenic in gradiva. Uspeh celotne dosedanje akcije je bil malenkosten — samo kočevskemu rudniku se je kvota državnih naročil zvišala od 200 na 1000 ton, še ta pribitek Kočevju bo šel, kakor se govori, na račun centralnih premovalnikov. Na koncu je g. Uratnik predlagal, naj bi odbor stopil zdaj tudi pred široko javnost na zborovanjih, ki naj bi se sklicale v revirjih, a morda tudi drugod. Razen tega je sprožil misel, naj bi se gradivo, ki ga je zbral akcijski odbor, natisnilo v posebni brošuri. To poletje so rudarji v naših revirjih delali po 12 silhtov na mesec, a če redukcije dobav poveljajo, jih bo prihodnje poletje samo deset.

Poslanec g. Pleškovik je obširno poročal o korakih, ki so jih podvzeli slovenski poslanci skupno. Doseženo je bilo, da se je vršila še posebna anketa, h kateri so bili pritegnjeni tudi strokovnjaki zagrebške in ljubljanske železniške direkcije. Toda ti so dobili striktno direktivo in rezultat za naše rudnike je bil spet negativen. Ko je zdaj na zimo prišlo nekaj zasebnih naročil, je začelo iz-

nenada primanjkovati vagonov in prejšnji petek so morali rudarji praznovati samo iz tega razloga.

Tajnik Narodne strokovne zveze je pobijal argumente, da bi bil naš premovalni kalorijah in po cenah slabši od premovala iz vzhodnih bazenov. Ker vlada vztraja pri redukciji dobav, bodo morali zlasti centralni premovalniki TPD občutno skrajšati obratovanje. Sentjanskemu premovalniku je škoda, ki jo je utrpel z novo ureditvijo naročil, izravnan s tem, da bo dobival državnim železnicam tudi odstotek, ki ga je doslej kri- lo Velenje. V splošnem pa je prejela ljubljanska direkcija od nadrejene instance naročilo, da mora prihodnje leto v konzumu premovala prihraniti 13 milijonov Din s tem, da izločijo kurilnice vse lignit.

V debati je poročal načelnik M. rudarske skupine g. Pilberšek iz Trbovelj, nato pa je tajnik Zveze rudarjev g. Arh iz Zagorja ostro kritiziral v istem smislu je govoril tajnik zagorske podružnice Jugoslovenske strokovne zveze g. Ustar. Govorili so še zapužniki g. Vode. Ustar. Govorili so še zapužniki g. Vodenšek, Gnilšek, Keše, ki so drug za drugim izrazili obžalovanje, da se akcijski odbor ni razširil na ta način, da bi poiskal stika z vsem delavstvom in k akciji pritegnil tudi prizadete obrtnike in trgovce.

Po govoru trboveljskega župana g. Klenovška je konferenca izrazila zaupnico akcijskemu odboru, nato pa so bili po razmeroma kratki debati soglasno sprejeti predlogi, ki jih je stavil tajnik g. Arh, da se zborovanja odpošlje v Beograd še enkrat in da se v Beogradu, Hrastniku, Zagorju, Ljubljani, Mariboru in Celju priredijo veliki javni shodi.

Lahkoatletski dvoboj Gradec — Ljubljana

Prvi dan vodijo Gradčani s 45 : 36 — Danes bo borba zelo napeta

precejšno gotovostjo računali na zmago. Točke: G. 23, L. 13.

Skok v daljavo: 1. Putinja (L) 6.40 m, 2. Martini (L) 6.36 m, 3. Tunner (G) 6.25 m, 4. Gutmayer (G) 6.23 m. Zmagovalec se je šele z zadnjim skokom porinil na prvo mesto, sicer je pa skoro vedno prestopal. Točke: G. 24, L. 21.

Met koplja: 1. Zahlbruckner (G) 55 m, 2. Dečman (L) 52.70 m, 3. Schwarz (G) 49 m, 4. Martini (L) 42.30 m. Zmagovalec je od meta do meta zboljševal rezultat, dočim je imel Schwarz samo en veljaven met. Dečman je dosegel dosedaj svoj najboljši rezultat in je trenotno naš najboljši kopljaš. Točke: G. 30, L. 24.

Tek 400 m: 1. dr. Schoefft (G) 52.1, 2. Skušek (L) 53.2, 3. Drexler (G) 53.2, 4. Zorja (L) 54.9. Sigurna zmaga prvega, dočim je. Skušek šele na cilju potisnil Drexlerja na tretje mesto. Točke: G. 36, L. 27.

Tek 500 m: 1. Bručan (L) 16:10 2/5, 2. Hadler (G) 16:16 1/5, 3. Kreys (L) 16:25 3/5, 4. Burestaller (G) 16:39. Rezultat je za balkanskega prvaka razmeroma šibak, čemur so krivi zelo šibki začetni krogi. Izven konkurence sta dosegla Srakar (Primorje) 16:33 2/5, Starmar Iv. (Slova) pa 16:34. Točke: G. 39, L. 33.

Stafeta 4x100 m: 1. Gradec (Gutmayr, Plattner, Drexler, dr. Schoefft) 45 sek., 2. Ljubljana (Ster, Zgur, Weibl, Zupančič) 45.3. Odločil je izvrstni Plattner, vender so pa gostom olajšale zmago tudi zelo slaba prva in druga predaja Ljubljane. Najboljši je bil Zupančič. Zelo se je pogrešal Sodnik, ki pa se je pri teku na 200 m poškodoval na nogi.

Točke po prvem dnevu tekovanja: Gradec 45, Ljubljana 36.

Demisija poljske vlade

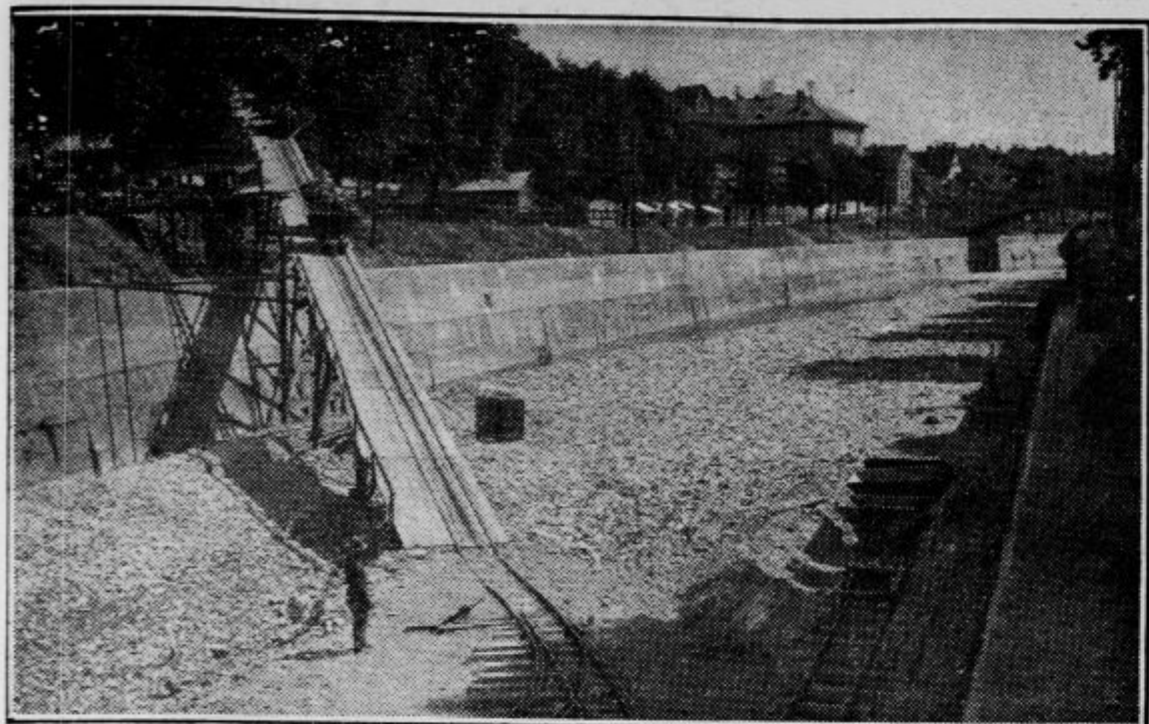
Varšava, 12. oktobra. AA. Vlada je podala ostavko. V političnih krogih pričakujejo, da bo predsednik republike poveril mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu notranjemu ministru Kosciakowskiemu. Prav tako mislijo, da bo dosedanji zunanji minister Beck tudi v bodoče ostal na tem mestu.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Večina jasno, nekoliko hladnejše vreme.

Pregled dela okrog Ljubljane

Razgovor z gradbenim vodjo — Glavna dela bodo ob ugodnem vremenu gotova že letos

Iz očiščene struge so izvozili ogromno materiala k Sv. Krištofu in na Mirje

Ljubljana, 13. oktobra. Ljubljancem skrbi, ker počivajo prava regulacijska dela že ves teden. Voda je namreč preplavila vso strugo in onemogočila dela. Naš poročevalec pa se je obrnil na gradbenega vodjo g. Vacka, ki mu je ljubezno razkril bližnje načrte.

— Kako si predstavljate nadaljevanje regulacijskega dela, ki zelo zanima vso javnost?

— Ta teden, ko so počivala skoro vsa glavna dela, smo se posvetili izključno čim hitrejšemu odgonu vode. Najprej smo zajezili na desni — prulski strani — ob zatvornici dotekajočo vodo z masno ilovico, napravili čez sredo struge zasilno steno med stalno zagatno steno in zatvornico in jo tudi trdno založili z ilovnatim materialom. Tako smo zagradili močan dotok vode iz Gradašnice, ki smo jo usmerili spet v strugo Ljubljane za to zasilno steno. Tako bomo lahko spet začeli z delom.

Najprej bo padla zatvornica. Poklic sem že nekaj tesarjev iz Vevč, kjer jih ima naša tvrdka zaposlene, da takoj začno s podiranjem, ki utegne biti končano v nekaj dnevih. Nato bodo odpejli vse dobre, zdrave kose, predvsem zaporna vrata, debela bruna in tramove ter drugo lesovje, kolikor se ga da porabiti, k novi zatvornici na špičo, kjer že čakajo na ta material. Predvidoma bo to tesarsko delo dovršeno še tekom tega meseca in bo mogel ta jez pravilno funkcionirati ob morebitnih naplavinah.

Po zrušenju zatvornice utegnejo priti za tesarji do temeljev že kopači, ker je pod zatvornico teren že precej splojčen in ne bo odkopavanje porabilo mnogo časa. Dokaz za to lahko vidimo na desni strani zatvornice, kjer štrle pod njo le goli koli. Med tem časom, upam, če bo seveda vreme priaznejše, bodo nadaljevali z graditvijo opornikov na obeh straneh, zlasti na levi, kjer smo doživeli tako katastrofo.

— Koliko škodo so tvrdili povzročili s tem opornikom zadnji nalivi?

Betonski opornik, ki se je odtrgal od svojega sosedu in bil skoraj zdrknjen v globoko jamo, je bil dolga 6 m visok. Zgornja plast ima 60 cm, spodnja 2 m na podstavku in tehta približno 60

ton. Treba ga bo razbiti s kompresorjem. Če računamo kubični meter po 1000 Din — zakaj za kompresor, ki je last mestne občine, je treba plačati za uporabo dnevno po 200 Din — tedaj imamo s pogreznjenim opornikom škodo okrog 50.000 Din. To oporno steno nameravamo — kakor že rečeno — razdrobiti s kompresorjem, opornik pa potem, ko zgradimo sosednega, ki ima že

Preiskava zaradi poneverjenih 397.362 Din

Obtožnica proti Franu Dubroviću sestavljena

Ljubljana, 12. oktobra. Sredi junija so bile odkrite pri glavni carinarnici v Ljubljani velike neredne manipulacije carinskega uradnika Frana Dubrovića. Mož si je hotel končati življenje. Ko pa je okrevanje, je bil prepeljan v sodniške zapore in je bila uvedena preiskava zaradi poneverbe uradnega denarja in ponarejanja listin. Dubroviću je bila izročena v prvi vrsti evidenca markic za igralne karte in domino. Kazenska preiskava je izvedla temeljito vse dokaze. Ugotovljeno

je, da si je prilastil osumljenec iz računa markic in drugih računov celotni znesek 397.362 Din. Poleg markic je manipuliral tudi z računi, ki so mu bili od glavne carinske blagajne v Beogradu odkazani v plačilo raznim trgovcem v Ljubljani za poravnane mnogih zneskov za dobavljeno blago. Te račune oziroma potrdila računov je osumljenec kratkoma ponaredil. V preiskavi je Dubrović odkrito priznal svoje manipulacije. Preiskava je končana, državno tožilstvo sestavlja obtožnico.

je, da si je prilastil osumljenec iz računa markic in drugih računov celotni znesek 397.362 Din. Poleg markic je manipuliral tudi z računi, ki so mu bili od glavne carinske blagajne v Beogradu odkazani v plačilo raznim trgovcem v Ljubljani za poravnane mnogih zneskov za dobavljeno blago. Te račune oziroma potrdila računov je osumljenec kratkoma ponaredil. V preiskavi je Dubrović odkrito priznal svoje manipulacije. Preiskava je končana, državno tožilstvo sestavlja obtožnico.

— In betonski jez pri Čevljarskem mostu?

Tega bomo nazadnje s kompresorjem podrli in manjkajoči teren zbetonirali. S tem bodo glavna dela pri regulaciji Ljubljane za letos končana. Pogoji je seveda — ugodno vreme.

Apel Društva stanovanjskih najemnikov

Društvo zahteva regulacijo najemnin z uredbo

Ljubljana, 12. oktobra. Društvo stanovanjskih najemnikov nas je naprosilo za objavo naslednjega članka:

Posledica svetovne vojne je bilo tudi občutno pomanjkanje stanovanj v mestih in drugih obljubljenih krajih. Naravno je, da je nastalo živahno povpraševanje po stanovanjih in da se je poskušalo to konjunkturo izriniti za zvišanje najemnin. Do leta 1929 so stanovanjski zakoni najemnike ščitili in zaradi tega so ostale najemnine v zmirljivih mejah. Toda po ukinitvi stanovanjskega zakona so poskočile mnogo preko plačilne oziroma pridobitne zmoglosti najemnikov in so vzlele pozneje nastali krizi z neznatnimi izmenami ostale v teh višinah do danes.

V letu 1930 je pritisnila svetovna gospodarska kriza, ki je v teku zadnjih 4 let trgovino in obrt tako oslabil, da je nastal v gospodarstvu splošen zastoj. Zaradi tega ni danes več denarja niti zaslužka. Denarni zavodi so morali prositi za zaščito, kmet je pod zaščito, ostal pa je nezaščiten mali obrtnik, delavec in nameštene, ki mora plačevati za svoje razmere ogromne najemnine,

da si je delavec brez posla, da obrtnik nima zaslužka in da trgovec zaradi slabe kupne moči ne more nitiesar več prodati. Nameščenec pa že davno nima več eksistenčnega minimuma. Pred vojno se je plačalo povprečno 1/4 do 1/2 zaslužka za stanovanje, danes pa mora duševni in ročni delavec oddati od svojih borihih zaslužkov povprečno polovico, v velikih primerih celo dve tretjini za stanovanje. Omenjeni sloji prebivalstva zamašajo dobiti cenejše stanovanje. Mali človek, ki ima običajno številno družino, se nase v podprilničnih, podstrešnih in drugih skrajno nehygienjskih stanovanjih, ter si mora pritrgovati od ust, da more plačati stanovanje. Z družino vred strada, otroci hirajo in si nakopavajo neozdravljive bolezni, pomanjkanje se jim vidi na obrazih! To stanje je v veliko škodo državnim interesom in kriči po takojšnji koreniti reformi. Duševni delavec vzlic skrajni omejitvi ne more več kriti stroškov za gospodinjstvo in šolnjo otrok, saj mora plačevati za samo stanovanje 1/3 dohodkov (od 800 do 1300 Din mesečno). Zaradi tega prosijo stanovanjski najemniki že od leta 1930 za ponovno zakonito ureditev tega perečega vprašanja in za zakonito znižanje najemnin v starih hišah.

Banska uprava dravske banovine je pred 3 leti že sama z javnim apelom pozvala hišne posestnike, naj sami znižajo najemnine na znosno višino, sicer da bo vlada prisiljena po zakonski poti najemnine znižati. Apel je ostal brez uspeha. Najemnine so ostale na isti višini, kakor so bile v dobri najboljše konjunkturi! Ker pa najemniki omenjenih slojev tako visokih najemnin plačevati ne morejo, slede spori med hišnimi posestniki

Ko bi oče moral priti

pralo bi se samo z Radionom

Schichtov

RADION

pere sam

in najemniki, stanovanjske odpovedi gredo v tisoče! Dočim so se hišni posestniki pred vojno zadovoljili s povprečnim donosom 3 do 4% že davno amortiziranih starih hiš, zahtevajo danes 10 do 15% dohodka, vzlic temu, da so se javne davščine ravno za stara poslopja znižale za polovico! Če se v denarnih zavodih od naloženega kapitala dobi danes le še 2 do 4% obresti, je docela neopravičeno zahtevati od gospodarsko tako

šibkih slojev prebivalstva tako ogromne najemnine!

Ker so tako vsi poskusi najemnikov in oblasti po primernem znižanju najemnin pri hišnih posestnikih ostali brezuspešni, prosimo vse pristojne oblasti, da s posebno uredbo pooblasti banske uprave, da po zakonski poti uredi to vprašanje in v svojem okolju znižajo najemnine. Društvo stanovanjskih najemnikov.

Griza v gornji Krški dolini

Velika škoda na zdravju in gospodarstvu

Žužemberk, 13. oktobra. Socialna in higijenska zaostlost nekaterih dolenskih pokrajin ima letos hude posledice z nevarno grizo, ki razsaja v gornji Krški dolini. Najbolj je prizadeta župnija Šmihel, kjer se je raznesla bolezni že v začetku septembra. Zanesel jo je neki fantiček iz precej oddaljenih krajev. Za grizo sta zbolela oče in mati in da bi otroka obvarovala pred boleznijo, sta ga poslala k stari materi v Valično vas. Koli bolezni pa je otrok prinesel s seboj in v nekaj dneh je umrl. Po stari navadi so okoličani prišli k mrlju vasovat in bolezen se je raznesla na vse strani. Pastirji so se je nalezli na paši, mladina pri igri in v kratkem je bilo na stotine primerov nevarne bolezni, ki pa je ljudje niso vzeli za nevarno. Zbali so se šele tedaj, ko je že nekajkrat zapel navček. Kar na vseh sprva vozili bolnike v novomeško bolnišnico. Tako se je bolezni razširila tudi po krajih ob cesti proti Novemu mestu.

Ljudstvu so z navesti priskočili na pomoč župnik g. Zupanc in šmihelsko učiteljstvo. Na njih pobudo je poslal Higijenski zavod tja zdravnika dr. Korbarja, ki je uredil svojo ambulanco v župnišču. V Šmihelu sta dospela tudi dva sanitetna avtomobila, ki vozita bolnike v ljubljansko in novomeško bolnišnico. Zdravnik dr. Korbar, dva šoferja in desinfektor so že tretji teden v Šmihelu in v bolnišnico so odpredali okrog 160 bolnikov. Ostali se zdravijo doma. Nad tisoč ljudi je dobilo preventivna zdravila-kapljice proti grizi.

Ta bolezen povzroča veliko gospodarsko škodo. Ljudje ne morejo opravljati svojega

dela. Zaradi izgube delovnih moči je prizadet ves okraj. Tudi stroški so veliki, saj veljajo že zdravilne kapljice okrog 20.000 Din, s prevozom v bolnišnico pa znašajo stroški nad 100.000 Din. Doslej je umrlo v šmihelski fari 10 ljudi. Med žrtvami nevarne bolezni so tudi trije gospodarji. V vsaj Krški dolini je okrog 30 smrtnih žrtev.

V šmihelski fari bolezen v zadnjih dneh ni več tako huda, širi pa se proti Žužemberku, Budjajni vasi, Gradenci in Lipju. V St. Lovrencu je bilo v enem dnevu 18 obojenj. Sami vaščani so spoznali, da se je bolezen tako močno razširila, ker ljudstvo v začetku ni dovolj upoštevalo obrambnih navodil. Oblastva so bila pozno obveščena in zato tudi pomoč ni imela pravega učinka. Ves okoliš je slabo oskrbljen z zdravno pitno vodo, epidemijo pa podpirajo tudi razne druge okoliščine socialne in higijenske zaostlosti. V teh krajih so že mnogokrat divjale epidemije in žrtve so bile velike, ker ljudstvo ni bilo usposobljeno za samoohrambo.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti jutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje št. br. 15.435 od 25. V. 1935.

Izlet umetnikov čez mejo

Zapiski s poti v Padovo in Benetke

Začela si je skupina slovenskih umetnikov ogledati Tizianovo razstavo v Benetkah. Odprli so jo v maju, zapro jo v oktobru. Pa je upravnik Narodne galerije Janez Zorman organiziral izlet z avtobusom v Padovo in Benetke. Poleg umetnikov so se udeležili izleta tudi ljubitelji lepe umetnosti. Vsega skupaj nas je bilo 25, od tega skoraj polovica dame. Pridružil se je še rojak Slovnik iz St. Vidu nad Ljubljano, ki že 37 let razvija svojo umetnost v Düsseldorfu.

Po dvadnevem hudem naluvi se je v četrtek 3. t. m. rano jasnilo. Izpred glavnega kolodvora pohiti Jožost avtobus po Tržaški cesti. Na Planini nam celo uro pregledujejo propustnice. Ko smo na italijanski strani, hitimo kakor po steklu. Ali je treba še venomer poudarjati, kako dobro se naši sosedje zavedajo, kaj pomeni lepa cesta za tujski promet? Čez velike klanče se vzpnejo in hitimo skozi Razdrto v Vipavsko dolino, v St. Vid, v Vipavo. Tu izstopimo, da si ogledamo v župni cerkvi Wolfowe (1825 do 1884) freske, eno njegovih zadnjih, a tudi najlepših del (1876—77). Podobe so obsežne, na levi in na desni strani velikega oltarja predstavljajo srečne kompozicije iz življenja sv. Stefana. Risba in forme figur pričajo, kakšen mojster je bil ta »Nazareneec«: lahkotno in sigurno je obvladal anatomijo in perspektivo. Poleg Jurija Šubica je bil Wolf eden naših največjih mojstrov. Sodim, da je umetniško zapuščino teh dveh prešel mladi sodobnik

Slavko Pengov, ki je zaenkrat edini, ki je sposoben cerkvenega presnega slikarstva v klasični formi.

Iz Vipave gre nadalje naša pot skozi Ajdovščino in Sv. Križ v Gorico. Poleg škofjske palače je gostilna pri »Zlatem jelenu«. Tja zavijemo. Videli smo: na trgu pred jezuitsko cerkvijo sta izpostavljeni dve velikanski podobi vojvode Mussolinija. Varujeta ju dva oborožena fašista. Vojna, vojna!... Ali drugod je vse tako tiho... Sredi trga je baročni Neptunov vodnjak s Tritoni. V cerkvi niso bili na delu nikaki izraziti mojstri, edino v desnem stranskem oltarju je ogleda vredna slika brez signature.

Iz Gorice se odpravimo preko korza skozi Gradiško na Roduplje (Sredipolje?). Tu je pač nekoč bila vojna. Vse ta ogromni hrib še bridko spominja nanjo, če smo jo že vsi drugi pozabili. Vse hrib je en sam grob nedolžnih žrtev svetovnega klanja. Na vrhu je mavzolej, v njem ostanke vojvode d'Aosta. Izpolnili so mu zadnjo željo, da je pokopan med vojaki, ki so padli za domovino. Izkazal se s svojim pokopom ljubezen in spoštovanje tretji italijanski armadi, ki je tod krvaveh. Sem na hrib so za spomin nosili iz strolskih jarkov in utrd obstanke vsakovrstnega orožja, ki se je sploščalo v možganih veleumov 20. stoletja. Napisi so na grobovih, le tu pa tam je kaka majhna umetnina iz bron. Ali človek tod ne ogleduje podrobnosti. Vse je ena sama molčeča grozota memento.

Padova z baziliko sv. Antona Padovanskega

Dolg most vodi čez široko poplavno reko Pijavo. Onkraj Trbiža utonemo v Furlanijo, po nedogledni ravnini hitimo v Padovo. Popoldne smo tam. Prva naša postojanka umetniško urejen park v cerkev Santa Maria Arena. Tu so freske slavnega Giotta (1266—1337). Koliko akzivnosti v teh primitivnih linijah! Na levi steni polagajo Jezusa v grob, — kako ne bi ta stika resnično zaslužila, da jo omenja vsaka umetnostna zgodovina! A še bolj kakor njo, nemo občudujemo podoba Marije z detetom, ki je pa ohranjena le v fragmentu in skrita med 2 romanskima stebričema na steni ob glavnem oltarju. Vem, da Giotto ni sam poslikal celega svetišča, pomagali so mu učenci. Bili so manj večji v stili, a sendar vedni svojega mojstra.

Dalje. V mestnem muzeju je zakladnica slikarstva in kiparstva od najstarejših mojstrov do 19. stoletja. Dvorana se vrti za dvorano, vitrine so polne porcelana, bron, terakote, starih pergamentov. In dva najboljša Guardija sta v muzeju. Ni vam jih treba dolgo iskati. Vodstvo muzeja, ki dobro pozna svoje premoženje, je postavilo obe mali sliki na posebni stojali.

Katedrala padovanskega svetnika sv. Antona nas vabi prav tako mamljivo, kakor tisoče in tisoče drugih, pobožnejših romarjev. Pred katedralo stoji spomenik Gattamelate, mojstrovina Florentinca Donatella (1366—1466). Topli sončni žarki ga obsevajo in v taki luči se ga ne moremo dovolj nagledati. Ali čaka nas cerkev, zakladnica verjetnih umetnin. Bar koncor od shoda me

ustavi mlad pater, ves v črnem zametu. Bela svilen vrvice z zadržami okoli pasu kaže svečenika. Nemško me ogovori. In mi pokaže Giottovo Madono, slikano na pramo. Nato male bronzaste reliefne puttov iz smottov, Donatella in še polno drugih znamenitosti, ki bi jih brez njegove ljubznivosti gotovo nikoli ne videl. Vse to je za bronzasto ograjo v krogu velikega oltarja. Mladi pater mi govori prevdarno, kratke stavke brez pravih presledkov, brez padanja glasu. Z izbrano tiho željo samo še položim desnico na mramorno ploščo na zadnji strani malega oltarja — tako delajo vsi romarji tod — in iz ogromne katedrale mi zaradi preobila ni ostalo prav nič natančnega v spominu.

Na univerzo, ki je tretja po starosti v Evropi. Najstarejša je medicinska fakulteta. Še stoji katedra, za katerim je učil Galileo Galilei (1564—1642): zemlja se vrti okoli sonca, ne narobe. Zvijenje je plačal za resnico. V majhni vitrini hranijo njegovo hrbenično vretence s podpisi in velikim pečatom. Vse je izpričano, vse je verjetno...

Mrak je legel. Po lepi asfaltirani cesti hitimo iz Padove 40 km daleč proti Benetkam. Dvimo po nasipu, ki veže celino s slavnim mestom na lagunah. Ze je večer, ko smo tam. V veliki petnadstropni garaži izstopimo. Pričakal nas je rojak dr. Lojze Res. Povede nas v čist nemški pension. Uro po dohodu sedemo k večerji. A po večerji gremo v oštarijo. Ob chiantiju zaključimo srečno potekli dan. O Benetkah samih pa besedo prihodnjič.

Elko Justin, slikar-grafik

Maroku — borba Vzhoda in Zapada, Pariza in Meke

Maroko, v začetku oktobra

Ni več Orienta z doživljaji. Abdel Krim premišlja neke na Madagaskarju o minljivosti vsega posvetnega in njegovi rifski Kabili so uvideli, da ni mogoče vzdržati s pihalniki na kresilo proti francoskim strojnim puškam. Kdor hoče kaj posebnega, se sicer še vedno lahko priključi kakšni karavani in pojaha na velblodovi grbi iz Orana v Timbuktu, tvegajoč, da se mu v pušcah vi posuši grlo ali da se ga loti rumena mrzlica. Turistične družbe tudi prirejajo nočne izlete v puščavo s taborenjem pod milim nehom med neskončnim peskom, in posebno eksotične Anglezinje si lahko celo privoščijo napad beduinov, če ga kdo naroči in dobro plača. Toda povprečen popotnik sede rajši v brzovlak ali pa v moderen avto, ki so ponavadi lepši kakor pri nas v srednji Evropi. Samo da nima smole, in dobi Arabca za volan. Ti namreč pritiskajo kakor obsedeni na pedale plina in moral sem precej preplašeno izgledati, da me je večkrat zadel na pol ironičen na pol prezirljiv pogled našega arabskega voznika, ki je sedel zraven mene, ko smo z 80 km rezali ovinkne in Orana proti Casablanci in sem že opustil nade, da bom še kdaj videl Ljubljano.

Rohnela in piskala je rdeče pobarva na pošast pod rokami neusmiljenega krotitelja. Po strehi so posedli Arabci z velikimi košarami in njihovi zamazani

burnusi so plapolali kakor razvite zastave v vetru. Spodaj pa smo se stiskali Evropeci, držeč na kolenih ne posebno suhega Angleža, ki je imel sicer listek za drugi razred, pa se nam je protestirajoč vrnil, češ da ne bo sedel med »indigene people« od zadaj. Ob strani ceste po pesku so mirno kimali osličji, ti ponižni trpini, noseč v širokih sedlih bradate svetopisemske postavbe. Med njimi se vlečejo kakor bele sence v od pet do glave v bele halje zavite prikazni, ki si ob ropotu voza naglo zakrivajo lice, da jih ne bi ujel pogled nevernika. Od časa do časa srečujemo nizke z blatom zlepljene, čisto na pol razpadle bajte, iz katerih se širi neprijeten vonj: primitivna naselja domačinov. Slikovito in pestro, toda boljše, če vse to gledaš od daleč.

Krasna makadamizirana pot vodi preko Ušde, Fesa, Marakeša in Meknesa do Casablance. V Ušdi preidemo v španski Maroko; brez posebnih težav, saj so Španci vedno zelo ljubeznivi ljudje, so opravljene carinske formalnosti. V nekaj zakajenih kolibah posedajo španski vojaki, srebajo kavo in igrajo karte. Videti jim je, da njihov glavni sovražnik niso beduini, marveč dolgečas. V nekaj urah smo v Fesu, verskem in političnem središču nekdanjega Maroka zgrajenem od sultana Idrisa, pravnuka prerokovega kot predstraža islama na zapadu. Težko se znajdeš v njegovih neštetihi ozkih in tesnih ulicah, zato je najboljša, da si vzameš vodnika, ako ti je čas pičo odmerjen. Kdor pa hoče biti še posebno imeniten, si najame še

osla. Sluga in osel, to so tukaj zunanji znaki posebnega dostojanstva. Vodnik kriči in odriva s palico množico na gladkem pločniku, izlizanem od neštetihi opank in bosih nog, ki neumorno drsajo gor in dol. Izza ogala je čuti strahovit hrup in trušč. Primaje se napihnjena reklama neke trdke gume, okrog pa otroci in poskakujejo žene, vriskajo, mahajo in ploskajo z rokami, kakor bi vlekli strašnega Bala skozi poganski Babilon. Na vsakih par korakov pa zadeneš ob zid džamije, saj Fes v muslimanskem svetu ne uživa zaman slovesa svetega mesta s 700 mošejami.

Pokrajina je podobna južnofrancoski. Zibljejo se v vetru koruzna polja in valovitih gričih. Pot se vije v smelih serpentinah ob pobočju Atlasa, čigar ostri grebeni sličejo veličastni lepoti naših Alp, le da so višji.

Kakor Moloh žre težki avtobus črno kačo pred sabo in skoraj prehitro smo v Marakešu, mestu eksotičnega imena in evropskega izgleda. Ustavimo se pred ogromno mošejo Kutubije, ki je s svojimi belo prepletkanimi zidovi v jarkem soncu še posebno skrivnostna. Pravijo, da spada med čudeže arabskega sveta in da zaostaja samo za Osmanovo mošejo v Jeruzalemu. Dostojanstven možak, zavrt v belo djelabo, stoji na vratih. »Business is business« in za nekaj frankov si lahko ogledaš tudi to svetišče, kamor bi po strogih zakonih korana ne smela nikdar stopiti noga nevernika. Le na vratih ti nataknejo ne-

ke vrste copate, pravoverniki pa se z vso pobožnostjo sezujejo na pragu in puste svojo obutev pred vrati. Ogromen s stebri obrobjen dvor je potopljen v skrivnosten mrak. V začetku komaj kaj lahko razločiš v razsežnem prostoru brez okom, toda oči se kmalu privadijo mraku. Tla so pokrita z dragocenimi preprogami, saj je Marakaš od nekdaj znan kot središče maroške industrije preprog. Veliki stebri se leskečejo v poltemi izklesani izčisti stega marmorja, z glavami, podobnimi rimskim kapitolom. Brezdvoma se sledi rimskega vpliva, saj srečujemo vsak korak ostanke nekdanjega rimskega gospostva. Masura, današnji Tlemcen, kaže še danes več kilometrov dolgo razvaline masivnega obzidja iz rimskih dni.

Pod veličastnimi stebri čepa Arabci, obrnjeni vsi proti znamenju, ki kaže smer Meke. Molče. Eni zro prekrizanih nog srepo pred se, drugi se klanjajo. Ure in ure prečepe tako. Zatočeno in apatično. Bog ve, kaj mislijo; kdo naj prodre v globine orientalske duše!

Po mestu ropoče majhen tramvaj. Odprti vozovi, oziroma bolj rečeno, klopi na kolesih, pokrite z belim platnom. Kadar se dobe Evropeci, se stiskajo vsi v enem kotu, da se ne nalezejo kakih neljubih spremljevalcev za nadaljnje potovanje. Place de France, Place Lyautey, Rue Grévy nudijo verno sliko pariških bulevarjev. Med modernimi avtomatskimi bifeji se vrste razkošne delikatesne trgovine in slaščičarne za najzibricnejše sladokusce vseh narodov, cvetličarne in knjigarne s knjigami vseh mogočih jezikov. Par korakov od zadaj pa so suki, male trgovine domačinov s kožnatimi predmeti in domačimi potrebščinami. »Mistère, mistère«, letajo za tabo umazani otroci. Zaišeš v Café maure, kjer ni stolov in se moraš zadovoljiti s travnato preprogo. Postrežejo ti z moko, ravno tako, kakor so pred toliko in toliko sto leti postregli velikim osvajačem. Uslužni Arabec, ki ti hoče narediti

posebno veselje, ti za svojim pultom navije radio in preden si se zavedel, ti udari na uho kak jazz. Ne moreš narediti koraka da nebi naletel na take kontraste, na borbo Vzhoda in Zapada, Pariza in Meke.

Kdor je tako srečen, da ima kako priporočilo, ima tudi odprta vrata premožnega domačina. Mogoče mu pred vhodom malo zastane srce, tako mrka in negostoljubna je zgradba na zunaj. Toda čim prekorajš težka, ponavadi od slug zastražena vrata, dobiš drugo mnenje. Sprejme te širok patio, tlakovan s črnim in belim mozaikom, okrog se vrste sloki stebri, v sredi pa žubori bister vodomet. Voda, neprecenljivi zaklad puščave, daje arabskemu domu obeležje imenitnosti. Lahko občuduješ strope z dragocenimi rezbarijami in slikami, na katerih je delal kak domačin vse svoje življenje. Sobe z bogatimi vezaninami, z zlatom in srebrom tkane preproge, ki zakrivajo izbočena okna, skozi katera uhaja pogled na dvorišča in vrtove prepolne cvetlic in izbranega sadja. Kako strašno nasprotje z domovanjem bednega krivonogega kulija, ki ponuja v kozjem mehu vodo po hišah.

Francoski kolonialni genij stopa na plan na vseh koncih. Krasne monumetalne zgradbe v južnjaškem in maorškem slogu rastejo iz tal kakor gobe po dežju. Liberté, égalité, fraternité, stoji nekoliko bahato, nekoliko tolažino na pročelju velike palače, mogočnega in razkošnega, kakor bi jo vzel iz pravljicnih zgodb Tisoč in ene noči. Tam se deli pravica, toda le za višjo kasto. Tu se rešujejo spori za koncesije, za investicije, za denar: prepri gospodarjev. Rajo pa sodi na drugem mestu paša, kakor so jo sodili njega predniki od pamtiveka. Prihaja na belem oslu in čim je sedel, poklekne pred njega grešnik. Pravica se deli naglo in brez posebnega usmiljenja. Še vedno padajo batine po nekem delu telesa in kdor ne plača dolgov, se mora pokoriti v ječi ob vodi in kruhu.

Za mestnim ozidjem se ustavljajo karavane, kakor v onih starih časih, ko še nista nad puščavo in po njej grmela avion in avto. Tukaj se šele sreča s pravim vzhodom, ki ga zapadna civilizacija vedno bolj odrija od obale v notranjost. Tod prenočujejo in se odpočivajo beduini, potujoč daleč od velikih cest, kakor njihovi predniki z velblodi, konji in osli preko neskončne puščave in preko prelazov med gorskimi grebeni. Ravnoakar so bili na žetvi na severu, sedaj pa gredo obirar datlje na jug. Med njimi se potika tudi precej zamorcev. Vsaka nova karavana z juga jih pripelje s seboj.

Na vzhodni strani mesta pa grade nov mestni del. Tam bodo vsemogoča zabavišča z dovoljeno in prepovedano zabavo, igralnice in druge ustavovane za skubljenje imovitih ljudi. To bo Bus-Bir. Doslej ga ima samo Casablanka. Bus-Bir je nad vse zanimiv kraj in veliki svetovni potniki pravijo, da mu ni sličnega na svetu. Straže za nasajenimi bajoneti stoje pred vrati in da se ne izmuzne nepoklican človek, stoje poleg njih še policaji z žilavkami. Velik je Bus-Bir z neštetihi nizkimi hišicami in samo ženskim prebivalci vseh barv in vseh plemen sveta.

Toda njegov opis in opis življenja njegovih prebivalcev ne spada v okvir spodobnega potopisa.

Dr. Stanko Jug.

(Risbe: Božidar Jakac)

Židje v Jugoslaviji

V Jugoslaviji živi okoli 70.000 židov, deloma aškenaskega (nemškega), deloma sefardskega (španskega) obreda. Po ogromni večini so naprednega (neološkega) mišljenja. Ortodoksni židje, ki se drže strogih verskih predpisov, so le redke izjeme. Skoraj vsi se priznavajo hebrejski narodnosti; po običajnem jeziku pa so večinoma Srbohrvati, deloma tudi Slovenci. Nemci in Madžari, v medsebojnem običajnem govoru čisto svoji narečji »jidish« in »espanjole«. Dasi tvorijo komaj pol odstotka prebivalstva v državi, je njihov pomen v naši domovini znan: židje obvladajo — zlasti v Beogradu, Sarajevu, Skoplju. Subotici in drugih mestih — velik del trgovine in industrije, (drugi pa se udeležujejo kot odvetniki, profesorji, učitelji, književniki. Odstotno imajo židje izmed vseh narodnosti in veroizpovedi v Jugoslaviji največ intelektualcev.

Na čelu Mozesovih vernikov v naši domovini stoji vrhovni rabin v Beogradu (sedaj dr. Izak Alkalaj). Najvažnejše židovske organizacije so: »Savez jevrejskih veroizpovednih opštin« (110 opščin s 66.832 člani), »Udruženje ortodoksnih jevrejskih veroizpovednih opštin« (12 opščin s 3426 člani), »Savez cionista Jugoslavije«, »Palestinski urode«, »Savez cionističnih žen«, »Savez jevrejskih ženskih društev«, »Savez židovskih omladinskih društev« in razna telovadna in dobrodela društva (Makati, Kevra-Kadiša itd.). Dokaj živahno je tudi književno

delo naših židov. Med listi sta najbolj razširjena »Židov« (Zagreb) in »Jevrejski glas« (Sarajevo). Od 1925. izhaja vsako leto obsežni in izvrstno urejeni »Jevrejski almanah« s številnimi verskimi (liturgičnimi), modroslovnimi, zgodovinskimi, narodopisnimi, leposlovnimi in drugimi prispevki, ki so zanimivi tudi za nežide.

Za liturgično leto 5696 sta izdala in uredila David A. Levi — Dale (Beograd) in Aleksandar Klein (Zagreb) lični »Jevrejski narodni kalendare«, tiskarna »Sloboda« v Beogradu, 8. 188 strani brez oglasov. Koledarskemu delu z navedbami praznikov, postov, molitev, in z označbami najvažnejših datumov iz novejšje židovske zgodovine sledi številni splošno zanimivi članki. Prvi je posvečen spominu Višeskega kralja, kjer slavi neimenovani pisec zasluge velikega vladarja za domovino in posebej še kot zaščitnika židov. Članek »Givat Melech Aleksander — Gora kralja Aleksandra« opisuje spomenik, katerega so postavili židje aprila 1935. v Hartiju blizu Hajfe (Palestina) »velikom človeku, graditelju mira in pripovedniku ljubavi med ljudmi«. Sledita »Jugoslavanska himna« in »Hatikva« (pesem cionistov) z besedili in notami. V članku »Naše žrtve« poroča Moša S. de Majo o življenju in delu idealnega cionista Abrahama Davida iz Beograda, ki je umrl lani v Jeruzalemu. Članek »Naši veliki pokojniki« je posvečen dr. Davidu M. Alkalaju, dr. Hugo-

nu Spitzerju, slikarju Leonu A. Koenju, židovskemu narodnemu socialistu dr. Hajimu Arlosorovu, cionističnemu demokratu Leonu Motksinu, pesniku H. N. Bjalku in očetu hebrejske kolonizacije »Edmond baronu Rotschildu, ki so umrli vsi v teku leta 1933 — 34. Mogejeva razprava »Ele moade Adonai« se bavi z nastankom in pomenu židovskih praznikov.

75 letnice rojstva ustanovitelja cionizma Teodorja Herzla, ki je umrl pred 31 leti, se spominja Ch. W. Steckel v prispevku »Misi povodom rojdenja nekrunisanog kralja Cionac«. Naslednji članek pa objavlja doslej neznan Herzlovo pismo iz leta 1899. Kulturnozgodovinski značaj ima črtica dr. Gavra Schwarzja »Moše Sofer, jedan pogled u prvu polovinu 19. vijeka«. Zlasti zanimiv je članek »Antisemitizam u Evropi, kjer opisuje Selomon Kalderon vzroke in posledice protizidovskega gibanja v zadnjih 100 letih. Politično-zgodovinske vsebine je članek »Palestinski mandat i Balturova deklaracija«.

800 letnica največjega židovskega vseznalca Majmonida slavita članka »Moše ben Majmon kao mislilac« (dr. M. Margel) in »Moše ben Majmon kao lekar« (dr. A. Benau). Življenje in delo »kneza — velikanca Izraela Mošesa Monterfiorija« (umrl 1885.) opisuje S. Deutsch. »Fragmenti iz jevrejske istorije« (Jakov Maestro) nudijo kratek pregled židovske preteklosti od najstarejših do današnjih dni. Nato sledi v hebrejskem izvirniku in hrvaškem prevodu lepa Bjalkova pesem »Od svetla u svetlo«. Z zgodov-

nec. »Bil je moj dobri učitelj, pa je že deset let prej učil krške otroke, preden so tudi mene vpisali v šolo«.

Drugi je menil: »Mene še takrat niti na svetu ni bilo, ko je prišel Lobe k nam, pa sem danes že ves onemogel in brez moči«.

»Takrat je bil sam, zdaj pa je 7 učiteljev in učiteljice, so govorili starčki in obujali spomine v razgovoru s tujci in domačini«.

Ob 10. se je razvil od Lobetovine, ki je izgubila ustanovitelja, dolga povorka: na čelu šolarji in gasilci s prapori, nepričakovano mnogo učiteljstva, okrog 50 stanovskih tovarnišev iz litijskega in žuženberškega okraja, nato nosači številnih vencev, pred krsto je nesel gasilec na blazinici red sv. Save V. razreda, ki ga je prejel Lobe ob 90-letnici; vladjo je zastopal sreški podnačelnik J. Vidmar iz Litije. Za krsto se je zvrstila pokojnikova družina in nato obilo kmečkih pogrebcev, vsi v črnem. V cerkvi je čital župnik G. Mevzel žalno mašo, pevci pa so zapeli žalostinko. Ob odprtem grobu se je poslovil v imenu domačinov od narodnega učitelja in vzornega gospodarstolskega upravitelja G. Lojze Intihar. Povderil je hvalačnost, ki mu jo je izkazovalo prebivalstvo za ves njegov trud. Najstarejšemu učitelju ne samo v Sloveniji, temveč tudi v vsej Jugoslaviji, se je poklonil v imenu stanovskih tovarnišev predsednik litijskega sreskega JUJ G. Jože Zupančič iz Litije. Lobe je bil med orajo prosvetne ledine in živ vzornik učiteljem in prizadevanju za prosvetni dvig najširših narodnih plasti. Smiheljski župnik G. Zupanc, krški rojak, pa se je prišel h grobu zahvaliti v imenu tisočih nekdanjih Lobetovih učencev. Pevci so spet zapeli žalostinko, nato pa se je vsu- lo cvetje na krsto našega najstarejšega prosvetnega pionirja. Mnogo oči se je orosilo, ko so udarile grude na krsto. Nad Lobetom se je dvignil grob, vrata med tem in onim svetom. Polni pietete so se ljudje počasi razhajali.

Slovinci, spomnite se Judenburga!

Za grobove 83 slovenskih vojakov bivšega 17. p. p. ki so umrli med svetovno vojno v Judenburgu so tamonjski meščani skrbeli od prevrata do danes. Letos pa so Judenburžani iz lastne pobude preuredili kapelico na pokopališču v skupno grobnico slovenskih vojakov. V lepo adaptirani kapelici je umetniška fresko slikal Krizana od akad. slikarja Thome; pod oltarjem je vzidana grobnica, kamor bodo položene kosti slovenskih vojakov k večni. mu počitku. V prednji strani oltarja pa je vzidana marmornata plošča, v kateri so vklesana imena vseh naših umrlih rojakov — vojakov. Kapelica leži med dvema veličastnima lipama in je v celoti izredno posrečen spomenik našim vojniim žrtvam.

Stroški za preureditvena dela še niso kriti. Svoji umrlih vojakov nimajo sredstev, da bi mogli kaj več prispevati. Če ravno Judenburžani ne zahtevajo od nas Slovencev ničesar, je naša moralna in narodna dolžnost, da preskrbimo plačilo

preureditvenih izdatkov. Na ta način bo, mo najlepše počastili spomin naših v Judenburgu umrlih vojakov in s tem se bo, mo tudi častno oddolžili plemenitosti Judenburžanov, ki so tako požrtvovalno skrbeli za naše slovenske grobove.

V to svrhu se obrača podpisani odbor na vse Slovence s prošnjo, da vsakdo po svojih močeh doprinese prispevek za spomenik judenburškim slovenskim vojakom. Ravnotako so naprosena vsa slovenska podjetja, da podprejo z izdatnimi prispevki to splošno narodno nabitralno akcijo. Pripravljeni smo, da se bo vsak Slovenec zavedal svoje moralne dolžnosti in se z veseljem odzval našemu pozivu.

Ker se bo vršila blagoslovitev grobnice v Judenburgu že 27. t. m. naj se darovi čimprej pošljejo na knezoškofjski ordinarjat v Ljubljani. Imena darovalcev se bodo objavila.

ODBOR za postavitev spomenika judenburških slovenskih vojakov, (pisarna odv. Kamušiča v Ljubljani).

Razmere v rudnikih na jugu

Novo razočaranje naših rudarjev pri iskanju zaposlitve

Ljubljana, 12. oktobra.

Ob pogajanjih za nabavo premoga državnim železnicam je bilo rečeno, naj gredo naši rudarji na delo v tiste rudnike, ki dobi- jo več naročil. Tedaj je prišlo tudi poročilo, da bi namestili v rudniku Brezi v Bosni okrog 100 rudarjev. Rudarji iz Velenja in Zabukovce, ki so dobili poziv za izselitev v Bosno, so poslali v Brezo dva svoja tovariša, da proučita možnosti zaposlitve in eksistence.

O uspehu tega potovanja je sedaj načelstvo rudarske organizacije v Velenju poročalo Delavski zbornici v Ljubljani. Poročilo pomeni novo razočaranje naših rudarjev pri iskanju zaposlitve. Pot v Brezo je bila zaman. Odpodlancu sta prinesla dopis rudniške uprave, datiran od 2. t. m., v katerem stoji, da v današnjih razmerah sploh ni mogoče v rudniku zaposliti kakšnega delavca iz drugih krajev in tudi ne kopačev.

K sreči sta se podača na daljino pot po to merodajno obvestilo samo dva rudarja. Kaj bi bilo, če bi jih šlo iz Velenja in Zabukovce več!

V poročilu je navedeno, da je v rudniku Brezi najvišji zaslužek letos v septembru znašal 60 Din, najnižji pa 29 Din. Tudi kopači delajo v akordu. Stanovanj za rudarje ni na razpolago in stanuje večje število zaposlenih delavcev na kmetih. Stanovanja v vasi z eno ali dvema sobama stanejo mesečno 180 do 200 Din. Samci plačujejo za hrano mesečno 300 do 350 Din. Poleg teh ugotovitev so v poročilu tudi naslednje:

Skupni znesek denarnih glob v rudniku je znašal meseca septembra 40.000 Din in pride tako povprečno na vsakega delavca 40 Din globe na mesec. V neugodni statistiki za september pa je 27 primerov težkih in lažjih telesnih poškodb.

vino cionizma seznanja brave članka »Cionistički kongres« in »Predsednici svet- ske cionističke organizacije«. Mirjam Well- ler opisuje v članku »Gan Halajim« židovske oči: Problemi odgoje; Julia Weiner pa se pe- ča s »Problemi odgoje jevrejskega dijeteta«. Glazbenike utegne zanimati Sampilčev članek »Hazan (kantor) u jevrejskoj sinagoga- lni muzici«.

Najpomembnejša je razprava »O obiteljskim imenima Jevreja u Jugoslaviji«, ki jo je priobčil odlični poznavalec židovske preteklosti Morenu Arje Jehuda (dr. Lavoslav) Sik iz Zagreba. »Naši fondovci« so važni le za žide. Naše sportnike pa bosta zanimala članka »Sport u Jevreja« (S. Deutsch) in »Druga Makabijada« (dr. J. Rosenberg). Življenje židov na Nizozemskem opisuje Rose v črtici »Šabat u Amsterdamu«. Z znano afero kapetana Dreyfusa (u. 1935.) se bavi A. Klein. 150 letnice zagrebške Hevre Kadiše se spominja dr. G. Schwarz. Nato sledi še »Vrhovne instalacije organizacije Jevreja u Jugoslavi- ji« in statistični pregled. Med posameznimi članki se nahajajo čisto izreki. Član- ki so pisani deloma v latinici deloma v cirilici. Knjigo krase slike iz naše dinastije, portreti znamenitih židov, reprodukcija Koenove slike »Rešitev Mozeas«, Zastavno pismo iz l. 1358 s podpisli celjskih in mariborskih židov. »Kalendar je namenjen seveda v prvi vrsti našim sodržavljanom Moze- sove veroizpovedi. Zanimal pa bo tudi vsakega, ki hoče dobiti vpogled v židovsko čustvovanje in mišljenje. Vlad. Travner.

Plinski napad na Slovenijo

Nepoučenost ljudstva je bolj škodljiva kakor bombe same

Navzlic vsem mirovnim stremljenjem doživljamo, da se vse države zmerom bolj oborožujejo in nekatere celo že tudi bojujejo. Miroljubnost naše države je splošno znana, a vendar je naša dolžnost, da skrbimo za varnost naših meja in za življenje naših državljanov. Zavedajmo se gesla: »Tujega nočemo, svojega ne damo!«

V bodoči vojni se ne bodo bojevali samo vojaki na fronti, ampak bo izpostavljeno nevarnostim tudi civilno prebivalstvo globoko v zaledju. Zaradi tega vse države razen organiziranja svoje vojaške moči pripravljajo tudi civilno prebivalstvo na bodočo vojno. Znamo je, koliko so že stobile v tej smeri v prvi vrsti Nemčija, Rusija, Poljska in tudi naše sosedje. Skrb za življenje in varnost našega prebivalstva nam velja, da tudi mi ne zaostanemo za njimi. Tudi pri nas merodajni činitelji že skrbijo za to, da prebivalstvo ne bo ostalo nezaščiteno za primer sovražnih zračnih napadov. Da bi se naše prebivalstvo seznanilo s strahotami bodoče vojne in zlasti z načinom, kako se lahko zavaruje pred sovražnimi napadi iz zraka, so naša oblastva odredila, da se bodo ta teden vršile v Sloveniji vaje v zaščiti pred zračnimi napadi.

Kako nas misli sovražnik napasti? Jasno je, da z letali, ki bodo metala bombe napolnjene z razstreljivi, vžigalnimi snovmi in vojnimi strupi. Seveda bo naše vojaštvo takoj stopilo v aktivno obrambo in protinapad. Bežeča letala pa bodo spotoma zmetala svoje še neizkoriščene bombe tudi na manj obljubene kraje. Prav zaradi tega ne bodo ogrožena samo večja mesta, ampak tudi manjša naselja in vasi ter celo prosta polja.

Da se bo ljudstvo lahko uspešno branilo pred napadi iz zraka, mora poznati učinek, uničevanje, prvo pomoč in zaščitna sredstva proti vojnim strupom. Nekaj podrobnejših pojasnil in

navodil glede teh stvari bomo priobčili v prihodnje dni.

Najvažnejše v primeru zračnega napada pa je vsekakor vedenje prebivalstva. Nepoučenost ljudstva lahko povzroči več gorja, kakor bombe same.

Cim se pojavijo sovražna letala, je dolžnost prebivalstva, da se nemudoma skrije v varnejše prostore, da ohrani prisotnost duha in se pokori navodilom varnostnih organov. Na cesti se nahajajo ljudje se morajo poskriti v najbližje veže, vozila se morajo hitro in po najbližji poti umakniti v stranske ulice, da ostanejo glavne ceste pro-

Ako Ti žena še ni oblečena, ko je že davno pričelo prvo dejanje v gledališču... ne vznemirjaj se...

... je Kiki bonbon

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

ste za kretanje obrambnih oddelkov. Okna morajo biti zaprta in zastrta s težkimi zavesami. V primeru nočnega napada se morajo pogasiti tudi vse luči in ognji, da se ne more opaziti dim in zlasti ne iskre. Ljudje, ki se ob pojavu sovražnih letal nahajajo v javnih prostorih, kavarnah, gledališčih itd., naj ostanejo mirno na svojem mestu in naj se ravnajo po odredbah varnostnih organov, tisti pa, ki bi jih napad prehitel na prostem, zlasti na poljih in travnikih, naj ležejo v bližnje jarke ali pod grmovje ter naj ostanejo negibni, da jih sovražnik ne opazi. V primeru, da bi v njihovi bližini padla strupena bomba, morajo zadržati sapo in kar najhit-

treje zapustiti skrivališče v smeri proti vetru ter se zateči na kak vzvišen prostor.

Ko krožijo sovražna letala nad mestom in mečejo nanj svoj peklenski tovor, že stopijo v akcijo oddelki za ugotavljanje strupov. Ko doženejo, za katere strupe gre, zaznamujejo okužene prostore in zapro dohode. Ta opozorila mora ljudstvo na vsak način upoštevati, ker bi tisti, ki bi se kretali po zastrupljenem prostoru, ne škodovali samo samemu sebi, marveč bi tudi druge spravili v nevarnost, ker bi s čevlji raznašali strup po mestu in po stanovanju.

Po končanem zračnem napadu nastopijo takoj razkuževalni in samaritanski oddelki. Prvi odnašajo težko ranje-

VIM

boljše predmete
prizanesljivo —
navadne temeljito
čisti

ne, lahko ranjenim pa nudijo na licu mesta prvo pomoč, dočim razkuževalni oddelki uničujejo strupe in razkužujejo zastrupljene prostore. V akcijo stopijo zdaj tudi gasilci in oddelki za razkopavanje ruševin.

Iz vsega navedenega vidimo, da uspešna obramba pred zračnimi napadi ni odvisna samo od izvežbanosti in ovreme reševalnih oddelkov, od predpisov in tehničnih zaščitnih ukrepov, ampak da je zanj v prvi vrsti potrebnosti tudi trdna volja in zavest prebivalstva, da se mora tudi samo braniti, ker je samopomoč pač najboljša pomoč.

Stroški orožja in ostalih del so znašali 50.000 Din, cena kompletne letala z motorjem pa je 240.000 Din.

Tih in brez slovesnosti je bil krstni let, kar pa ne more zmanjšati dejstva, da so pridne slovenske roke dale nov dokaz neugnanega hotenja in prispevale majhen, a dostojen obol k razvoju našega letalstva.

Nekdanji dalmatinski gozdovi

Na dnevnem redu nedavnega gozdarskega kongresa v Splitu je bilo tudi zanimivo predavanje višjega gozdarskega svetnika Marčeta o dalmatinskih gozdnih nasadih. Predavatelj je na podlagi zgodovinskih podatkov orisal nekdanje gozdno bogastvo Dalmacije. Opisal je življenje starodavnih prebivalcev Dalmacije v predrimski dobi. Ilirji, Liburni in Dalmati niso bili samo živinoorejci, temveč tudi dobri mornarji. Imeli so veliko število ladij, zgrajenih iz domačega lesa. Rimske legije so morale izsekati velike gozdove po dalmatinskih krajih, da so tako vzele zaloge starim plemenom, ki so se v gozdovih upirali rimskemu navalu. Še bolj kakor stari Rimljani, pa so pozneje uničevali dalmatinske gozdove Benečani. Benečke so zgrajene na naših izsekanih gozdovih. V 15. stoletju so bile postavljene na beneški laguni silne stavbe na lesenih temeljih. Za te temelje so dali Benečani posekati najlepše dalmatinske gozdove. Za eno samo veliko cerkev so porabili 1.200.000 debel, izsekanih v dalmatinskih gozdovih. Pa tudi za svoje ladje so sekali Benečani dalmatinske gozdove. Ko so bili gozdovi posekani, so hudourniki raznesli tudi zemljo in z njo pokrili mnoge primorske kraje, katerih ostanke še danes izkopavamo.

Vzdolž Dalmacije imamo sklade premoga, kar dokazuje, da so bili v prastarih časih ti kraji pokriti z gozdovi. V rimski dobi je bila Dalmacija najbogatejša rimska pokrajina in je to bogastvo dajal v prvi vrsti gozd. Nekaj gozdnega bogastva se je ohranilo do Napoleonove dobe. Leta 1807 je upravitelj Dandolo poročal Napoleonu o gozdnarstvih razmerah Dalmacije. V tem poročilu je navedeno, da so izginili stari gozdovi na Mosoru, Marjanu, Ciovu in Kozjaku. O Braču pravi poročilo, da so bili veliki gozdovi sežgani, o Visu in Hvaru pa omejuje, da so tam še ostanki starih velikih gozdov. Upravitelj Dandolo se je prvi baval z umetnim pogozdovanjem Dalmacije. Iz Italije je naročil 100.000 dreves in v Zemuniku je ustanovil prvo drevnišnico. Izsekavanje nasadov je strogo prepovedano in da bi se gozdovi ohranili in golčave pogozdile, je ustanavljal takozvane »svete gaje«. Njegova uprava pa je v veliko nesrečo Dalmacije trajala samo nekaj let. V dalmatinskem gozdarstvu bo ostalo njegovo delo in prizadevanje zabeleženo z zlatimi črkami.

V primorskih pokrajinah prevladujejo danes nizki gozdni nasadi. Najnavadnejša vrsta gozda na Jadranu je »mehčijač«. To je nizka šuma, ki lahko prenaša poletno vročino in zimo. Ti nasadi so zelo važni, ker mehčijač vežejo zemljo in varujejo kraje pred navalom hudournikov. V okolici Zadra so leta 1872 začeli saditi eukaliptuse, ki zelo koristijo pri pobijanju malarije. Deblo absorbira velike količine vode ter pomaga tako pri izsuševanju močvirij. Večji nasadi eukaliptusa pa niso uspeli zaradi šitke odpornosti proti mrazi.

Velik ptič iz domačega gnezda

Krstni polet prvega slovenskega letala za akrobacije se je izvrstno obnesel

Ljubljana, 12. oktobra.

Nenavadno živo je bilo večeraj popoldne na ljubljanskem letališču. Kako ne! Iz hangarja so potegnili lepega belega ptica, deško nedolžnega. Po enoletnem gnezdenju naj bi prvič zapustil trdnja. Vsi so bili nervozni: ptič, lastnika brata Sveto in Peter Hribar, najbolj pa eeveda idejni konstruktor docent inž. Kuhelj. Ali se bodo teoretični računi obnesli v praksi? Samo eden je bil miren.

njaško rešil inž. Kuhelj. Tlačno eno leto je trajalo delo.

Letalo je enosedežen dvokrilnik. Dolg je 4,60, visok 1,80 m, razpetost kril je 6 m. Eno krilo je pod trupom, drugo v bencinskem tankom pa nad sedežem. Površina kril je 9 m², obtežba pa približno 44 kg na m². Profil je tipično brvinski. Letalo počiva na dveh balonskih kolesih z nizkim tlakom. Operesnje stopnjujejo gumijasti obročki, ki dopu-

Rado Hribar, predsednik ljubljanskega Aerokluba, ki naj se prvi dvigne z godnim pticem v višave. Konstruktor in monterji so se enkrat bežno pregledali stroj in že je zabrněl motor. Po kratkem zaletu se je dvignil približno 2 m, nato je spet počepnil na zemljo, kakor da še ne bi bil pripravljen o svojih zmoglostih. Malce bledel je postal konstruktor. Lice pa mu je kmalu zasijalo, ko se je trenu. tek nato letalo dvignilo in v elegantnih zavojih nekajkrat obkrožilo letališče. Krst je bil prestan. Stiskanje rok in čestitanje. Še večkrat se je dvignil. Pod večšo roko pilota Rada Hribarja so bili njegovi podvigi vedno smešnejši. Nato sta se nekajkrat dvignila tudi graditelja brata Sveto in Peter. Dobro si prestat preizkušnjo, lepi beli ptček!

Ko si je laži popularni »Lojze« razbil svoja krila, je bilo naše civilno letalstvo brez letala. Brata Sveto in Peter Hribar sta tedaj sklenila, da zgradita malo enosedežno letalo, ki naj bi bilo sposobno tudi za akrobacije. Obrnila sta se na docenta ljubljanske univerze inž. Kuhlja, ki je svoj čas napravil statične račune za »Lojzeta«, da skonstruira tako letalo. Lani v oktobru sta brata prišla za delo. Sveto je izdelal rebra za krila, Peter pa rebra za rep. Zaradi pomanjkanja časa sta jima pomagala modelni mizar Milan Kranjc in Josip Vrhovec, ki je izdelal okovje. Največjo važnost sta polagala na enostavnost in trdnost konstrukcije, čeprav na račun teže. Problem je strokov-

ščajo nihanje za 7 cm. Prazno letalo tehtalo 255 kg, s polno obtežbo pa 380, pri čemer odpade na gorivo 40 kg, 5 kg na olje in 80 kg na pilota. Bencin se nahaja v dveh tankih na gornjem krilu in na prednjem delu trupa. Tanka imata prostora za 57 l bencina, kar je dovolj za 4 ure letenja. Akcijski radij znaša okrog 600 km, povprečna brzina 140 km na uro, največja višina, ki jo lahko doseže, pa 2500 m. Stroj je francoskega izvora znamke »Samsone« z 9 cilindri ter razvija 45 konjskih sil. Propeler, ki ga je bilo treba zaradi nizke letala posebej izdelati, je dobavila domača tvornica letal I. Rožarski v Beogradu. Uporabljeno gradivo je povečini domačega izvora. Ograda je izdelana iz smreke z Jezerskega, platno pa je dobavila tekstilna tovarna v Jaršah. Tudi ploščična vezava na krilih je smrekova. Platno je prevlečeno z belo barvo in presojnim lakom, ki varuje pred vlago.

V tehničnem pogledu je letalo, ki še ni krščeno — baje mu bodo dali ime »Mamak« — vse preizkušnje dobro prestalo. Od zemlje se odlepi po približno 100 do 120 metrih. Dviga se zelo dobro. Tudi v zraku je izredno disciplinirano. Reagira na vsak najmanjši gib s krmili, kar prica o izredni občutljivosti. Lega v zraku je, kakor se pravi tehnično, »mehčak« in sunki vetra letalo le rahlo pozibavajo. Vidi se, da je med letom jako stabilno. Piloti sedež je tako nameščen, da dovoljuje srajno vidljivost in razgled

Poslednja bitka na manevru

Doživljaj z Rosinanto — Pri generaliteti na Oglavku Silni prizori v borbah za Mačkovec

Poslednji dan največjih manevrov, kar smo jih imeli v Jugoslaviji, smo ravno zapustili Breko, ker so se pričele sovražnost med obema vojskama že s prvim svitom. Med oblaki prahu se je prebijal naš »Puch« proti Majevici. Preproste hišice ob cesti so bile skoro vse brez izjeme okrašene z državnimi zastavami v čast Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki je prišel iz Beograda.

V vasi Čekliću pod obronki Majevice je našemu »Puch« zmanjkalo sapa. Sofer Maks je sicer skušal z vsemi mogočnimi prestavami spraviti starino v pogon, toda napori so bili zaman. Res je prišel vehikel kuhati v hladilniku in piskati, kakor vrhniška lokomotiva, toda premaknil se ni. Zlezli smo iz voza in ogledovali razdrapano pot, ki je ležala pred nami. Vodstvo manevrov pa je mislilo tudi na nezdore, in že se je javil mlad poročnik ter nam poudaril, da pojezdimo na koto Oglavke visoko 338 m, kjer se je nastanil glavni stan voditelja manevrov. Ni mi dišalo spraviti se na konja. Kako tudi! Saj se nisem nikoli jezdit, najmanj pa na kakšni vojaški mrhi, ki imajo čisto svoje glave. Spravil sem se z velikim trudom in še z večjim prepričanjem, da bom zletel z Rosinante preje, kakor sem se spravljal v sedlo. Spočetka je še nekako šlo. Videti sem bil s svojimi planinskimi čevlji in dolgimi hla-

čami bolj kakor kak konjeniški planinski mornar, namesto vsaj približnega jezdec. Ko smo topotali v breg, je moja Rosinanta pričela plesati na čudne načine, saj smo srečevali orodnanene motocike, ki so to pot tako neznansko ropotali in trobili, da enakega še nisem čul v svojem življenju. Že takrat bi bil rad zamenjal sedlo s podom kake barke pri jačini vetra 10. Nihal sem v vse smeri in samo premišljeval, kako se bom pobral, ko bom zletel iz sedla.

Bum! Ne vem, kdo se je ustrašil tistega poka brdske baterije kraj poti, jaz ali moja Rosinanta. Poskočila sva oba. Ona v stran, jaz pa čez njo v grm malin, da se je vse zabliskalo okoli mene. Počasi sem se pobiral in sam sebi nisem mogel verovati, da imam še vse kosti cele, vse to na veliko veselje kapetana Todorovića, ki me je potolažil, da je on padel kot eden najboljših jezdecov naše vojske že 38 krat in da sem po padcu s konja pokazal, da tiče v meni vsi predpogoji za dobrega jahača. Prigovarjal mi je, naj zlezem znova v sedlo. Pa sem hvaležno odbil ponudbo. Pozneje so zlobni jeziki trdili, da niti pogledati nisem več hotel konja, kaj šele zlesti v njegovo sedlo.

Solnce me je pošteno ožgalo, ko sem prisopihal do vrha Oglavka mimo rezerv južne vojske, ki so ležale v senci grmovja skrite pred pogledi severnih letal in so

zbirale nove moči za odločilni spopad. Bili so večinoma sami rezervisti, ki so se odlično držali. Edino težavo so jim delali čevlji. Večina med njimi je bila privajena hoditi bosa. Ničte pa ni tožil, niti se javil bolan, čeprav marsikateremu med njimi s

Nj. Vis. knez namestnik Pavle v razgovoru z bolgarskim vojnim atašejem

hudo ožuljenimi nogami tega ne bi bilo za zameriti.

Na Oglavku je bila zbrana vsa generaliteta, vsi tuji vojaški atašej, predsednik vlade. Knez namestnik Pavle je pozorno spremljal kretanje čet in sproti so mu tolmačili položaj na poedinih delih fronte.

Informiral sem se pri svojem strategičnem mentorju polkovniku Vauhniku o polo-

žaju, ki je bil naslednji: Severna vojska je preko večerajšnjega dne koncentrirala vse svoje glavne sile na desnem krilu, kjer je zbrala tudi jedro svoje artiljerije. Zdjaj je prešla po šesti uri zjutraj sprva v frontalni napad, da prikrije branilcu smer glavnega napada in da veže tako čim več njegovih rezerv na razne dele dokaj široke fronte. Proti deseti uri pa se je že videlo, da hoče poveljnik severnih prebiti fronto južne vojske na svojem desnem krilu, kjer je postavil proti 5 bataljonom južnih sedem svojih bataljonov ter neprimerno nadmočno artiljerijo. Glavni napad severnih je bil osredotočen na planino Obor, kjer so ležali južni v dobro utrjenih postojankah.

Pri svoji akciji je uporabljal poveljnik severnih francosko taktiko, ki zastopa stališče, da je treba pripraviti vsak napad na sovražnika z močnim artiljerijskim ognjem, ki naj utre pot napadajoči pehoti. A poslužil se je tudi nemške manevrske taktike, ki zastopa stališče, da je treba napadati sovražnika z boka in ga spravljati v zadregue s presenečenji, ki so bila zlasti možna na tem terenu, kjer so se izgubljali bataljoni vojakov med zelenjem, kakor da bi se vdiral v zemljo.

Vseokoli nas je bilo čuti regljanje strojnic, pokanje brzomet, odsekane treske pehotnih topov, tobanjanje brdskih topov, grmenje »poljakov« in pridušeno, ježno biseranje težkih havbic. Trušč in hrum je naraščal od minute do minute. Zaman pa smo gledali z daljnogledi po bojujočih se četah, najsi smo na podlagi poročil sodnikov točno vedeli vsak trenutek, kje se nahajajo severni in kje južni, ki so se umikali, braneč vsako ped zemlje.

Nekaj minut pred deseto uro se je vnela bitka tik pred našimi očmi. Iz grmovja na severni strani Oglavka se plazijo južni. Vojniki, podčastniki in častniki. Vsi so

Vojni minister general Peter Živković z generali na Oglavku

ozmojeni, začrneli od dima, zagorelih lic in temnih pogledov. Teško jim je, ko so morali po sodbi nevtralnih sodnikov zapustiti svoje položaje, ki so bili nevzdržni ter iskati novo linijo za obrambo. Fantje se prav nič ne brigajo za vso generaliteto, li jih napeto opazuje. Kakor da so sredi največje borbe, kjer je v vprašanju čas vojske, si izberejo nove položaje. V nekaj trenutkih so se že zarili južni v rove, ki so jih kopali preko njiv na vrhu Oglavka. Postavljene so že tudi strojnice, določene so razdalje za streljanje pehotnih topov.

Zadnje zaščitne straže južnih zapuščajo obronke gozda. Med južnimi in severnimi je širok pas njiv in travnikov. Tišino, ki je zavladala za nekaj trenutkov preseka ropotanje strojnice, ene, dveh, treh, desetih. Severni so zasedli grič na levo od nas ter od tam zasipljejo s svinčeno točo južne pred

Domače vesti

* **Službenega lista.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 82 z dne 12. t. m. objavlja uredbu o zaščiti kmetov, popravke uredbe o osebnih in rodbinskih dokladih državnih upokojencev, popravki pogrebnih pravilnika o neposrednih davkih, odločbo o sejmskih in tržnih pravicah v srezu Krško in razne objave iz »Službenih novic«.

* **Razstava slikarja prof. Germa.** Danes bo otvorjena v risalnici narodne šole na Jesenicah razstava slik prof. Josipa Germa, ki bo ostala odprta ves teden. Slikar prof. Germ bo razstavil mnogo svojih slik, o katerih so dali laskave ocene češki in nemški listi. Med njimi so posebno lepe gorenske pokrajinske slike. Razstava g. Germa je prva te vrste na Jesenicah in brez dvoma dobro obiskana.

* **Skrivnostna nesreča direktorja beograjske opere.** Pred premiero »Hovanshchina« je doživelo beograjsko narodno gledališče veliko razburjenje. Direktorja opere, skladatelja ter znano osebnost v prestolnici in v vsem našem umetniškem svetu, Stevana Hristića so odnesli v bolnišnico z nevarnimi ranami na vratu in na glavi. V petek zvečer je kakor navadno delal v svoji pisarni in tam se je brez priprete skrivnostna nesreča, Ranjenec sam ne more govoriti in po vsem mestu sedaj razmišljajo, ali je postal žrtev neznanega zločinca, ali pa si je sem v napadu zmedenosti s škarkarjem prežet vrat in se ranil na glavi. V času zagonetne nesreče je bilo v gledališču zelo živahno. Vršile so se skušnje, po hodnikih pa so se razgovarjali mnogi igralci. Nekaterim se je zdel direktor Hristić, ko je šel v svojo pisarno, nekam čudno zamišljen. Videli so ga potem še enkrat, ko je šel v arhiv in spet nazaj v pisarno. Proti svoji navadi ni izpregovoril nič besede. Ko so pozneje slišali krike, so nekateri mislili, da spada to med kako skušnjo, Ranjenca je našla njegova soproga ter takoj alarmirala gledališče. Profesor dr. Kostić, ki je izvršil operacijo, ne more razložiti, kako so nastale hude rane, upa pa, da bo pacient ostal pri življenju.

SITAR & SVETEK — Stampilje — Etiketne Graverstvo — sedaj na Marijinem trgu 8.

* **Jubilej pevskega društva v Šabcu.** Kakor je »Jutro« že poročalo, bo pevsko društvo v Šabcu 19. in 20. t. m. slavilo svojo 70-letnico ter razvilo zastavo, ki jo je bil podaril pokojni kralj Aleksander. To pevsko društvo je eno od najstarejših v državi. Ustanovljeno je bilo leta 1865 in dolgo vrsto let je igralo važno vlogo v kulturnem in nacionalnem življenju Šabca in njegove okolice. Delovanje tega društva pa je bilo važno tudi za vse področje nekdanje Srbije. Pri temkaj vseh srbskih pevskih društvih v Beogradu leta 1903 je dobilo društvo iz Šabca prvo nagrado, pozneje pa je bilo odlikovano z redom sv. Save. Da bo zaslužno društvo še posebno počaščeno, se bo na dan njegovega praznika vršil v Šabcu 11. kongres Jugoslovenske pevske zveze, katerega se bodo udeležili delegati 170 pevskih društev. Prirejena bo tudi tekma desetih pevskih zborov. Potek proslave in kongresa bo odajal radio.

Vsak je svoj neprijatelj

ki v svoji hiši še nima »HERKULES« obročkov za štedilnik, ki so patentirani!

Ogromen prihranek na kurivu, t. j. 50%!

Dobiva se pri trvdki D. EAKUSCH, Celje!

Kolosalen uspeh pri kurjavi!

* **Devici Mariji v Polju,** kjer imajo danes žganje, to romalo mnogo izletnikov v duhu stare romarske tradicije. Pred mnogimi leti je žganjska nedelja v Polju sprava na noge skoraj vsi Ljubljani in tudi široko okolico. Vsaka družina je poslala svoje člane v Polje, kjer je bilo okrog cerkve ves dan kakor na velikem ljudskem laboru. V prijaznem kraju so znali romarji ceniti seveda tudi dobra okrepčila, ki so pri izletnikih še danes v čisti, dasi Polje ni več oddaljen romarski kraj, kakor je bilo nekdanj. Tudi danes na žganjsko nedeljo bo zelo živahno v Polju in bodo izletniki vselej svojega obiska v prijaznem kraju. Povsod bodo najbolj postreženi, zlasti pa pri Benčini (Auru) in pri Kuharju v Vevčah, ki tekmuje, da bi najboljšo postregla svojim gostom. Mladina bo imela tudi veliko veselja ob zvokih Kuharjevega priljubljenega šramla.

nami. Ti odgovarjajo odločno in uporno. Pred nami bruhajo strojne južnih debele, serije strelcev. Sklonim se nad strelece ob strojnici, ki napeto strmi v gozd, v katerega pošilja proti severnim svojo svinčeno točo. Potipjem cev strojnice, ki je razgreta, da se počutim opet. Severni poskušajo z nasokom osvojiti pozicije južnih na Oglavku, vsiljujejo se v redkih vrstah iz gozda ter izginjajo med koruzo in travo, odkoder je čuti vse bliže njihov ogenj.

Nenadno se dvigne kakih sto korakov pred nami častnik, za njim kakor da bi jih bruhala zemlja. voji severnih z nasajenimi bajonetmi in urnobesnimi klici: »Juris!«

Južni ne popuščajo. Vojski streljajo, da se dviga oblak dima nad njihovimi glavami. Strojnice pod menoj golta trakevne patron. Severni so že skoro v naši neposredni bližini. Neprizadovoljno pa se napad severnih ustavlja in razbija. Južni so po sodbi sodnikov s svojim ognjem odbili juris severnih, ki se prično zakopavati, ker ni izključen protinapad južnih, ki se res že nanj pripravljajo.

Iz vrst severnih švinje proti nebu rdeča raketa, še ena, dve, tri. Severni prosijo artiljerijo za pomoč. Ni še dobro ugasnil škrlatni žar poslednje rakete, ko so zagrmeli globoko doli v dolini topovi severnih ter pričeli obdelovati položaje južnih na Oglavku. Ogenj so severni osredotočili posebno na levi bok južnih postojank na Oglavku. Pod dimom petard, ki so markirale po navodilih sodnikov artiljerijski ogenj, je bil skoraj vsi Oglavak pokrit z meglo. To meglo pa so spretno izrabili severni ter se priklopali na skoro deset metrov pred postojanko južnih, katere so zasipali z ročnimi granatami. Južni so se obupno branili toda bil je zadnji trenutek za umik.

Kakor duhovi so se dvigali južni s svojimi strojnimi izjarkov in okopov ter

* **Poroka.** Danes 13. t. m. sta se poročila v Ljubljani g. Ivan Vidmar, urar iz Kranja in Dragica Rozehnalova, čestitamo!

* **Blaznikova »Velika Pratika«** za leto 1936 je izšla in se dobiva pri založnici, tiskarni J. Blaznika nasl. v Ljubljani, Breg 10, in v vseh večjih trgovinah.

Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res zanimiv in praktičen. Zato ga hoče imeti leto za leto vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike »Poklon Modrihc«.

* **Pergamentne senčnice** za dom in urad nudijo v največji izbiri M. Tičar, Ljubljana.

PRIZNANO ELEGANTNI DAMSKI PLAŠČI

iz suknene blaga od Din 350.— dalje z dobrim krznom od Din 530.— in dragocenim krznom od Din 950.— dalje.

F R A N L U K I Č,

Stritarjeva ul.

* **Lastni interesi** narekujejo vsakemu bolniku, ki se hoče rešiti astme, boleznij pljuč in drugih nadlog, da se posluži posuđb tvrdke Puhlmann & Co. Berlin 614 Müggelstrasse 25 — 26 a, ki posluje že mnogo let ter brezplačno razpošilja poučne brošure s slikami. Pazite na oglaš na strani 8.

NAJNOVEJŠE VESTI

IZ VSEGA SVETA SKOZ

RADIOAPARATE

OD

»T E H N I K «

J. B A N J A I

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA C. 20

Prodaja na 12 — 18 mesečne obroke.

Telefon: 34-19

*** Slovenski inteligent brez Shakespeara?** Shakespeareja dela tvorijo temeljni zaklad vsega človeštva. Po pravici si ga osvajajo vsi kulturni narodi s kar moči dovršenimi prevodi. Shakespeare spada povsod med tiste knjige, ki jih mora vsak naobrazen človek vse življenje prebrati, kakor sv. pismo in druga večna dela. Slovenci imamo po zaslugi svojega nedoseženega mojstra besede in poezije pesnika Otona Zupančiča glavna Shakespeareja dela v mojstrskih prevodih. Shakespearejevo življenjsko modrost je Zupančič zjel v jezik, ki s svojo bujno sočnostjo in opojnim zvokom prekaša vse, kar je bilo v slovenščini do zdaj napisano. Vso zbirko (Kar hočete, Zimska pravljica, Ukročena trimoglavka, Komedija zmešnjav, Hamlet, Sen kresne noči, Macbeth, Othello) dobite broširano za 224 Din. v krasni izvorni vezavi, ki bo kras vsaki knjižnici, za 292 Din. Pri takojšnjem plačilu in pri naročilu pri založnici (Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16/I, 20% popusta. Mogoče je tudi odplačilo v 10 obrokih. Ne trošite svojih zlatih dni v tope življenja tjavendan! Izrabite bežne ure za pogovore z največjimi duhovi sveta!

★ **Specialist za ženske bolezni in porodništvo** dr. Ipativ Benjamin zopet ordinira Maribor, Tomšičev dvorec 4.

Pri boleznih želodca, črevesja in prebaviljanja privede uporaba naravnih »Franc Josefov« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim enovim, ki preidejo v kri. Reg. od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

* **Objede obleke barva v različnih barvah** in plisiru tovarna JOS. REICH.

* **Darujte podporo** društvu slepih v Ljubljani, Pod Trancu 2/III.

* **Eno srce — ena radenska!**

Ako se preveč redite, Slatino Petanjko pijte!

Lepe spomenike

po nizki ceni dobite pri

KUNOVAR FRANJU

pokopališče Sv. Križ — Ljubljana.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ — LJUBLJANA.

ELITNI KINO MATICA
tel. 21-24.
Premiera za Jugoslavijo!
Hočete smeha, petja, veselja in 2 uri neskaljene sreče?
Oglejte si **KARL ZELLEJEVO** opereto
P T I Č A R
Film katerega morate videti. Film iz produkcije 1935-36.
BOGATO DOPOLNILLO.
Paramountov zvočni tednik, lovski psi na delu in Poppay.
Predstave ob 3, 5, 7, 9 in 9 1/4 uri. Predprodaja od 11. do pol 13 ure.

* **Angleška slikarka George Wyn** razstavlja v Zagrebu na razstavi kluba likovnih umetnikov v Umetniškem paviljonu. Ta slikarka se je udeležila svetovne vojne kot bolničarka, zadnja leta pa je opravljala šofersko službo na francoski fronti. Po končani vojni je odšla v Indijo, potem na Kitajsko, v Severno in Južno Ameriko. Potovala je neprestano 5 let, dolgo pa se je mudila tudi v Španiji. Lani je preživela počitnice v Dubrovniku, obiskala pa je tudi Bosno in Slovenijo ter tudi na tem potovanju nabrala mnogo motivov za slike, ki jih bo prihodnje leto razstavila v Londonu.

* **Mizarska stavka** v Beogradu. V Beogradu so 9. septembra stopili v stavko mizarski pomočniki kakih 300 delavnic, zahtevajoč zboljšanje položaja in ureditev delovnih razmer s kolektivno pogodbo. V stavki je bilo preko 2.000 mizarskih pomočnikov. Že prvi teden je podpisalo kolektivno pogodbo 70 mojstrov, v ostalih delavnicah pa se je stavka nadaljevala. Sedaj so podpisali pogodbo še mnogi drugi mojstri, stavka pa še okrog 200 mizarskih pomočnikov.

* **O uboju med volilno agitacijo** je razpravljalo okrogno sodišče v Leskovcu. Obtoženi so bili Dragoljub Stanimirovič in štirje njegovi tovariši, da so 29. aprila med zborovanjem bivšega ministra Rafajlovića, kandidata na Jevtičevi listi ubili v prepiru kmeta Svetislava Zdravko. Obtoženi Stanimirovič je bil obsojen na 4 leta roboje in na plačilo 20.000 Din rodbini ubitega kmeta. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI
TELEFON 33-87

Leharjeva melodijozna opereta

FRASKITA

Jarmila Novotna in H. H. Bollman

Krasni naravni posnetki iz Dubrovnika.

Bogat dopolnilni spored!

Predstave v 3., 5., 7. in 9. uro.

V nedeljo dopoldne ob 11. uri film:

DOKTOR X.

Vstopnina Din 3.—

Pride: NISMO OBLECENE.

* **O reki Bregavi** v Hercegovini, ki je pred nekaj meseci popolnoma usahnila in sedaj teče spet skozi Stolac, smo že nekajkrat poročali. Nenavadna igra prirode je hudo prestrašila prebivalstvo, pomnila pa je tudi veliko gospodarsko škodo, ker so zastali mnogi mlini vzdolž rečnega toka. Nenadoma, kakor je usahnila, se je voda spet pojavila v strugi ter v nekaj dneh dosegla svojo normalno višino. Čudna pojava se je razlagala na ta način, da je premikanje zemlje vrelcem reke zaprilo odtok. Voda prihaja sedaj iz novih izvirkov, stari pa so popolnoma usahnili. V prihodnjih dneh bodo znanstveniki preiskali nove vrelce.

* **Obisk kitajskega ministra** v Zagreb je prispel kitajski minister prosvete in narodnega zdravja dr. Čien ter obiskal najprej ravnatelja Higijenskega zavoda in šole narodnega zdravja dr. Borčića, ki je z dr. Stamparjem deloval pri zdravstveni komisiji Društva narodov na Kitajskem. Kitajski minister se je zelo zanimal za ureditev Higijenskega zavoda in za organizacijo šole narodnega zdravja. Obiskal bo tudi razne zdravstvene ustanove v drugih krajih. Primeri naših zdravstvenih ustanov mu bodo služili za vzor pri organizaciji zdravstvenih službe v domovini.

* **Poneverbe** v subotiskem mestnem računovodstvu. Komisija uprave dunavske banovine vrši preiskavo v subotiskem računovodstvu.

Mačkovec, ki ga bodo zdaj severni zavzeli na nož.

Z obronkov Mačkovec čujemo vik in hrum. Tisoči in tisoči severnih jurisajo z nasajenimi bajonetmi proti vrhu Mačkovec.

Ob 11.30 pada prva kola Mačkovec. Severni zmagojejo. Minuto pozneje že bijejo njihove strojne v bok južne, ki se še drže po robih Mačkovec ter odbijajo frontalni napad drugih delov severnih bataljonov. Nič ne pomaga, da so odbili svoje pozicije. Bočni ogenj jih sili, da jedro zapuščajo svoje postojanke in se umikajo proti jugu.

Robovi Mačkovec so polni severnih, ki kličejo »Ura!« in dvigajo proti nebu svoje puške z bleščečimi se bajoneti. Hočejo napre proti Tuzli...

V tem pa je zadonel zvonki glas troben, ta pri voditelju manevrov: »Stoj! Ustavite streljanje! Mir!«

Odgovarjajo mu trobentači polkov, bataljonov. Toda le počasi ugaša ogenj pušk in strojne. Preveč so se fantje zvišili v toj, da bi prestali na en sam zvok trobente, pojote tam neke daleč...

D. V.

LOVCI ŠPORTNIKI

NABAVITE SI

KLOBUKE IN ČEPICE

V NAJSOLIDNEJŠI IZDELAVI PRI

MIRKO BOGATAJ,

LJUBLJANA — STARI TRG 14.

čunovodstvu, kjer so v zadnjem času ugotovili razne nepravilnosti v denarnem poslovanju. Pri uradniku, ki je vodil blagajno, so ugotovili znaten primanjkljaj. Način preiskave kaže, da ima afera večji obseg.

* **Mlatilnica prodana za 700 Din.** Dr. Žavnemu tožilu v Subotici je bil ovađen bivši izvršni organ okrogne urada Be. la Horvacki, ker je na nepravilne načine izterjeval prispevke. Nekemu kmetu, ki ni mogel plačati prispevke, je na dražbi prodal velik mlatilni stroj za 700 Din.

* **Štrajška potresna noč** v Banjaluki. Kakor je »Jutro« že poročalo, vznemirjajo že 12 dni močni potresni sunki prebivalstvo Banjaluke in okolice. Najstrašnejša je bila noč od četrtica na petek. Po prvem sunku, ki je trajal le nekaj sekund, so se vsaki 15 do 20 minut vrstili močnejši, ob pol 2. ponoči pa je pod zemljo tako močno grmelo, kakor med početno nevihto. Mnogo ljudi že več dni prenočuje v šotorih in raznih barakah zunaj mesta, v strašni potresni noči pa se je vse prebivalstvo vsulo na ulice, ter stalo kolikor mogoče daleč proč od hiš. Park je bil poln preplašenih meščanov. Zadnji potresni sunk je bil v petek zjutraj ob 6. V vseh šolah je ustavljen pouk, ker so šolska poslopja precej poškodovana. Kakor že znan, so se morali izseliti prebivalci tudi iz novih hiš sredi mesta. Z nevarnimi potresnimi pojavami se bavi sedaj komisija strokovnjakov, pri kateri sodelujejo tudi člani zagrebskega geofizičnega zavoda.

Iz Ljubljane

u— Dobrodelna tombola mestne občine Ljubljanske bo neprekidno danes v nedeljo ob 3. uri popoldne na Kongresnem trgu. Le v primeru slabega vremena se tombola odloži za 1 teden, do prihodnje nedelje 20. t. m. Glavni dobitki, tako predvsem kompletna sobna oprema, fino moško kolo, fotografski aparat itd. so razstavljeni v trgovinah: I. C. Mayer, F. Urbanc, Krisper, »Savac, Batelj in Samec, ki so ljubceznivo dali na razpolago svoje izložbe, kjer se dobe na prodaj tudi tombolske srečke.

u— Za živalčki vrt v Ljubljani. O velikem svojem vzgojem in tujsko-prometnem pomenu pričajo številni večji in manjši živalski vrtovi v posameznih deželah. V Jugoslaviji imamo že tri živalske vrtove: največjega v Zagrebu, dva manjša pa v Splitu in Skoplju, četrti pa se snuje v Beogradu. Tudi Ljubljana bi se imela svoj živalski vrt, ako ne bi bil. lo leta 1930 prenehalo delovanje društva Zoo. Ideja tega društva pa ni umrla, temveč je bila z ustanovitvijo živalskega društva Nje lani oživila. Ustanovitelj tega društva so poštovnovalni postavljeni prve temelje majhnega v modernem duhu zasnovanega živalskega vrta, ki naj služi v veliki meri tudi nalogam vzgoje in tujskega prometa. Društvo ima že lepo zbirko živali, vse priznanje pa je usmerjeno v načelu, naj bo živalski vrt res vrt in ne navedna menzarija. Pri izvedbi tega načrta mora poštovovalnost in delavnost posameznikov prisločiti na pomoč vsa javnost, v prvi vrsti pa mestna občina. Društvo Nje skrbi sedaj za preživljanje svojih živali, ki tvorijo temelje bodočega živalskega vrta. Občino je prosilo za primeren prostor, ki bo gotovo dobljen zaradi živali, ki jih je treba spraviti na varno, in tudi v priznanje delu za koristno ustanovo.

Zaradi dežja odpovedane dirke se bodo vršile danes, dne 13. t. m. v polnem obsegu na FUZINAH pri Ljubljani. Startalo bo preko 50 jahalnih in kasaških konj. Poleg tega bo nastopilo tudi 15 banovinskih žrebcev.

u— Umrla je gospe Frančiška Komanova, vdova poštnega uradnika. Pogreb bo jutri ob 15. s Sv. Petra ceste 77. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— Zahvala nemških arheologov. Predsedstvo mestne občine Ljubljanske je prejelo zahvalo Arheološkega instituta Nemčije. V pismu se vodi arheologov iz Nemčije prof. dr. Bersu toplo zahvaljuje za prisrčni sprejem v Ljubljani, poudarjajoč pri tem velike zasluge podpredsednika prof. Jarca, ki si jih je pridobil s prizadevanjem za čim dostojnejšo obrambo naših starin, za splošno zgodovino vseh važnih rimskih preostankov v Ljubljani.

u— Sestanki vseh hišnih posestnikov v Ljubljanskim predmestjih. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani bo priredilo šestanek posestnikov novih in starih hiš, ki se bodo vršili: v torek 15. t. m. v Zgornji Šiški, v gostilni g. Zajca Franca, v sredo, 16. t. m. v restavraciji g. Lasana Roka v Mostah in v četrtek 17. t. m. v Rožni dolini v restavraciji g. Marna. Začetek vsakekrat ob 8. zvečer. Na teh sestankih bo predaval predsednik Freih Ivan o raznih davčnih in drugih stanovskih zadevah in se bo razpravljalo tudi o inkorporaciji. Vabljene so vsi posestniki iz dotičnih bivših okoliških občin.

u— Spored intimnega koncerta Glasbene Matice, ki ga izvaja znani umetniški Brandtrio v četrtek 17. t. m. ob 20. v Hubadovi dvorani je naslednji: 1) Brahms: Trio op. 87 v c-duru. 2) Gaspar Cassado: Sonata nelo stile antico spagnolo. 3) Skrijabin: Etude v cis-molu op. 2. Chopin: Scherzo v cis-molu op. 39 (klavirski solo). 4) Čajkovski: Trio op. 50 v a-molu. Članice tria so priznane umetnice: Fenika Brandt (violina), Magda Rusy (klavir) in Beatrice Reichert (čelo). Sedeži po 10 Din, stojišča po 5 Din so v razprodaji v Matični kasi.

u— Umrla je gospe Frančiška Komanova, vdova poštnega uradnika. Pogreb bo jutri ob 15. s Sv. Petra ceste 77. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— Zahvala nemških arheologov. Predsedstvo mestne občine Ljubljanske je prejelo zahvalo Arheološkega instituta Nemčije. V pismu se vodi arheologov iz Nemčije prof. dr. Bersu toplo zahvaljuje za prisrčni sprejem v Ljubljani, poudarjajoč pri tem velike zasluge podpredsednika prof. Jarca, ki si jih je pridobil s prizadevanjem za čim dostojnejšo obrambo naših starin, za splošno zgodovino vseh važnih rimskih preostankov v Ljubljani.

u— Sestanki vseh hišnih posestnikov v Ljubljanskim predmestjih. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani bo priredilo šestanek posestnikov novih in starih hiš, ki se bodo vršili: v torek 15. t. m. v Zgornji Šiški, v gostilni g. Zajca Franca, v sredo, 16. t. m. v restavraciji g. Lasana Roka v Mostah in v četrtek 17. t. m. v Rožni dolini v restavraciji g. Marna. Začetek vsakekrat ob 8. zvečer. Na teh sestankih bo predaval predsednik Freih Ivan o raznih davčnih in drugih stanovskih zadevah in se bo razpravljalo tudi o inkorporaciji. Vabljene so vsi posestniki iz dotičnih bivših okoliških občin.

u— Spored intimnega koncerta Glasbene Matice, ki ga izvaja znani umetniški Brandtrio v četrtek 17. t. m. ob 20. v Hubadovi dvorani je naslednji: 1) Brahms: Trio op. 87 v c-duru. 2) Gaspar Cassado: Sonata nelo stile antico spagnolo. 3) Skrijabin: Etude v cis-molu op. 2. Chopin: Scherzo v cis-molu op. 39 (klavirski solo). 4) Čajkovski: Trio op. 50 v a-molu. Članice tria so priznane umetnice: Fenika Brandt (violina), Magda Rusy (klavir) in Beatrice Reichert (čelo). Sedeži po 10 Din, stojišča po 5 Din so v razprodaji v Matični kasi.

u— Umrla je gospe Frančiška Komanova, vdova poštnega uradnika. Pogreb bo jutri ob 15. s Sv. Petra ceste 77. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— Zahvala nemških arheologov. Predsedstvo mestne občine Ljubljanske je prejelo zahvalo Arheološkega instituta Nemčije. V pismu se vodi arheologov iz Nemčije prof. dr. Bersu toplo zahvaljuje za prisrčni sprejem v Ljubljani, poudarjajoč pri tem velike zasluge podpredsednika prof. Jarca, ki si jih je pridobil s prizadevanjem za čim dostojnejšo obrambo naših starin, za splošno zgodovino vseh važnih rimskih preostankov v Ljubljani.

u— Sestanki vseh hišnih posestnikov v Ljubljanskim predmestjih. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani bo priredilo šestanek posestnikov novih in starih hiš, ki se bodo vršili: v torek 15. t. m. v Zgornji Šiški, v gostilni g. Zajca Franca

Komisijski ogled stavbišča od strani mestnega gradbenega urada je bil te dni. Mestni gradbeni urad je v sporazumu s sosedami zainteresirani odobrili načrte, ki jih je bil izdelal arh. inž. Tomažič.

— **Mnogo gob na trgu.** Zadnje dni je bilo zaradi ugodnega vremena prav mnogo gob na trgu, katerih cena je znatno padla, prodajali so jih po 1 do 2 Din merica. V treh dneh je bilo na trgu prodanih do 150 kg raznih gob. Gobarice so imele kar štiri vrste stojnice. Lisčice in sivke so bile po 1 Din liter. Dobro je bil obložen tudi sadni trg, kamor je v treh dneh prispelo do 70.000 kg raznih lepih jabolk iz vseh krajev dravske banovine. Letina za sadje je bila sploh letos kličub prvim vremenskimi neugodnostim dobra. Jabolka so bila večerja po kakovosti od 1 do 4 dinarjev kg. Prav veliko je na trgu domačega grozdja v ceni od 3 do 5 Din kg.

— **Roko mu je odrgalo.** Jožeta Juhanta, 32-letnega kolarskega mojstra v Spodnjih Jaršah, je večerja v delavnici doletela huda nesreča. Med delom se mu je razletel sarkov brus in mu odrgal desno roko v ramenu. Ranjenca so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

Iz Maribora

— **Današnje letalske slovesnosti.** Danes ob pol 15. bodo postavila mariborska »Nasa krila« pred javnost tri jadralna letala, ki jih je zgradil jadralni odsek. Pred klubovim hangarjem na vojaškem vežbališču na Tezmem se bo ob napovedani uri izvršil najprej blagoslovitev, nato pa krst letal. Blagoslovitvene obrede bo v skofevem imenu opravil monsr. Ivan Vreže, botrovali pa bodo mestni predstojnik dr. Juvan, bivši narodni poslanec Krejči in tovarnar Ropas iz Celja.

— **Otvoritev nove sezone Ljudske univerze** je bila v petek zvečer v dvorani prejšnjega kina »Apolo«. Po otvoritvenem govoru predsednika inž. Kukovca je sledilo poučno predavanje arharvarja prof. Baša o geopolitičnem položaju slovenskega ozemlja. Predavanje je bilo dobro obiskano.

— **Nova kategorizacija mestnih uslužbencev.** Uredba o znižanju plač magistratnim uslužbencem je povzročila v Mariboru poseben položaj, ker so, kakor znano, draginske doklade velike, osnovne plače pa majhne. Izhod se je našel v novi predvodi vsega magistratnega uslužbenstva in bo te dni o tem razpravljali personalni in finančni odsek. Dokončna odločitev pa ostane prepuščena mestnemu svetu.

— **Radi velikega Maribora,** ko bomo imeli 54 mestnih svetnikov, so pričeli na rotovžu proučevati možnost preureditve grajske dvorane in sejne svrhe mestnega sveta, ker bi sedanja mestna posvetovalnica bila za 54 mestnih svetnikov premajhna. Preureditev gradu bi se izvršila skupno s priključkom vseh prostorov prvega nadstropja.

— **Banska uprava je odklonila** pravilnik o zaščiti prazgodovinskih, zgodovinskih in umetniških hramovnikov v Mariboru s pripombo, da je treba nekatere določbe glede zaščite še pooprstiti.

— **Hišica se bo podrla.** Vprašanje odstranitve Pirčevega paviljona v Cvetlični ulici v sosedstvu nove Batjelove palače je prišlo v svoj zaključni stadij. Mestni gradbeni urad vztraja namreč na tem, da je odstranitev Pirčevega paviljona v Cvetlični ulici nujna potreba, ker je sicer regulacija Cvetlične ulice v zvezi z novo Batjelovo palačo nemogoča.

— **Kje bo dovoljeno opazovati potek zračnega napada?** V smislu zadevnih navodil pripravljalnega odbora, so se določile naslednje točke, kjer bodo lahko Mariborčani spremljali jutri ob 14. začetek in potek zračnega napada: novi del Glavnega trga, pločnik od Grajskega trga do Kopališke ulice, pločniki na Kralja Petra trgu, v Kejarjevi ulici v Melju ter na Aleksandrovi cesti od hotela »Meran« do restavracije »Wilson« nasproti glavnega kolodvora.

— **Ker je teli prebil čeljust,** je večerja mali senat obdobil železarskega sina Jožeta R. iz Spodnje Korene na mesec dni zapora ter na povračilo bolniških stroškov.

— **Pajman je na Semmeringu.** Predvečernjim je prejel Pajmanov brat, ki se nahaja v tukajšnji moški kaznilnici, od Jožeta Pajmana, Košančevega pajdaša, razglednico iz Semmeringa, v kateri piše Pajman svojemu bratu, da pojde v Nemčijo in Italijo ter »da so slabi časi,« radi česar da mu ne more ničesar poslati.

PRIDE

Žene nikdar več.

Iz Celja

— **V ljubljanskem radiu bo vložil g. Karlo Sancin,** ravnatelj Glasbene Matice v Celju, danes ob 20.15 do 22 na koncertnem večeru »Ob zatonu baročne dobe« izvajal Vivaldijev violinski koncert v g-molu in Tartinijev violinski koncert v d-molu s spremljevanjem pomožnega radijskega orkestra. Za njim bo izvajal mnsgr. Stanko Premrl, ravnatelj ljubljanskega stolnega kora, orgelske skladbe. Radijski orkester bo dirigiral g. Drago Šijanec, ki je nedavno dosegel v Parizu lep uspeh.

— **Gradba železobetonskega mostu čez Lonico.** Državna cestna uprava bo zgradila železobetonski most čez Lonico pri gostilni g. Samca, vzhodno od sedanjega lesenega mostu pa bo postavila provizoričen lesen most. Svetla odprtina vsega mostu bo merila 18,60 m. Na prošnjo državne cestne uprave za zadevno vodopravno dovoljenje bo komisijski ogled in razprava v četrtek 17. t. m. ob 10.30 s sestankom pred Samčevim gostilno na Ložnici.

— **Falzifikati po 20 Din** so se spet pojavili v Celju v petek. Kovanci so nekoliko bolj izdelani kakor falzifikati, ki so se pojavili pred kratkim, a se kljub temu močno razlikujejo od pristnih.

— **Kino Union.** Danes ob 10. matineja. Danes ob 16.15, 18.30, 20.45 ter jutri ob 16.30 in 20.30 vefilmi »Dete karnevala« in »Zvočni tednik«.

Iz Litije

Dr. Ukmar Polde

ban. zdravnik v Litiji,
ORDINIRA vsak delavnik od 8 — 12,
za splošno zdravljenje ter zobe od 2 — 6.

Iz Kranja

— **Vsi posestniki novih hiš v srezu Kranj** se bodo danes 13. t. m. ob 5. popoldne zbrali v dvorani hotela »Stara postaja« v Kranju, da se pogovorijo o resoluciji, ki bo v torek 15. t. m. predložena tanu. Razgovor o znižanju obrestne mere zgradarini in drugih javnih dajstvih bo predmet tega sestanka. Zato vabimo prav vse hišne posestnike tega sreza, da se sestanka sigurno udeležijo. Društvo posestnikov novih hiš za dravsko banovino.

Z Jesenic

— **»Zlati jubilej dela«** Pod tem naslovom smo v petkovi številki »Jutra« poročali, da je praznoval 50-letnico dela g.

Prekletstvo izvrstne vinske letine

Divjaštva in poboji so se že pričeli

Dobova, 12. oktobra. Letošnji vinski pridelek bo nekaj izrednega, saj je bilo povsod skoro vse grozdje do zadnje jagode zdravo in zaradi suhega in solčnega vremena popolnoma dozorelo. Kolikor je na moštu lepih vinskih odlik, toliko je na škodo vsem onim, ki ga ne znajo uživati, posebno še odrasčajoči mladini. Fantovski pretepi so na dnevnem redu, posebno še sedaj, ko hodijo od hiše do hiše po verčih koruzo likat. Največkrat se ga že doma navlečejo zato, da imajo večjo korajžo. Golovo bi bil vsak gospodar manj oškodovan, če bi dal koruzo olupit s težaki, saj ga vino, ki ga mora dati popiti, ni manj ne stane.

Pred kratkim je v ometenem stanju neki fant svojemu tovarišu menda kar brez vzro-

Metoda Robič, pravilno pa se mora glasiti: Rabič. V nadaljnjem besedilu se je vrnila druga pomota, ki jo je tudi povzročil tiskarski skrat. Pravilno se glasi: Uredil si je delavnico žičnih pletenin, katera je nekaj let dobro uspevala, dokler je ni zavrla prevelika konkurenca, ne pa zavrgla. Gospod Rabič vodi svojo obrt še naprej.

— **Pritožbe obrtnikov in radio abonentov zaradi električnega toka.** Zadnji čas čisto ustavlja žirovniška elektrarna električni tok baš v okoljanskih urah, vključuje pa ga zopet — kakor v posmeh — par minut pred 14. ur. Abonentje in oni obrtniki, ki potrebujejo tok, se upravičeno pritožujejo nad manipulacijo elektrarne. Druge elektrarne potrebujejo za čiščenje samo po en ali dvakratni izklop na mesec in to le po eno uro, žirovniška pa kar ves teden. Pošta direkcijska in radijska postaja naj se zavzameta za svoje abonentje, saj zahtevata za abonma celo plačilo, ne pa samo del.

— **Kino Radio** predvaja danes ob 3 popoldan in ob 8. zvečer vesel film »Dolarski princ«. Med dodatki tudi barvan film »Pomladna idila«.

Iz Novega mesta

— **Znižanje cen mesa.** Naši mesarji in klopičarji so te dni znižali cene mesa in vsem mesninarjem izdelkom. Cena govedin je zdaj 7 Din, teljetni 8 Din in svinjskemu mesu 10 Din. Ta ukrep naših mesarjev je napravil pri vseh konsumentih prav dober vtis, pred vsem še med uradnimstvom.

— **V obrambo proti zračnim napadom** s plini bo v našem mestu večerja v soboto 19. t. m. Zračni napad bo oznanila sirena mestnega magistrata.

Iz Trbovelj

Dr. Stana Jeglič - Globočnik
ZOPET REDNO ORDINIRA
v Trbovljah, Loke 310.

— **Tombola Sokola,** ki je bila radi slabega vremena preložena, bo v nedeljo 13. t. m. Oglejte si dobrote in kupujte erčke.

★

VRHNIKA. Sokolski zvočni kino na Vrhniki predvaja danes film »Pesem evatca«. Dopolnilo: Paramountov žurnal, kratki šaljivi film ter domači kulturni film.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 15.15 in 20.00 uri zvočni film »Goda, mladost in ljubezen«.

HRASTNIK. Kino Sokol predvaja danes ob 15.15 in 20.15 vefilmi »Hrepenenje«, »Teknik in domači kulturni film«.

TRZIC. Kino predvaja danes v nedeljo vefilmi »Kraljica Kristina« in »V glavni vlogi Greta Garbo«.

ka s kolom pretrgal obe nogi pod kolenom, poleg tega mu je še zdobil k st — pogosto na kolenu. Obadva bosta zadržena. Zadnji dogodek po končanem likanju pa je imel hujše posledice, saj je zahteval smrt mlirnega edinega kovača Ogorela iz Velikega Obreza. Dobil je po glavi udarce s telečnjakom, da mu je počila lobanja. Zdravniška pomoč je bila odveč, ker se mu je zastavila kri. Umrl je v bolnišnici v Brezicah.

Ne dolgo tega pa je bila v gostilni vesela družba in je prepevala narodne pesmi. Kar prileti skozi okno velik kos tetona in zadene neko žensko, da se je nenkrat zgrudila in obležala nezvestna. Zaradi pomanjkanja dokazov je sodnija osumljenca izpustila. Kdo ve, kaj se vse doživimo v znamenju letšnjega mošta.

Vodnikova družba slovenski mladini

Krasno opremljena mladinska knjižnica

Izmed knjig, ki jih bo izdala ob desetletnici Vodnikova družba svoji obširni družini, zanima pač slehernega člana mladinska knjižnica. Kajti z njo se mu bo naposled le izpolnila dolgoletna želja po knjigi za otroke. Ker je knjižna skoro že dotiskana, lahko o njej povemo nekoliko zanimivosti.

»Zlati čevlji« je naslov knjigi za otroke, ki jo bo po tudi z užitkom prelistal vsak odrasli. Spisal jo je V. Bitenc, ki si je kot pisatelj mladinskih spisov, pa tudi kot pripovednik v teku zadnjih let pridobil že precejšnjo popularnost in ki je Vodnikovcem znan po lanskem romanu »Solnčne pege«.

Ljubka mladinska povest bo vodila mladega čitatelja v lepo, romantično deželo sanj, kamor ji utira pot kresna noč, ki je

s svojimi skrivnostmi vzbujala domišljijo že naštetim pokolenjem naših prednikov in ki se je zato tudi na široko razrasla v našem pripovedništvu. V Bitencu pa je našla zdaj svojega oblikovalca, ki je umel zgoščeno, da, vprav jedrnatu združiti svet mlade, v sanjah in željah se izgubljačo dedice iz predmestja, ki ne pozna ne matere ne očeta, iztrgati jo iz nje neke vsakdanjega, z odgovorimi in z bolečino napolnjenega življenja v nadzemske svet sreče, izobila in lepote.

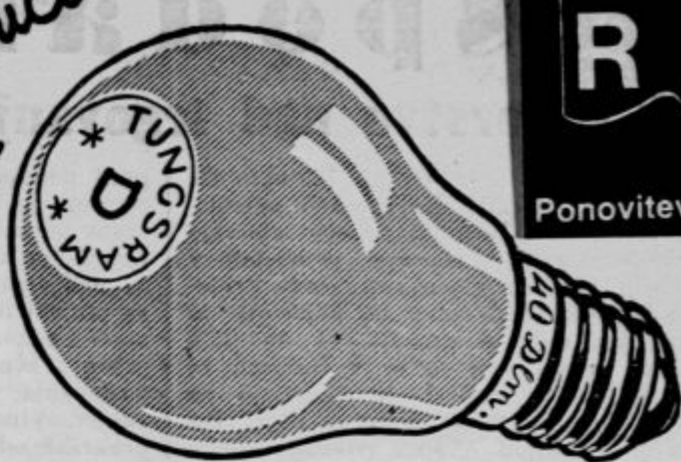
Pri čitanju te ljubke povestice, ki veje iz nje poleg pravilnih bitij: kraljice Noči, princeze Zarje, kraljevine Solncem ter mnogim dogodkom v solnčnem gradu, v deželi Zarje in območju čarovnice Macafure povezanost mehkne in občutji polne otroške duše z neizprožno usodo, se pora-

in izpodrebel celotno gradnjo.

Drama, ki obsega pet dejanj, se v resnici zaključuje že v drugem, a da se situacije razjasnijo do kraja, so nadaljnja tri potrebna zavoljo tega, ker igra ne slo in na notranjih nujnostih dejanja, temveč na sredstvih epične zgodbe. Kakor so dejanja in značaji oseb, ki ga nosijo, na kazani komaj v razgubljenih dromih, je tudi sama življenjska vsebina drame ostala fragmentarna. Namesto da bi nam igrala, ki se od začetka do kraja vrši na šoli — po vrhu na šoli, ki pripravlja na delo in življenje vzgojiteljski naraščaj — nudila vsaj malo vpogleda v sistem našega ofielnega vzgojstva in tu zastavila svoj nož nam v tem svetu odpira domala sam nekaj takšnih zasebnih odnosov med ljudmi, ki so zanimivi iz perspektive uilice. Dasi pri nas sicer ni navada, da bi bili direktorji srednjih šol hkratu šefi kapl, stalističnih podjetij, je zavoljo tega povsem v slogu dela, da prihajajo delavske množice tistega dne, ko se zvrha mera Campovih črnih dejanj, demonstrirajo pod okna njegovega stanovanja. A kakor manjka nosilcu akcije v drami, mlademu supletu Križaru, utemeljene, doživljene in dosledne notranje usmeritve, tako se je v splošnem tudi sama zavestna tendenca dela razpršila ob tehničnih, idejnih in li. terarnih nedostatih.

Vkljub vsemu pa je treba priznati, da pomeni »Direktor Campa« v razvoju Kranjčevega dela krepak zamah navzgor,

Parite pri nakupu žarnice na znamko

TUNGSRAMP

NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

jajo v nas prav takšni sklepi kakor nam jih posreduje tudi večno lepi Maeterlinckov misterij »Modra ptica«.

Toda oblikovalec povesti bi ne dosegel svojega smotra, če ne bi — in to je morda osrednji namen, skrito jedro knjige, ki ga je mogoče izluščiti iz preoblične zanimivih dogodkov in doživetij, — če ne bi iz pravilnega sveta zajel za vse kakorkoli že bedne in zlohotni usodi izročene otroke globokega življenjskega nauka, da je nujno in edino srečno ono življenje, ki ga mora vsakdo živeti na zemlji tedaj, ko ugasnejo govoreče kresnice »Zlatice« in ko izgine bajna moč praprotovega lista.

Nočemo navajati podrobnosti vsebine mladinske knjige, ki jo bodo itak imeli naši malčki kmalu v rokah; h koncu naj vendar omenimo, da bo knjiga v pogledu ilustracij med slovenskimi mladinskimi knjigami edinstvena.

Po umetnostni zasnovi priznanega ilustratorja arh. Janka Omahna, ki je vložil v njo vso svojo priznano izkušnost, bo obdana in prepletena vsaka stran besedila s krasnimi slikami, ki bodo izdelane v najfinjši reprodukcijski tehniki: v bakrotisku. S tega vidika ne moremo kaj, da ne bi knjižico že na tem mestu proglasili za delo, ki ji še dolgo časa ne bo para. Zato smo lahko upravičeno hvaležni Vodnikovim družbi, da je — navzlic slabim razmeram in običajnemu književnemu daru: jubilejne Vodnikove pratike, pripovedi, knjig, romanov Iva Šorlija: »Petdeset odstotkov« in P. Breznika: »Temna zvezda« in ilustrirane pripovedno potopisne knjige D. Ravljena: »Pot k mrtvim bataljonem« — naklonila svojim članom ob desetletnici tako lepo in apartno mladinsko knjigo.

O kulturnem bojkotu

Od uredništva JUU, sekcije za dravsko banovino in Zveze OMU v Ljubljani smo prejeli:

V zadnjem času so se v napačni luči obnavljali in tolmačili ukrepi uradništva, predvsem omejitve pri naročanju revij in pri včlanjenju v društvi. Odpoved revij in članstva se je pojavila sama po sebi kot posledica znižanja prejemkov. Do tega je privedla uradniki skrajna sila. Izjaviti moramo, da so izšle te omejitve v izdatkih spontano iz članstva kot začasen ukrep, dokler se ne izvrši predvidena revizija uredbe in se s tem omogoči obnovitev naročanja revij in delovanja v društvi. V kolikor je to zvezano z izdatki. Iz tega se tudi vidi, do o bojkotnem namenu ni govora. Zato so bila vsa kulturna in druga društva naprosena, da tudi s svoje strani pokrenejo potrebno, da se socialni položaj uradništva popravi in vzpostavi v normalno stanje tudi glede kulturnega življenja, v kolikor je bilo to s posledicami uredbe prizadeto.

Javnost ni zadosti informirana, v kako težak položaj je prišla z uredbo velika večina nameščenstva. Le temeljita obrazložitvi bi pokazala pravo sliko socialnih posledic.

Da je nameščenstvo v obupnem položaju, dokazujejo skidepi sreskih učiteljskih društev, ki zahtevajo zaradi znižanja prejemkov tudi omejitve v lastni organizaciji. Društva zahtevajo, da prestane izhajati mesečnik »Prosveta«, ki ga izdaja JUU za organizacijo dela v kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šolah in za povzdigo vaške kulture. Ravno tako zah-

tevašo ukinitvev pedagoškega čista od potnik, čigar naročnina je za člane učiteljske organizacije obvezna, sklepala pa so tudi o drugih merah. Učiteljsko bi ne potkrepleno tega, da ni v obupnem položaju.

To dovolj jasno priča, da za izvedene omejitve nameščenstva ni bilo treba nobenih iniciativ, temveč so se izvršile spontano in so si organizacijske ednice morale osvojiti zahteve svojega članstva. To in pa dejstvo, da zadevajo skidepi članstva tudi lastne organizacije in njihove ustanove, demantira trditve, da so v ozadju uradniških ukrepov politične tendence ter da se dajo organizacije izrabljati od političnih strani. Za take trditve ni osnove in smo jih dolžni odločno zavrniti.

Če je poseglo uradništvo po svojih lastnih ustanovah, menda ni treba utemeljevati, da v ozadju ni nikakih tendenc. Članstvo istočasno po avtentičnih informacijah obveščamo, da se najresneje delja na izpremembah uredbe.

Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino in Ljubljani predstojnik tajnik

Ivan Dimnik s. r. Metod Kumelj s. r.
Zveza organizacij mestnih uslužbencev v Ljubljani:

predsednik tajnik
Fran Jančigaj s. r. Vlado Pelan s. r.

Jubilej gospe Vidičeve

Topli žarki jesenskega solca so v Kamniku vsipajo v prijazno stanovanje ga. Vidičeve, ki z vso vsmo prebira dnevne novice kar brez ocal, dasi dopolnjuje že 80 let svojega življenja. Simpatična gospa se je rodila leta 1855 v Novem mestu kot hči meščana Tomica. Bila je znana novomeška lepotica in izvrstna pevka, gojenka

pokojnega skladatelja patra Hugolina Sattnerja. Poročila se je s sodnikom Vidicem, ki je služboval v Novem mestu, pozneje pa v Logatcu in Kamniku, kjer je umrl. Zakonca sta imela osem otrok, živita pa samo še dva: sin Anton, upokojeni podpolkovnik in bivši vojaški ataše v Ameriki, ter hčerka Mici, strokovna učiteljica. Ga. Vidičeva je v visoki starosti še vedno izredno živahna in vsi jo cenijo zaradi njenega blagega značaja. Največje veselje ima, kadar jo obiščejo njeni »Amerikanci«, ki se počutijo prav dobro pri svoji stari mami. Želimo ge. Vidičevi še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu!

vsem iz življenja povzetih profesorjev pa so dali Lipah, Cesar, P. Juvanov.

Zapiski

Arnaldo Rocchi »Etiopia od Etiopie«. Stojnik Rocchi razpravlja o razvoju razvoja med Italijo in negusovino od prvih poletov do naših dni. Sodobne dogodke prikazuje splošno zgolj z navedki iz tujih listov.

Freiherr von Procházka »Abessinien die schwarze Gefährte«. Pisec, ki je deloval v l. 1932/33 na mednarodnih razpisih v Addis Abebi, je sestavil obsežno vrsto spopadov zadnjih let v negusovini ter obravnava sedanjo upravo v etiopski kraljevini kakor tudi politiko abesinskega vladarja na podlagi zveze z neko azijsko veselijo.

Član švicarske misije, Henri Robeand, je po triletnem bivanju v onih krajih dobro spoznal Abesinijo, ki jo nazorno in živahno predstavlja v debeli knjigi »Chez le Roi des Rois d'Ethiopie«. Prednost daje ljudski psihologiji pred političnim momentom.

Paul Lieberenz, pustolovec s kamero, prijetno kramlja o deželi, kakor jo je doživel (Das Rätsel Abessinien). Če knj. go čitamo, ni samo avtor sprejet pri ce, sarju, marveč tudi mi.

Das Pulverfass Afrikas, po svojem vrstov v eedanji konflikt ugotavlja, da bo vojaška razrešitev tega gordijskega voza odločno učinkovala na ves svet.

To je nekaj najnovejšega slovarja iz glavnih evropskih držav.

Ob Direktorju Čampi

Po reprizi

Vsekakor je znamenje razvoja, da so krsne predstave izvirnih odskih del postale pri nas dogodek, ki vsakikrat vdrani zanimanje občinstva in vzvalovi ajegovno dovzetnost do prave, žive dejavosti. Pisatelji, ki v dobi literarne neplodnosti še služijo tragediji in komediji, so se strnili v krog realistično strogih, zagriženih oblikovalcev dobe in družbe, in odmev, ki ga v javnosti doživljajo njih dela, nosi mimo umetniškega interesa zmerom tudi močan poudarek idejne vezanosti. Umetnost je stopila iz salona in tvorci so, zavzeti od spoznanja, da dandanes ne gre ustvarjati za večnost, začeli fanatično zajemati iz današnjega dne. Toda umetnost nima težje naloge, kakor je ti. sta, da naj dobi in njeni notranji podobi ogledalo drž. Pisatelju, ki ni v polni meri deležen tiste prave objektivnosti do vsega, katera je prvi in najtežji pogoj vsakemu umetniškemu delu, ne dopuščata svežost in neposredne bližina dogodkov, da bi obrazil, dejanja in kvalitete trajne vrednosti ločil od anekdote in osebnega doživljanja in bi na ta način konkretno, enkratni dogodek dvignil do obče, brez-pogojne veljave. V teh zagatah je običajni problem »Direktorja Čampe«, dasi je občinstvo sprejelo delo z navdušenostjo po-hvalo.

Stvarni milje in etična problematika značaja, ki ju je Jože Kranjc zajel v svoji drami, sta nam znana iz Cankarjevih »Hlapcev« in »Kralja na Betajnovi«: načelo resnice in pravice, ki ga nosijo mladi in brezpravni, proti krivici prevladati starih in močnih. Toda nosilci mladega upora pri Kranjcu se po svoji življenjski verodostojnosti ter po idejni jasnosti in doslednosti nikakor ne dajo pri-merjati s kakšnim Maksom z Betajnovi, ve, dasi so na zunaj bolj odločni in vztrajni od njega. Predstavniki sveta, ki se pi-satelj bori proti njemu, so grajeni po priljubljenem kalupu tendenčno-negativnih junakov. Čampa je direktor ženskega učiteljskega, predsednik neke delniške družbe, političen konjunkturist, tiran in slepar, a pisatelj se zdi tolikšna obremenitev še premajhna in dodane še črto, ki sežida na nji potem skoraj pol svoje drame: Čampa je tudi spolno grd človek, oženjen je, pa je deset let imel razmerje s profesorico Marijo, a ko mu postane odveč, jo mirne duše vrže čez plot. Mimo tega, da je s tolikšnim kupljenjem temnih barv izkri-pil podobo človeka, je Kranjc na ta na-čin v delu obenem nagnetel toliko smovi, da bi jo lahko do kraja obdelal komaj v treh, štirih dramah, hkratu pa je igri od-vzel najprimitivnejše osnove verjetnosti

in izpodrebel celotno gradnjo. Drama, ki obsega pet dejanj, se v resnici zaključuje že v drugem, a da se situacije razjasnijo do kraja, so nadaljnja tri potrebna zavoljo tega, ker igra ne slo in na notranjih nujnostih dejanja, temveč na sredstvih epične zgodbe. Kakor so dejanja in značaji oseb, ki ga nosijo, na kazani komaj v razgubljenih dromih, je tudi sama življenjska vsebina drame ostala fragmentarna. Namesto da bi nam igrala, ki se od začetka do kraja vrši na šoli — po vrhu na šoli, ki pripravlja na delo in življenje vzgojiteljski naraščaj — nudila vsaj malo vpogleda v sistem našega ofielnega vzgojstva in tu zastavila svoj nož nam v tem svetu odpira domala sam nekaj takšnih zasebnih odnosov med ljudmi, ki so zanimivi iz perspektive uilice. Dasi pri nas sicer ni navada, da bi bili direktorji srednjih šol hkratu šefi kapl, stalističnih podjetij, je zavoljo tega povsem v slogu dela, da prihajajo delavske množice tistega dne, ko se zvrha mera Campovih črnih dejanj, demonstrirajo pod okna njegovega stanovanja. A kakor manjka nosilcu akcije v drami, mlademu supletu Križaru, utemeljene, doživljene in dosledne notranje usmeritve, tako se je v splošnem tudi sama zavestna tendenca dela razpršila ob tehničnih, idejnih in li. terarnih nedostatih.

Vkljub vsemu pa je treba priznati, da pomeni »Direktor Čampa« v razvoju Kranjčevega dela krepak zamah navzgor,

Gospodarstvo

Nadzorstvo nad trgovanjem z vinom

Ptuj, 12. oktobra. Ker je bilo zadnje dni izredno ugodno, toplo vreme, ki je zelo blagodejno vplivalo na naše vinograde v Halozah, je nastalo v vinogradih živahno gibanje trgatcev. Pridelki letos izredno dobri po kakovosti in količini. Seta vazebuje grozdje za 14 do 25% sladkorja. Pojavili pa so se v Halozah že brezvestni vinski trgovci, ki ponujajo za mošt smešno nizko ceno 75 par za liter! Tako hočejo izrabljati obupni položaj našega revnega Halozana. Nekega takega brezvestnega so Halozani že sami zapodili iz Haloz in gotovo ne bo imel več poguma pricapljeti s takimi nesramnimi ponudbami.

Vinogradnike ponovno opozarjamo na sklep podružnice Vinarskega društva v Ptuj, z dne 7. septembra, kjer so bile določene minimalne cene vinskemu moštu in sicer: do 14% sladkorja po 2 Din, mešane vrste s 14 do 16% sladkorja od 3 Din navzgor, mešane vrste s 16 do 18% sladkorja od 3.50 Din navzgor, mešane vrste s 18% sladkorja in več od 4 Din navzgor, sortirane kvalitativne vrste s 20 in več % sladkorja od 5 Din navzgor za liter.

Nadzornik za ptujski in ljutomerski srez.

Na predstavo Vinarske podružnice v Ptuj, odnosno Vinarskega društva v Mariboru, da se zaščiti tudi naš vinogradnik.

Stanje aktivnih kliringov

Narodna banka objavila izkaz o stanju aktivnih kliringov na dan 9. oktobra, iz katerega je razvidno, da so se v poslednjem tednu naše klirinške terjatve v iznosnosti ponovno povečale.

V kliringu z Nemčijo se je neizravnani saldo (nemški klirinški dolg) povečal za 4.2 na 319.2 milijona Din. Dne 9. oktobra so bila izvršena izplačila do avize št. 7705 od 20. aprila in je treba na izplačilo čakati okrog 6 mesecev.

V kliringu z Italijo se je neizravnani saldo (italijanski klirinški dolg) povečal za 4 milijone Din in znaša sedaj 152 milijonov. Dne 9. oktobra so bila izvršena izplačila do avize številka 74.713 od 23. junija in je treba čakati na izplačilo 77 dni.

V kliringu z Rumunijo znaša rumunski dolg 5 milijonov Din (prejšnji teden 3.8 milijona Din). Izplačila so bila izvršena do avize 697 in je treba čakati 20 dni. V kliringu s Turčijo znaša turški dolg 0.79 milijona Din, poslednje izplačilo je bilo po avizi 628 in je treba čakati 24 dni. V kliringu z Bolgarijo znaša bolgarski dolg 0.61 milijona Din, poslednje izplačilo je bilo po avizi 743 in je treba čakati 60 dni.

Aktualna vprašanja ljubljanskega trgovstva

Te dni se je vršila seja uprave ljubljanskega Zdrženja trgovcev, ki jo je vodil predsednik g. Soss. Med drugim je poročal, da trgovina po zborniški statistiki stalno nazaduje, kar je pripisati zastoj poslovanja denarnih zavodov. Za sestanek zastopnikov Narodne banke in predstavnikov ljubljanskih denarnih zavodov se je trgovstvo živo zanimalo, a je dobilo le kratko poročilo. Ljubljansko trgovstvo se docela strinja z resolucijo ljubljanske konference zbornic glede hranilniškega zakona in glede normalizacije poslovanja denarnih zavodov. Nova uredba o kmetijski zaščiti ni izločila blagovnih kreditov trgovcev iz zaščite, kar pomeni zlasti za podeželske trgovce hud udarec. Predsednik se je zahvalil vsem članom davčnega odbora za njihovo vestno in pošteno delo. Na koncu je sporočil, da je odstopil načelnik sekcije trgovcev s kurivom g. Dominik Čebin, ki je tudi odločil namestitvijo v upravi Zdrženja. Uprava mu je izrekla zahvalo za uspešno delovanje.

Pri razpravi o organizaciji socialnega zavarovanja trgovcev je bil izvoljen poseben odsek, ki mu načeljuje podpredsednik združenja g. Albin Smerkolj. Daljša debata se je razvila glede mestnih uvoznin in trošarin. Predsednik je poročal o številnih tožbah in intervencijah in je dokazal, da bi vsako povišanje uvoznin povzročilo, da bi zlasti večja podjetja premestila svoja skladišča izven območja ljubljanske občine, kar bi sicer ne mogla konkurirati s podjetji iz drugih krajev. Po izčrpi debati o redukciji plač javnim nameščencem je uprava sklenila, da bo predložila posebno spomenico vladi o težkih posledicah teh redukcij. Ker se zaradi zastaja poslov in manjšega prometa dviga odstotek izdatkov za režijske stroške je uprava sklenila, da mora odkloniti vsako povišanje sedanjih socialnih dajatev.

Ker se priredi istočasno z obrtniškim tednom od 1. do 8. decembra tudi modna revija, bo uprava sodelovala pri prireditvi obrtniškega tedna, delala pa bo na to, da se istočasno z obrtniškim tednom priredi tudi tekstilni teden, kakor so to predlagali nekateri trgovci.

Glede nove uredbe o volitvah v gospodarske zbornice je uprava sklenila, da bo sklicala poseben sestanek članov združenja, kakor hitro bodo postale zbornične volitve aktualne.

Nekateri ljubljanski trgovci so dobili od policijske uprave kazenske naloge, češ da so njih solnčne zavese v nasprotju s predpisi. Uprava je posredovala pri mestnem načelnstvu, da se imenuje posebna komisija, ki naj ugotovi, kakšni predpisi veljajo glede teh zaslonov in zavese. Ta komisija pa še vedno ni imenovana in trgovci se kaznujejo, ne da bi mogli točno vedeti za kaj gre. Zato mora uprava odločno protestirati. Tudi zaradi izločenih oken so bili kaznovani nekateri trgovci, ne da bi pred tem pojasnila policijska uprava, v kakšnem času se smejo prirediti izločena okna.

pred nedopustnimi spekulacijami pri nakupu vina je banska uprava prošnji vinogradnikov ugodila ter imenovala g. Antona Sego, raznateja kmetijske šole v poklju v Ptuj, za nadzornika trgovine s moštom in vinom za ptujski in ljutomerski srez. Posebne dolžnosti nadzornika so: zbiranje podatkov o gibanju cen mošta in vina ter nadziranje poslovanja vinskih trgovcev in preprečevanje. Vinogradniki naj se tedaj za vse prekrške od strani spekulantov obračajo na g. raznateja Sego.

Ljubljana, 12. oktobra. Dober poznavalec vina nam piše: Nova portugalka je v Ljubljani cenjena, kakor vsaka nova, in na marsikateri hiši, kjer »Bog roko ven moli«, opazimo poleg običajne vabe živo reklamo za novo, celo sladko portugalko. V redu je to in privlačimo ljubljancem, da se navzijejo te dobre, božje kapljice, katera pri naravnem razvoju mošta ni več sladka. Če bi le bila povsod dobra, in tudi v resnici portugalka! Na žalost se toči v nekaterih ljubljanskih lokalih pod tem imenom vse kaj drugega kakor portugalka. Želeti bi bilo, da izvrši nadzorna oblast pregled nad točenjem mošta, in zabrani točenje drugih moštov pod popularnim imenom »portugalka«.

sija pa še vedno ni imenovana in trgovci se kaznujejo, ne da bi mogli točno vedeti za kaj gre. Zato mora uprava odločno protestirati. Tudi zaradi izločenih oken so bili kaznovani nekateri trgovci, ne da bi pred tem pojasnila policijska uprava, v kakšnem času se smejo prirediti izločena okna.

Izredni občni zbor Kmetijske posojilnice ljublj. okolice

Do doseže davčne in takse ugodnosti v smislu člena 76. zakona o neposrednih davkih iz leta 1928. in odnose odredbe finančnega ministrstva glede takse, je sklicala Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice za 10. t. m. izredni občni zbor z edino točko dnevnega reda: Sprememba pravil. Občni zbor je sprejembo, ki se nanaša izključno na pogoje za dosego fiskalnih ugodnosti, brez debate sprejel, na kar ga je predsedujoči zaključil. S to spremembo pravil se je posojilnica odrekla vsaki delitvi dobička in rezerv tako upravi kakor tudi ostalim članom, uprava pa tudi iz tekočih sredstev ne sme dobivati kakršnihkoli nagrad ali odškodnin razen povrnitve gotovih izdatkov za izvršena opravila v prid zavoda. Dejansko uprava že tudi lansko leto ni bila honorirana za svoje delo.

Gospodarske vesti

— Nazadovanje insolventne. Državni statistični urad objavlja, da je bilo v septembru v naši državi samo 9 konkurzov (lani 13) in 5 poravnanih postopanj (lani 21); skupaj je bilo torej 14 insolventov nasproti 34 v lanskem septembru. Največ insolventov je razmeroma še v dravski banovini, kajti od vseh insolventov v naši državi je odpadla v septembru ena tretjina na dravsko banovino, namreč 5. Tudi v avgustu smo zabeležili od skupnega števila 23 insolventov, nič manj nego 9 v dravski banovini. Od začetka letošnjega leta je bilo v vsej državi 241 insolventov nasproti 480 v istem razdobju lanskega leta.

— Prepoved izvoza konj brez predhodnega dovoljenja. Kmetijsko ministrstvo je izdalo odlok, po katerem se iz naše države ne smejo izvažati konji brez predhodnega odobrenja kmetijskega ministrstva, ki ga izda to ministrstvo v soglasju z ministrstvom za vojsko in mornarico. Do tega ukrepa je prišlo zaradi tega, ker so v zadnjem času inozemski trgovci s konji (iz Italije, Grčije in Bolgarije) preplavili našo državo, predvsem okoli Subotice, Sombora in Osijek in so izvozili veliko število konj. Oblastva so opozorila carinske organe, da se smejo konji izvoziti samo tedaj, ako izvoznik predloži predhodno dovoljenje kmetijskega ministrstva.

— Konferenca zbornic zaradi zborničnih volitev. Na inicijativno splitske in zagrebške trgovinsko - industrijske zbornice se je včeraj pričela v Beogradu konferenca vseh trgovinsko - industrijskih zbornic v naši državi. Na tej konferenci se razpravlja predvsem o tehnični izvedbi zborničnih volitev in o volilnem redu, ki je v nekaterih točkah potreben spremembe.

— Finančno stanje zagrebške občine. Zagrebška občina je izdala polletni izkaz o občinskih dohodkih, iz katerega je razvidno da so v prvi polovici proračunskega leta znašali občinski dohodki brez dohodkov podjetij 69.7 milijona Din, t. j. za 0.92 milijona Din več nego je v proračunu predvideno. Prirastek je zabeležen predvsem pri trošarinah, zlasti pri trošarinah od alkoholnih pijač, izpadek pa pri davku na avtomobile in pri gradbenih takсах.

— Znižanje obrestne mere v Češkoslovaški. V teku pogajanj med predstavniki državnih zavodov in finančnim ministrstvom glede zahteve po novem splošnem znižanju obrestne mere je prišlo, kakor poročajo sedaj iz Prage, do sporazuma. V bodoče bo

znajala obrestna mera za hranilne vloge enotno 3% in le za druge bodo lahko dajale četrt odstotka več. Glede hipotekarnega kredita je določeno, da bodo hipotekarne obresti znižane splošno za 1%, tako da bodo znašale pri zadrukah 4.75 do 5.5%. Banke pa bodo smele računati za hipotekarna posojila 5.5%. Obrestna mera za komunalna posojila pri hranilnicah je določena na 4.75%, pri bankah pa na 5.5%. Za eskontni lombardni kredit bo ostala osnova obrestne mere Narodne banke, vendar je računati, da bo tudi tu prišlo do znižanja za 1%, ker bo zmanjšana napetost. Nerešeno je ostalo vprašanje provizij v bančnem prometu.

— Sanacija Srednjega saveza hrvatskih seljaških združenj. Gospodarski finančni odbor ministrov je sklenil sestaviti posebno komisijo zastopnikov zainteresiranih ministrstev, ki naj prouči vprašanje sanacije Srednjega saveza hrvatskih seljaških združenj v Zagrebu in pošlje ministrskemu odboru konkretne predloge za to sanacijo. Komisija je že začela svoje delo, tako da se sme v prav kratkem času pričakovati definitivna ureditev vprašanja sanacije te največje hrvatske združne zveze.

— Italija dolguje Rumuniji 800 milijonov lejv. Kakor poročajo iz Bukarešte je italijanski dolg v kliringu z Rumunijo narasel že na 800 milijonov lejv, in sicer predvsem zaradi velikih rumunskih dobav bencina in nafte. Prvotno je bila predvidena kompenzacija iz italijanskimi dobavami bombažnih tkanin in letal, te dobave pa so prišle v zastoju.

— Iz Amsterdama poročajo, da je Italija v zadnjem času nakupila velike količine porukekega premoga, ki naj bi se takoj natočil na ladje. Nastale pa so težkoče zaradi prevoza, ker paroplovne družbe navzile ugodnim ponudbam ne morejo prevzeti rizika zlasti v primeru sankcij, ker potem ladje ne bi mogle premoga izkrcati in bi morale s tovorom peljati nazaj.

— Tečaj za mizarsko strokovno risanje za mojstre in pomočnike priredi Zbornica za TOI v Ljubljani. Prične se 20. t. m. ob 8. uri jutraj in se vrši vsako nedeljo od 8. do 12. ure od 20. oktobra 1935 do junija 1936 v tehniški srednji šoli v Ljubljani (vhod Murnikova ulica št. 9, preko dvorišča, levo pritrilje, učna dvorana št. 5). V tečaj se sprejemajo tudi mizarji izven Ljubljane. Prijave se sprejemajo na dan otvoritve v učilnici. Pouk je brezplačen.

— Iz trgovinskega registra. Tvrdba »Savinja«, družba z o. z. tvornica kemičnih izdelkov (leplj) je prenesla sedež iz Smartnega ob Pakli v Tacen pod šmarno goro (osnovna glavnica 40.000 Din; poslovodja Seunig Ivan, tovarnar v Tacnu).

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 5.14 milijona Din nasproti 7.48, 2.84, 2.05 in 3.01 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. Na svobodnem deviznem trgu so se tečajji proti koncu tedna nenadoma okrepili in se svobodne devize trgujejo sedaj na bazi 15.65 — 15.75 Din za švicarski frank (prejšnji teden 15.44 — 15.48). Tako se trguje deviza Newyork po 47.80 — 48.30, deviza Pariz po 3.15 — 3.18, deviza Berlin po 19.10 — 19.30 in deviza Milan po 3.87 — 3.89 (italijanski bankovci imajo znatno nižji tečaj). V privatnem prometu se napoleonidori plačujejo po 320, dočim znaša oficialna cena pri Narodni banki 303 Din.

Devize

Curih. Beograd 7. Pariz, 20.2325, London 15.0525, Newyork 307.125, Bruselj 51.70, Milan 24.96, Madrid 41.9250, Amsterdam 208, Berlin 123.55, Dunaj 57.15, Stockholm 77.60, Oslo 75.65, København 67.20, Praga 12.73, Varšava 57.80, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Blagovna tržišča

HEMLJ

Zalec, 12. okt. Poživljenje povpraševanja se opaja za boljše blago, za katero se je plačevalo od 20 do 27 Din. Cene za četrto in tretjevrstno blago od 14. navzgor so neizpremenjene. Nekateri trgovci je kupil večjo partijo izjemno lepega hemlja po 32.50 Din.

Psoamezni trgovci kupujejo po zelo nemotni ceni. Dočim je neki trgovec izven Zaleca »zvrgel« ob začetku tega meseca po 27 Din kupljeni, lepo zeleni hemlj in je zanj v pričakovanju, da bo zbežani in ustrahovani hemljari pristal na vsako ceno, ponujal 14 Din, je drugi hemljari v Zalcu za precej rdeči hemlj, za katerega so ponujali pred 8. dnevi 10 Din prejel danes 16 Din. Nekateri trgovci izjavljajo, da bi sicer radi več nakupili po neizpremenjenih cenah za Nemčijo, pa trenutno ne dobijo denarnih sredstev ter se pričakuje ponovno poživljenje trgovine, čim dospe denar.

BOMBAZ

+ Liverpool, 11. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečajji: za okt. 6.20 (prejšnji dan 6.19), za dec. 6.11 (6.09).

+ Newyork, 11. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečajji: za okt. 10.85 (10.95).

Naše gledališče

Drama

Začetek ob 20.
13. oktobra, nedelja: Tuje dete. Izven.
14. oktobra, ponedeljek: Med včeraj in jutri. Red B.
15. oktobra, torek: Zaprto.

»Tuje dete« je izvrstna ruska komedija, ki polna smešnih situacij, veselih dogodkov in zapletljivih ter nepričakovanih obratov. Predstavlja nam življenje v soodpni Rusiji. Pisano je izredno duhovito, bistro in blesteče naravno. Režija in inscenacija je iz. Stupice. V posameznih vlogah nastopajo ge. Nablocka, Severjeva, Bolgarjeva, Vida Juvanova, Šaričeva ter gg. Lipah, Gregorin, Jan, Strpica, Sančin in Skrbinec. Predstava bo izven po občinskih dramskih cenah.
Abonenti reda B imajo prihodnjo pred-

stavo v ponedeljek 14. t. m. V Ferdo Kozakovem prevodu se vprizori trojejska igra Božene Begovičeve »Med včeraj in jutri« v režiji g. Jermana.

Opera

13. oktobra, nedelja ob 15.: Mala Floramye. Izven. Globoko znižane cene.
ob 20. Boccaccio. Izven. Globoko znižane cene.
14. oktobra, ponedeljek: Zaprto.
15. oktobra, torek ob 20. Angelina. Red C.
Dve operetni predstavi vprizori danes naša opera. Ob 15. bo splitska opereta »Mala Floramye« z g. Danešem v vlogi Bepa, zvečer ob 20. pa Supejeva opereta »Boccaccio« z go. Gjungenac v naslovni vlogi. Za obe predstavi veljajo globoko znižane operne cene od 30 Din navzdol.
Prva reprija Rossinijeve komične opere »Pepelka Angelina« bo v torek 15. t. m. za red C. Delo je imelo na premieri izredno velik uspeh. Zasedba posameznih

Marihorsko gledališče

Nedelja, 13. oktobra ob 20. uri: »Tartuffe«. Ponedeljek, 14. oktobra: Zaprto.
Torek, 15. oktobra ob 20. uri: »Izdaja pri Novarić. Red C.

RADIO

Izveček iz programov

Nedelja, 13. oktobra.

Ljubljana 7.30: Kmetijska ura: Vzreja telet (inž. Wenko Boris). — 8: Cas, poročila, spored. — 8.15: Narodne pesmi poje Akademski pevski kvintet. — 9: Versko predavanje (p. dr. Gvido Rant). — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 10: Iz naših lofov in gajev: Radio orkester in piosce. — 11.40: Gašperčkov zdravilo — lutkovna igrlica (skupina gospe Danilove). — 12: Cas, obvestila, spored. — 12.15: Radio orkester. — 15: Piosce po željah. — 16: Gospodinski nasveti (Anica Lazarjeva). — 16.15: Smola v letovisku (igrarji člani rad. dramske družine). — 17: Ura češke glasbe, izvaja godba Sokola I. — 19.30: Nac. ura. — 20: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 20.15: Ob zatonu baročne dobe: 1) Violinski koncert Karla Sancina s spremeljevanjem Radio orkestra, 2) Orgelski koncert msgr. Stanka Premra. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za ples in kratak cas — Radio orkester.

Ponedeljek 14. oktobra

Ljubljana 12. Baletna godba na ploščah. — 12.45: Vreme, borza. — 13: Cas, obvestila. — 13.15: Razni pevski zbori na ploščah. — 14: Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: O zlati žili (hemoroidih) in njihovem modernem zdravljenju (dr. Ferencak). — 18.20: Stokovski dirigira (ploščah). — 18.40: Kulturna kronika: O novodokritih freskah v Crngrobu (dr. Fr. Stele). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Lahkih nog na okrog: Radio orkester in Radio jazz. — 21: Večer avstrijske sodobne glasbe, poje Vekoslav Janko, pri klavirju dr. Danilo Švara. — 22: Cas, poročila, spored, vreme. — 22.15: Kmečki trio gg. Gregor, Stanko Nachfigg).
Beograd 16.20: Orkestralni koncert. — 20: Prenos opere iz gledališča. Zagreb

12.10: Piosce. — 17.15: Jugoslovanske pesmi. — 17.45: Volinske skladbe. — 20: Koncert solistov. — 20.30: Jugoslovanska glasba (orkester in solisti). — 21.30: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.30: Operetno uvertura. — 20: Zvočna igra. — 22.55: Orkeleski koncert. — 21.10: Kantata. — Varšava 20.30: Instrumentalne skladbe v petju. — 20.45: Zabaven program. — 22: Simfoničen koncert. — 23.05: Plesna muzika. — Dunaj 11.30: Piosce. — 13.10: Simfonična glasba. — 16.05: Koncertna akademija. — 17.25: Iz zvočnih filmov. — 20: Zabaven program. — 21: Wagnerjev koncert. — 22.10: Lahka glasba. — 23.45: Jazz. — Berlin 19: Ples instrumentov. — 20.10: Kabaretni večer. — 21.10: »Pravljice slike«. — 22.40: Hoferjeva »Jesenska kantata«. — München 19.05: Koncert solistov. — 20.10: Vojaske koračnice. — 21.30: Nietzscheva prispava. — 23: Nočni koncert. — Stuttgart 19: Posaarske melodije. — 20.10: Godalni trio. — 20.40: Večer v jesenskih barvah. — 24: Iz Mozartove opere »Carolina plačala«. — Rim 17.05: Piosce. — 20.50: Leharjeva opereta »Eva«.

Torek 15. oktobra

Ljubljana 11: Šolska ura: Trgatoev (Mirko Kugler). — 12: Tamburaši in citraši na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, obvestila. — 13.15: Po naših domačih stizicah: Radio orkester. — 14: Vreme, borza. — 18: Plesna godba, Radio jazz. — 18.40: Vzgljona vrednost umetnosti (dr. Stanko Gogala). — 19: Cas, vreme, poročila, spored obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Prenos opere iz Zagreba, v odmoru: Cas, poročila, spored, vreme.
Beograd 16.20: Piosce. — 16.30: Pesmi. — 18: Ples. — 20: Narodne pesmi. — 20.30: Simfoničen koncert na ploščah. — 22.30: Lahka godba orkestra. — Zagreb 12.10: Jugoslovanska narodna glasba. — 17.15: Orkester. — 20: Prenos opere iz gledališča. — Praga 19.10: Vojaske godba. — 20.10: Večer Nielsenove glasbe. — 21.25: Sonate za violino in klavir. — 22.15: Piosce. — Varšava 20.10: Vojaske godba igra poljske skladbe. — 20.30: Klasična glasba na ploščah. — 21: Opereta. — 22.45: Plesna muzika. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Odlogmi iz nemških oper. — 17.25: Koncertna ura. — 18.55: Wagner: »Tannhäuser« - prenos iz dunajske državne opere. — 23.15: Jazz. — Berlin 19.30: Mladostne pesmi Hugona Wolfa. — 20.10: Lotzingova komična opera »Hans Sachs«. — 23: Prenos iz Münchena. — München 20.10: Godbe na pihala iz Varšave, Zürich, Stokholma, Milana in Londona. — 22.30: Orkestralni in pevski koncert. — Stuttgart 20.10: Operetni večer. — 20.15: Sinfona iz r. 22.45: Prenos iz Münchena. — 24: Komorna glasba. — Rim 17.15: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.50: Mešan program. — 22: Komorna glasba.

PRESELITEV.

Cenj. občinstvu vjudno naznanjam, da sem se preselil iz Vidovdanske c. na Sv. Petra c. 7.

(v hišo hotel »Lloyd«. Se priporoča

LAMPIČ ALOJZ

SPLOŠNO KRZNARSTVO.

OCENJEVALNA VOŽNJA ZAGREBSKEGA AUTOKLUBA

NA PROGI ZAGREB — LJUBLJANA — CERKNICA — GERVOVO — CRIKVENICA — SENJ — VRATNIK — KAPELA — ZAGREB

Izvršena dne 28. in 29. septembra 1935.

Kljub poročilom raznih tvrdk avtomobilske branše, da so dosle njihove znamke najnižjo porabo bencina na omenjeni progi, dokazujejo izidi uradne komisijske kontrole, da je bila ugotovljena

NAJMANJŠA URADNO KONTROLIRANA poraba bencina 8 litrov

na 100 km te hribovite proge in vsled tega dodeljena I. nagrada vozilu

ŠKODA POPULAR

serijske produkcije, kateri je absolviral celo vožnjo brez najmanjšega defekta in je prevozil na pr. razdaljo Zagreb—Ljubljana v res kratki dobi 2 ur in 33 min.

ZASTOPSTVO AVTOMOBILOV ŠKODA, E. ROŠA LJUBLJANA.

KAKO DIVNO BELE ZOBE IMATE!

Prepričajte se sami, s kako hitro in s kako popolnostjo čisti KOLYNOS zobe in jim daje bledeč sijaj. Samo en poskus in nikdar več se ne vrnete k starim neznanstvenim metodam. Znanost se poma nobene drugega izdelka, ki bi dal tako naglo tennim in porumenelim zobem belino in sijaj kot KOLYNOS. Poskusite KOLYNOS če mogoče že danes.

KOLYNOS PASTA ZA ZOBE

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očitno vse, ki trpe na astmi, katarrju pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hripavosti in hriplu, a doslej še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe pri nas POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI izpod peresa gosp. dr. med. Guttman, bivšega šef-zdravnik v zavodu za fincenkuro o temi: »Ali se dajo pljučne bolezni ozdraviti?« Da damo vsakemu bolniku priliko, da se pojam vrsta njegove bolezni, smo sklenili, da pošljemo to knjigo vsakomur brezplačno in franko v splošni blagor. Treba je samo pisati dopisnico (frankirano z Din 1.75, s točnim naslovom na: PUELMANN & Co. Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-25a.

Odobreno od min. soc. pol., sanitetsko oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

Kraljestvo mode

Lepo perilo

V istem smislu, kakor se spreminja dnevna moda, opazamo tudi pri perilu izpremembo v kroju, barvah in okrasju. Velik pa je tudi vpliv letnega časa na moderno perilo, ki mora pozorni zadostiti vse večjim zahtevam, kakor poleti. Saj je zima doba družabnosti in večernih zabav in lahko je razumeti, da je moda v ta namen ustvarila posebno perilo, ki se razlikuje od vsakdanjega.

Tu pa se nam zopet razode, kako tesno sta dnevna moda in moda perila povezani druga z drugo. Vse dnevne modne novosti, vse modne »kaprice« se na svoj poseben način izražajo tudi na perilu. Sedaj, ko so izvežene, z našimi ali vrcami okrašene obleke tako moderne, je tudi perilo bogatejše in pogosto v enakem slogu okrašeno. Seveda to v toliki meri ne velja za vsakdanje perilo, ki ostane slej ko prej preprosto praktično.

Vendar pa se tudi pri preprostem perilu moda izogiba suhoparnosti. Kratke, dobro pralne kombinacije krasi n. pr. izvezen nazobčan rob s pikčasto borduro, ki nas spominja dobrih starih časov, ko so naše babice nosile tako izvezeno spodnjo krila. Kakor nabrana krila iz šumečega tafta, kakor široki rokavi v podobi gnjat in sto drugih podrobnosti iz prejšnjega stoletja, ki jih »nova« moda tako vneto posnema, učinkujejo ti nazobčani robovi na naših kombinacijah. Nekaj novega in zabavnega za našo generacijo, ki pozna vse stvari samo iz starih rodbinskih albumov! Nove kombinacije pa imajo razen tega še prednost, da so zgoraj tako praktično ukrojene, da nam povsem nadomestujejo nederček, vrsta vsoprednih robčkov pa poudarja tesni kraj ob pasu (predzadnja skica).

Tudi na jutranjih in spalnih jopkah opazamo vpliv dnevne mode. Tako na pr. so najnovejši modeli okrašeni s huzarskimi preponami, ki učinkovito kontrastirajo z bogato nabranimi rokavi jopice (zadnja skica).

Večerno perilo prinaša moda večinoma v pastelnih barvah in bogato okraseno s čipkastimi vdelavami (3. skica).

Ugajale bi vse žene,

če bi posvečale svoji zunanosti večjo pažnjo. Čas in denar neigrata pri tem najvažnejše vloge. Samo malo potrpljenja in pravilno sredstvo sta pri tem potrebna. Poskusite kremo Leodor, to povsem svilen mehko kremo, ta daje koži svež, mladosten in elastičen izraz, kateremu se zahvaljujejo mnoge žene za srečo in uspeh. TUBE po Din 14.50 in Din 10.— se dobé v vsen prodajalnih Chlorodonta.

Albin Zalaznik

Brihtna županja

Nekoga januarskega večera leta 1589 je sedela ne vem v katerem francoskem mestu družba uglednih meščanov pri čašah gorke pijače. Zunaj je zavijal mrzel veter, tem prijetnejše se je moralo zdeti človeku, če je lahko na toplem kramljah s prijatelji. To pot še toliko bolj, ker je bila baš tisti dan dospelica novica o smrti kraljice matere Katarine de Medic. Pogovor družbe se je ves čas sukal okoli tega dogodka. Nekateri so hvalili pokojno kraljico zavoljo zaslug, ki si jih je bila pridobila za ohranitev prave vere, drugi so jo občudovali kot umetnico vladanja, tretji zopet so jo poveljevali kot mater, ki je vzgojila Franciji tri kralje. Skratka, vsi so se strinjali v tem, da je umrla velika žena.

»Zdi se,« je menil mestni pisar, »da je hotel Bog nakloniti Franciji svojo posebno milost, ko ji je k vsemu lepemu in imenitnemu, kar je že imela, poslal še žensko, ki je bila po modrosti in pogumu nič manj popolna, nego so moški.«

»Kakor v vsem se pa tudi tu očitno kaže prst božji,« je pomoderoval debelušni suknar. »Mar ni jako modro urejeno, da prihaja kvečjemu vsakih sto let na svet ženska zvonec nosit?«

»Prav za prav je prevzetno, če človek misli, da si sme lastiti sodbo o božji modrosti,« se je vtilkal župnik. »V kolikor mi je pa za zemeljsko rabo podeljen dar ngibanja, bi dejal: kdo ve, ali ne bi bilo

svetu poslano bolj, če bi imele besedo ženske!«

»Nikakor!« se je razvnel župan. »Ne verjamem tega, bilo bi proti sv. pismu. Dokler je živel naš prvi oče Adam sam v raju, je teklo vse v redu. Čim mu je pa Bog ustvaril tovarišico, je prišel na zemljo greh. Prvo, kar je storila Eva, je bilo, da je zapeljala moža, če je bilo to mogoče v paradizu, za Boga milega, kaj šele bi nam, ako bi imele oblast, nakopale ženske danes, ko davno ne živimo več v raju!«

Ali župnik se ni dal ugnati: »Vprašal bi, zakaj le je bilo Adamu sploh treba podležiti ženski?«

»Oba sta kriva, oba,« je vzdihnil mesar, ki se ni rad ukvarjal s težkimi vprašanji. »Istina!« je pritrdil župnik. »In kaj sledi iz tega? Če je dognano, kako malo je bil trden naš prvi oče, mar ni zelo verjetno, da je možka polovica človeštva podedovala njegove slabosti? Poteklo je izza Adama 6000 let, možje pa niso v ničemer popravili sveta. Ne bilo bi torej tako napak poskusiti z ženskami. Kdo ve, ali ne bi znale te morda bolj,«

Župnik je naletel slabo. Omizje je njegovo mnenje burno zavračalo. V tej zadregi se mu je postavil ob bok zagovornik. Bil je mojster Pierre, v vsem mestu čislani krznar. Spregovoril je takole:

Garniture na novih popoldanskih oblekah

so okrašene s krznom, ki laska vsakemu obrazu. Nekaj novih idej najdete na naši skici: posebno okusen je okrogel s krznom obrobljen ovratnik, ki je po sredi položen v dve globoki gubi in zapet z učinkovitimi krznenimi gumbi, bolj mila, dostojno pa učinkuje na ramenih zapet in po sredi v podobi fihcija s krznom obrobljen ovratnik. Srednja silka pokaže okrogel ovratnik, spredaj zavezan s hermelinasto pentljo, ki se ponavlja na ročavih.

ŠAH

Prve partije matcha med dr. Aljejinom in dr. Euwejem obetajo, da bo borba za svetovno prvenstvo tokrat izredno napeta in zanimiva. Takoj prvo partijo, dne 3. t. m., je svetovni prvak dobil. Euwe je zašel v slabo teoretično varianto, ki jo je dr. Aljehin zelo lepo ovrgel in v energičnem napadu zmagal. Zanimivo je, da je v vseh treh zadnjih matchih za svetovno prvenstvo tisti, ki je pozneje zmagal v celem matchu, dobil tudi prvo partijo matcha. Ta slabi omen in tudi sploh nesrečni poraz dr. Euweja očitno nista prav nič deprimirala. Že v drugi partiji dne 6. in 7. t. m. se je revanširal in izenačil stanje v matchu. V tej partiji je dr. Aljehin pokazal prav izredno nesigurnost in slabo formo. Sicer je svetovni prvak sam pred začetkom matcha priznal, da ni dobro pripravljen in v najboljši kondiciji, izrazil pa je upanje, da se bo hitro vrgel, in boljše pripravo svojega nasprotnika več ko nadoknadil s globino svoje koncepcije. Začetek matcha kaže, da bo vse to dr. Aljehinu najbrž res potrebno, če bo hotel zmagati. V tridesetih partijah bo teoretični repertoar, ki ga ima vsak izmed nasprotnikov pripravljenega, igral zelo veliko vlogo, kar bo najbrž dr. Euweju v prid. Tudi neodločeno stanje v prvih dveh partijah govori zaenkrat v njegov prilog, čeprav dve partiji v tako velikem matchu seveda še ne pomenita mnogo.

Grünfeldova obramba.

Beli: dr. Euwe Črni: dr. Aljehin
(2. partija)

1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	g7—g6
3. Sb1—c3	d7—d5
4. Dd1—b3!	

Botvinkova poteza

4. — — —	d5 : c4
5. Bole c7—c6	
6. Db3 : c4	Le8—e6(?)
7. Dc4—b5+	Sb8—c6
8. Sg1—f3	Ta8—b8(?)
8. Sf3—e5	
Se boje e2—e4	
8. — — —	Le6—d7
9. Se5 : d7	Dd8 : d7
10. d4—d5	Sc6—d4
11. Db5—d3	e7—e5
12. e2—e3	Sd4—f5
13. e3—e4	Sf5—d6(?)
14. f2—f4!	Dd7—e7
15. Lc1—e3	Sf6—g4

Boje e5 : f4	
16. Le3 : a7	Tb8—a8

17. h2—h3	Ta8 : a7
18. h3 : g4	Lf8—g7
Ne e4!; 19) Dd4 in dve trdnjavi visita.	
19. Dd3—e3	Ta7—e5
20. f4—f5	Lg7—f6
21. a2—a4	Lf6—h4+
22. g2—g3	Lh4—g5
23. De3—f3	o—o
24. b2—b4	Ta5—e8
25. Ta1—a2	Sd6—e8
26. Ta2—b2	Se8—f6
27. Lf1—e2	c7—c6
28. d5 : c6	b7 : c6
29. o—o	Ta8—d8
30. Kg1—g2	Td8—d4
31. b4—b5	c6 : b5
32. a4 : b5	Tf8—b8
33. f5 : g6	f7 : g6
34. b5—b6	De7—b7
35. Kg2—h3!	Td4—d6
36. Sc3—d5!	Kg8—g7
Ne Sd5!; 37) Lc4!	
37. Tb2—c2	

Takoj bi dobilo Ta1.

37. — — —	Sf6 : d5
38. e4 : d5	Tb6 : c6
39. Tc2—c6	Tb6 : c6
40. d5 : c6	Db7—e7
41. Le2—c4!	Ke7—h6
42. Df3—h1	Tb8—b2
43. Tf1—f7	De7—e8
44. c6—c7	Tb2—c2
45. Dh1—b7	črni se vda.

Aljehin je igral izredno slabo; dr. Euwe je to z enostavno, toda močno igro izkoristil.

Vasja Pirc.

Še nekaj o šolski deci

Velika je sprememba, ki nastane s početkom pouka. Otrok, doslej vajen ves dan prebiti v prosti naravi, izpostavljač kožo prahu, soncu, vodi, mora zopet sedeti po par ur na dan obločen v šolski sobi, popoldne pa doma pri mizi sključen nad številnimi nalogami in knjigami. Šolske sode so povečini neprimerno majhne za doraščajočo mladino, ventilacija je slaba, zrak tudi. Brez dvoma je to nedostatek, ki se vidno izraža v duševnem in telesnem razvoju naše šolske dece.

Razen tega pa je šola kot zbirališče dece dejansko oni činiteelj, v katerem vidimo račun o pregledu širjenja nalezljivih bolezni in to tembolj, ker je običajno vreme ob začetku šolskega leta slabo, ter tako ugodno za prenos istih. Starši se tega tudi boje. Vendar v tem pogledu stvar ni tako huda. Vsaj zadnja leta ne, ko nismo imeli večjih epidemij, marveč le posamezne pojave ene ali druge nalezljive bolezni, vselej pa se je posrečilo, da se širjenje prepreči, ali vsaj omeji.

Tudi čisto pomanjkanje dobre in trepe, ne odvzame in obleke je moment, ki ga ne smemo prezreti. Slabo obločen otrok je izpostavljen raznim boleznim, čitih izbruh pospeši prehlad. Semkaj spadajo tudi nalezljive bolezni. Končno je važno dejstvo, da imamo tako med šolsko dečo kakor med odraslimi prilično konstanten odstotek bacilozoscev. Osebe se menjajo ali dejstvo opasnosti ostane.

Borbe proti tem boleznim ne smemo prepustiti le zdravstvenim oblastem, marveč je mnogo bolj potrebno, da v tem sodelujejo tudi starši sami, kar se pa na žalost ne godi, deloma vsled nepoučenosti, čisto, žal, tudi zaradi malomarnosti in končno zaradi naraščajočih eksistenčnih skrbi.

Sedenje v šolski sobi, pouk, učenje doma otroka utrudijo duševno in telesno. Trpi prebava, otrok postaja truden, nerazpoložen in pojavijo se znaki, o katerih vemo, da so izraz nervoznosti. Današnji šolski otrok, posebno meščanski, je nervozen. Vendar si moramo biti na jame, kaj tiči za to nervozo šolskega otroka. Često je to le izraz nepotrpežljivosti staršev ali vzgojitelja (naj to ne bo očitek onim, ki se bore s skrbmi za obstanek!) in pa pomanjkanje možnosti izdatnega gibanja. Z nepotrpežljivostjo ali celo trdoto se otrok pokvari. Predvsem mu je treba gibanje in svežega zraka. Po šolskem pouku bodi otrok par ur prost, pa ne doma v zatohli sobi, marveč pusti ga v naravo, da se tam zdrija v svežem zraku, da se tega navadi. Liceca bodo kmalu

Uporabljajte
za Vaše lase **Semo** shampooon
za Vaše lice **Silk** milo

zopet rdeča, tek dober. Vreme naj ne bo ovira, če to le dopušča obleka in obutev. Često se opaža, kako starši silijo otroke, da hodijo ob njihovi strani, da ne smejo vpiti, akakati itd., kar je neizmerno (seveda ne na cesti). Otrok, ki se za ne, kaj časa sprosti, bo tudi v šoli in doma mirnejši, sicer se pa tam izživi in je nemiren otrok.

Nadašnji izraz nepovoljnega načina življenja šolskega otroka je neredna stolica, pomanjkanje teka in hoda. Neredna stolica in pomanjkanje teka se pojavita tudi zaradi mnogega sedenja. Na to se vse premalo pazi. Iztrebljenje mora biti dnevno redno, pa bo mnogo manj glavobol, bolj. Kjer se to ne uredi samo po sebi, je treba pomagati. Namočene smokve, odvajalni čaj, ricinusovo olje pomagajo; popolnoma neumestno pa se nam zdi, da dajejo nekateri starši svojim otrokom kemična sredstva, darmol in slično, ker taka sredstva samo več ali manj dražijo črevesje.

Z izdatnimi dnevnimi izprehodi, s skakanjem v prosti naravi se otroški organizem uravnovesi in uredi, da postanejo odveč vse umetne procedure. Starši naj tega zavedajo, pa bodo z otrokom zadovoljni in otrok sam bo srečen, ker bo popolnoma zdrav.

Zdravniška posvetovalnica

A. L. S. pri R. Zakon je predvideval predhodno preiskavo le moških, ne pa žensk. Vendar pa je tozadevni paragraf razveljavljen, tako da odpade vsaka preiskava. Vendar je pametno in tudi v Vašem lastnem interesu, da se pustite preiskati, ter zahtevate to tudi od partnerja. To morete napraviti tudi pri zasebnem zdravniku. Nujno to ni več.

D. U. Zakaj ste izgubili zaupanje v zdravnika? Saj tudi zdravnik ne more dati čudeže, posebno še pri taki dolgotrajni bolezni! Brez zaupanja ni nič! Treba je predvsem točno ugotoviti, v kakšnem stadiju je bolezen. Zato so potrebne daljše preiskave, ki so možne le v bolnišnici ali pa v sanatoriju. Vzemite dopust in pojdite v bolnišnico. Z zavlačevanjem zamujate le čas. Verjetno niti ni več potrebna stroga dieta in se torej le brez potrebe mučite. Drug nasvet ni na mestu, torej v bolnišnico ali z zaupanjem!

Pusti kaj. Brez dvoma je to katastrofen pojav, ki more biti tudi vzrok, da ne zaspite. Vendar je potrebna natančna preiskava, ker ni izključeno, da je zapreka organske narave. Zato morate iti k specialistu ali pa v bolnišnico. Drug nasvet bi bil le ugibanje ali zavlačevanje.

P. M. Vse opisane težave so posledica krčnih žil. Vendar to ni posledica boje, kot vi domnevate, marveč konstitucijske slabosti sten žil privodnice, ne pa odvodnice (arterije). Krči, ki jih čutite, izvirajo iz miokulature. Najuspešnejše zdravljenje je operativno, ki je brez nevarnosti, uspeh pa siguran. Obstaja v tem, da se izreže kos žile privodnice, na kar se zarasajo krčne žile in stvorijo nove, tanjše. Poleg tega obstaja tudi zdravljenje z injekcijami, kar pa je čisto zdruno, ženo z bolečinami in manjšimi poškodbami, to pa zaradi tega, ker počijo stene krčnih žil in injicirana tekočina delno izteče v okolno tkivo, kjer povzroča okvaro in bolečine.

»Mogoče,« je zmignil krznar z rame. Županu se ni hotel zametati.

»Ne, zgodba bo resnična,« je segel v razpravo sodnik. »To se razvili iz neke malenkosti. Tisto o čebuli namreč nima nujne zveze z ostalimi in zgoi! a bi se dala prav brez škode strniti. Baš to pa, da se je vrnila in povest nebiustna podrobnost o čebuli, silil k razlagi, da se je zgodilo res natančno tako in ne drugače.

»Aha, to drži!« je potegnil z njim pisar. »A prav zato bi dejal, da tisto s čebulo ne bo taka malenkost. Preudarite vendar! Je li verjetno, da se bo županji kar tako sama od sebe zabilnila v glavi brihtna misel? Ne, pravim, in še enkrat ne! Marveč se mi zdi skladno in celo naravno nujno, da bo tu po sredi čebula. Čebula je udarila županji v glavo in šele v njeni po solzah prečiščeni glavi se je mogla za hip ugreti misel, ki je svetu nekaj koristila.«

Ta razlaga je žela neprikrito odobravanje z vseh strani. Mnogim je močno odleglo.

Župan si je privoščil izdatnejši požirek iz čaše, potem je vidno olajšan pripomnil: »Zares, gospod sodnik, bilo je zdravo, da ste nas opozorili na čebulo v povesti. Kdo bi bil mislil, da ta toliko zmore.«

In okrogliolčni mesar je dodal: »Spet enkrat se je torej pokazalo, da nasadnje zmaga le vedno resnica. Saj drugače tudi biti ne more.«

»I, seveda!« so odpeli vsi v zboru.

župan domov. Iz kuhinje mu je stopila naproti žena, da ga pozdravi. »Se ti se mi cmeri, še tega se manjka,« se je zadržal nad njo, ko jo je videl objokano. Žena ga je prišla za roko, hotela ga napotiti v kuhinjo: »Pridi, zlati možek, pogledaj še ti, kaj se pravi čebulo rezati — za pokoro bo kakor nalašč.« »Ni mi treba tvoje čebule, pokore imam že itak dovolj,« jo je nemilo zavrnil. Odgovor je v ženi razburil radoznlost pa je v kratkem izvedela za možovo stisko. »Prava reč!« je vzkliknila. »Čudim se, da nisi znal tako daleč misliti. Se sam si mi pravil, da vam sedi v ječi človek, ki ga čakajo vislice. Ta naj gre in prevrne stolp! Če odnese zdravo kožo, ne bodite z njim manj usmiljeni nego sam Bog — podarite mu življenje!« Ta misel se je zdela županu odlična. Ko jo kosilo je razodel skritim miselnim očetom, zamočal je le, odkod jo ima. Dali so pripeljati obsojenca, in ko so mu povedali, za kaj gre, jim je mož odgovoril, da hoče v božjem imenu poskusiti. In res. Še preden se je začel delati mrak, je ležal ostanek zvonika na tleh, na smrt obsojeni grešnik pa si je bil priboril življenje in zraven še zlato svobodo. Župana so slavili meščani! prvičas kot modrega moža, a ko se je kasneje v drugih zadevah klavarno obnesel, so spoznali tisto resnico, ki so njihove žene zanjo že davno vedele: da jim je županja brihtnejša od župana.

»Historija je zanimiva. Če si je le niso tam v Beauvaisu izmislili, ljubi Pierre?« je podvomil župan, ki ga je bila zgodba nekoliko zbodla.

Naglica ubija! — Nerodnost tudi!

Vedno več pritožb o nerednostih prometa na cesti

Vpričo številnih primerov nezgod v zvezi z motornimi prometom smatra Avto. mobilski klub, sekcija Ljubljana za svojo dolžnost, opozoriti javnost na potrebo večje prometne discipline na naših cestah in ulicah.

Promet z motornimi vozili se je v ta. kočem letu zelo povečal, v enaki meri pa tudi možnost prometnih nezgod. Vsakemu uporabljalcu javnih cest se torej nalaga, da se sam po sebi dolžnost do večje pazljivosti, obzirnosti in prometne discipline pri kretanju na javnih cestah.

Praksa je drugod pokazala, da se do. seže hitrejši in boljši uspeh, če si vsi pri. vzgojimo čut in smisel za prometno disciplino, zavedajoč se odgovornosti na. sproti sebi kakor nasproti ostalim upo. rabljalcem ceste in tuji imovini, pri čemer pa ne gre samo za vozila vseh vrst, tem. več tudi za pešce in glede na podeljevanje tu. di za one, ki jim je izročeno v varstvo in nadziranje kretanje nevarne živine.

S tega vidika apelira Avtomobilski klub na pešce, kolesarje, voznike, vozače motornih vozil in sploh na vse, ki sode. leženi v javnem prometu, da doprinesejo z večjo prometno disciplino k izboljšanju

prometne varnosti. Obenem apelira tudi na vsa ona mesta in ustanove, ki morejo s svojim vplivom in poukom pripomoči k izboljšanju ter podpreti to koristno in človekoljubno stremenje. Zlasti šola se more tu uspešno uveljaviti.

Dravska banovina ima v Jugoslaviji razmeroma najgostejši motorni promet, ki je postal važna veja in instrument na. rodnega gospodarstva. Slično kakor mno. go prej v inozemstvu se postavlja sedaj tudi pri nas čedalje nujnejša naloga, prilagoditi ostali cestni promet motornemu. Ne smemo pustiti iz vida okolnosti, da je dravska banovina cilj ali pa važna tran. zitna pokrajina številnim inozemskim avtomobilskim turistom, katerih pritožbe o slabi cestni disciplini so baš letos po. sebnost pogoste.

Avtomobilski klub se še posebej obrača do vseh avtomobilistov, motociklistov, do vozačev tovornih avtomobilov in autobu. sov, da opuste vse, kar bi moglo upraviče. no vznemirjati ostalo prebivalstvo v po. gledu prometne varnosti in zdravja. Seve. da se ob današnjem stanju večine cest ni mogoče izogniti povzročenju prahu pri vožnji skozi naselja, če je voznja še ta. ko zmerana. Opustiti pa je treba nepotre. no in čezmerno hupanje, kadar je to združljivo z varnostjo prometa, predvsem pa v nočnem času, kar velja brezpogojno tudi glede nepotrebnega ropotanja z mo. torji.

Avtomobilski klub je uverjen, da je ob umevnosti vseh prizadetih dana možnost doseči izboljšanje prometne discipline ter dvigniti prometno varnost na višino, one v ostalih predelih države, odnosno celo na višino, kakor je že davno dosežena v ino. zemstvu.

Ljubljanski Hamlet (s pendrekom): Biti ali ne biti — to je tu vprašanje!

kem srečanju z motornimi vozili preizkusi. ti svojo moč na pedalih, ter jo pretvori. ti v hitrost, ki naj tekmuje z motornim vo. zilom. Tak kolesar, ki se običajno rekruti. ra iz mladine, vozi svoj enakomeren tempo — običajno po napačni levi strani — do. cela mirno, dokler ne čuje svarilnega avto. mobilskega znaka. Ta hip se vzbudi v nje. mu trenutno neka tekmovalna strast, hi. trost bicikla se poveča na maksimalno me. ro in avtomobilist, ki takega zmešanca kna. lu dohiti, se nahaja v prav mučnem polo. žaju. Bo li kolesar pravočasno uvidel svo. je brezumno in smešno početje, ter se umi. ril na svoji, četudi napačni strani, bo mor. da v zadnjem trenutku prešel čistišče, ter se tako preselil na pravilno cestno stran. ali pa bo zaradi blazne hitrosti izgubil ob. last nad vozilom, ter se znašel na cesti in tudi že pod kolesi vozila, ki ga je do. htel? Spet nastopi razburjenje, spet cvili. jo zavore. In vendar: čemu neki vsa ta ko. medija?

Naše kmečko ljudstvo, posebno na biv. šem štajerskem, vozi še vedno po levi in po vsem je soditi, da si oblast tega krše. nja javne postave ne jemlje posebno k srcu. Vozniki sede za naloženimi vozovi in ne ču. jejo običajno ničesar, včasih se pomenku. jejo, mnogokrat pa mirno in sladko spe in prepuščajo upravljanje vozil živini sami. Avtomobilist signalizira seveda z zvonom, iz. gublja brez potrebe in po krivdi nepouče. nih na hitrost, trati dragi bencin in izrab. lja svoje dragoceno vozilo. Tuji avtomobi. listi se čudijo in samo čudijo tem primi. tivnim vaškim razmeram, ki takele ob so. botah avtomobilistu v bližini mest odzve. majo vsako voljo do šofiranja in do avto. mobilizma sploh. Vožnja po razritih cestah že itak ne nudi nobenega užitka, večna živ. čna napetost, številna nepotrebna raz. burjanja pa zmorejo zatreti še zadnjo tro. hico dobre volje.

Skupina neukih in nepoučenih ljudi, ka. tero bi se moralo za naš avtomobilni in cestni promet sploh šele odgojiti, je tako velika, da zahteva že intervencijo oblasti. Kaj naj se vendar ukrene, da ne bo zdru. ženo s posebnimi stroški? Priporočljivo bi bilo, da izda banska uprava kake letake in jih da afiširati na občinskih uradih in na vseh prvih in zadnjih hišah podelje. skih naselbin, skozi katere vodijo javne sa. moupravne ali državne ceste. In v teh le. takih naj bi se ljudstvu predočilo, da mo. torna vozila zahtevajo neizprosno cestni red, ki ga mora že v lastnem interesu upošte. vati vsak državljan. Pove naj se javnosti, kako morajo hoditi pešci, kako voziti vo. zniki in kako kolesarji, kako je treba vodi. ti živino in kako drobnico. V javnih razgla. sih, ki jih na deželi čitajo občinski klicar. ji, naj se večkrat na leto objasnijo nesre. če, ki lahko nastanejo zaradi nepravilne vožnje. Naj se tudi povdara, da je cesta tako za hitro, kakor za počasno vožnjo in da se hitri in počasni promet medseboj prav nič ne ovirata, če se cestno-policijski red vedno in povsod najstrožje upošteva. Nad cestami, ki vodijo skozi obsejane kra. je, naj se obesijo, kakor je to že uvede.

no v inozemstvu, table z napisom: »Vozi sa. mo desno, ne postajaj sredi ceste!« ali kaj sličnega. Te table bodo čitali vozači, pa tu. di ostali pešci in prebivalci ter si bodo vsi zapomnili bistvo cestno-policijskega reda. Po mestih bi bile take table tudi važne, predvsem na križiščih in javnih trgih. Mla. dino bi bilo treba že v šolah učiti, kako mora hoditi po cestah, nepopoljšljive pa bi kazalo kaznovati kar na lico mesta, ka. kor se to godi na Dunaju. Promet izven mest bi morali nadzirati seveda preko žan. darmerije. Ker država zaenkrat nima de. narja za take letne kontrole ali patrulje, bi morda naš avtomobilni klub vsaj za go. tovo letno dobo, ko je promet najživahnej. ši, priskočil na pomoč na ta način, da bi ob delavnikih, najbolj pa ob nedeljah na. šemu orožništvu nudil kako brezplačno mesto v avtomobilu, s katerim bi poedinci opravili kake posle ali napravili kak izlet, ter s tem istočasno omogočili uradni ose. bi kontrolo javnega prometa. Prepričan sem. da bi tako nenapovedano kontroliranje in eksemplarično kaznovanje poedincev prav kmalu rodilo velike uspehe, ter bi naš promet postal varnejši in mirnejši.

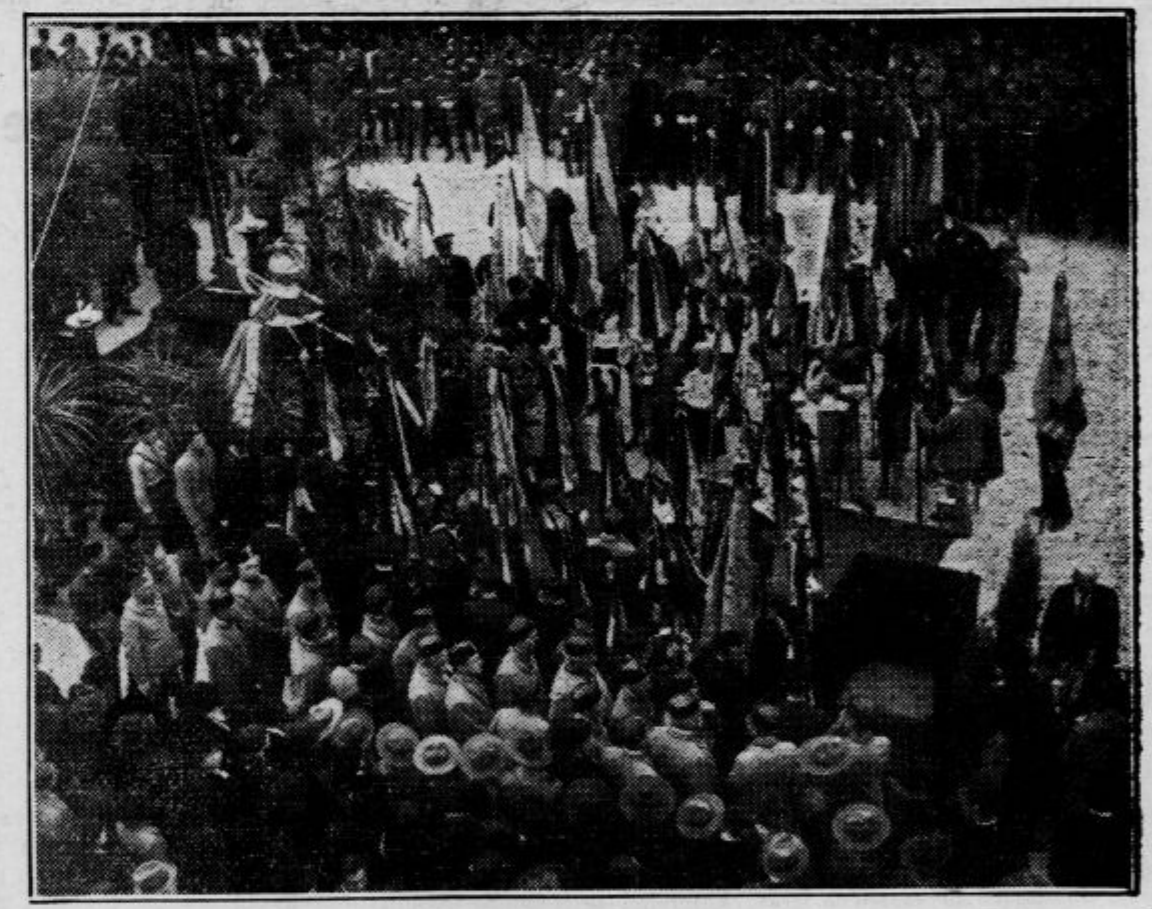
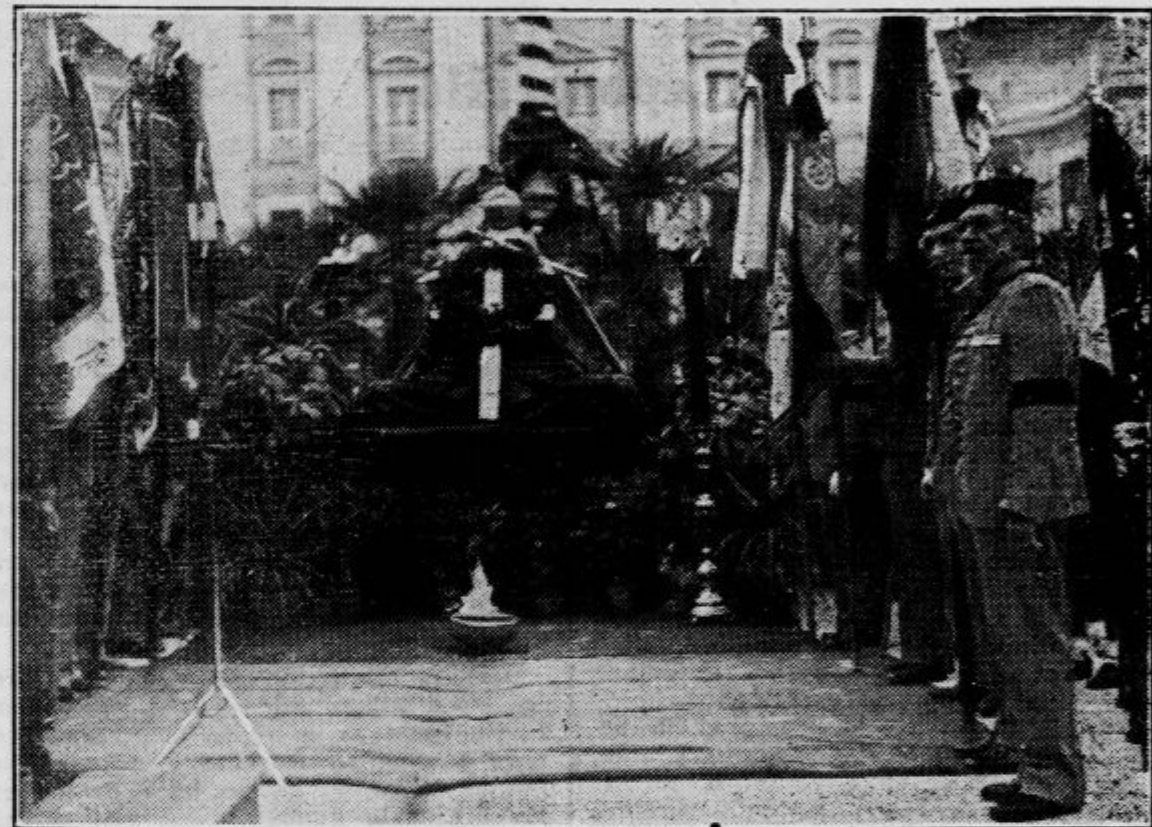
Dočim naj bi se ta kontrola pri neukemu ljudstvu omejila v prvi vrsti na opozorilo in pouk, morebiti še na grožnjo od strani uradnega organa, bi slednji moral prav energično intervenirati v vseh tistih pri. merih, kjer imamo opraviti s hudobijo. To pogloblje je najžalostnejše, zahteva pa naj. nujnejšo rešitev. Na ta način se krši cestno. policijski red prav posebno v naših vino. rodnih krajih in naša domača kronika be. leži nešteto primerov, kako je bil avtomobi. list kamenjan, kako mu je bilo nastavljeno poleno ali kako je bil napaden od podivja.

ne drhali. Kar na lepem se ti milene pla. jandura pred kolesa, in povzroči nesrečo. ki je skoro v vsakem primeru združena vsaj z gmočno škodo za avtomobilista. Marsiko. mu, še tako mirnemu avtomobilistu zavre kri, ko vidi divjaštvo, ki se pripravlja nanj in njegovo vozilo in če pride celo do ka. kega telesnega obračunavanja, ki se ute. gne likvidirati s kako letočo klofuto, potem se običajno tudi to obravnava naposled pred sodnijo, kjer je napaden in ogrožen avtomobilist obsojen še na kako denarno globo. Če pa do tega ne pride, potem že zadostuje, da se avtomobilist in njegovi so. potniki razburjajo zaradi mučnega inciden. ta, ki jim je bil usiljen in kateri se mirno sploh ne da poravnati.

Z dobro voljo in s pomočjo uradnih in zasebnih činiteljev lahko v prav kratkem času izpolnimo ta tretji pogoj za razvoj in procvit našega avtomobilizma, pogoj, ki ima predvsem to lahko plat, da njegova izpolni. tev ne stane dosti. Z izpremembo razme. roj po ustrezno ogromni večini naših pokli. nih in amaterskih šoferjev, ustreženo pa bo tudi najširši javnosti, ki mora imeti in. teres na tem, da se število nesreč še en. krat zmanjša. Res je, da povzročijo nesre. če večkrat tudi neuki samovozači in vinjo. ni prenapetosti za volanom. V obrambo teh niso bile napisane te vrstice! Te naj sodi sodišče in pa njih lastna nepredvidljivost. Vendar pa naj bo v zvezi s prejšnjimi raz. motirvanji omenjeno, da se bo tudi števi. lo nedolžnih žrtiev, ki jih zahteva tak mo. toriziran divjak, v precejšnji meri zmanj. šalo, če se bo javnost držala najstrožje ce. stno-policijskega reda in če bo javno ce. sto uporabljala le za tiste svrhe, na kate. re je namenjena.

Inf. Leo Knež

Žalovanje za Viteškim kraljem

Vsi kraji v dravski banovini, kjer je vsaj šola in župnišče, so s globoko žalostjo počastili prvo obletnico tragične smrti Viteškega kralja. Posamezna društva, zlasti Sokol, so poskrbeli, da je bila žalna svečanost močno učinkovita. Na čelu vseh mest dravske banovine je Ljubljana manifestirala svojo ljubezen pokojnemu vladarju. Velikanski žalni zbor je bil ob uri marsejske tragedije na Kongresnem trgu. Dve naši sliki pričujeta o njem. Na zgornji je častna straža (v ospredju podstarosta SKJ br. Gangl) ob katafalki pred spomenikom sv. Trojice, na spodnji sliki pa je pogled na deputacije in na gaj praporov

Avtomobilizem in naša javnost

Nedelja je in ljudje se vračajo od prve ali druge mase, kakor so se pač navadili v mladih letih, v četverostopih ali celo šesterostopih po sredi ceste. Pride avtomobilist, in da znak v primerni razdalji. Po. vejmo takoj, da takih znakov v Nemčiji in Italiji sploh ni treba na odprtih cestah, ker hodijo tam ljudje vedno ob strani ceste in s tem avtomatično ne napravijo nikake ovire. Vozilo se pomika s hitrostjo 60 — 70 km in če je bil dan znak v razdalji 100 m, kar je več kot dovolj, potem ima ta pestra družba v četverostopu ravno 6 do 7 sekund časa, da se umakne na katerokoli stran (pravilno samo na desno!)

Če bi se tega deželani zavedali, bi bila cesta kaj kmalu prosta. Toda naša mentaliteta živi še s časi konjske uprege in ta. ko si pešci, pa tudi vozniki s konjsko ali volovsko vprego mislijo, da imajo za umik časa vsaj kako minuto. Posledica tega je, da mora običajno avtomobilist svoje vozi. lo sredi najlepšega tempa ustaviti, ali celo potegniti zavore, ker se mu družba ni pravo. časno umaknila. Avtomobilist je bil po vseh postavah današnjega časa nadlegovan v svoji mirni vožnji, za krivico, ki jo je bil deležen, pa lahko še čuje psovke in druge take ljubezne pomenke. Pa recimo, da se ta družba vendarle pravočasno umakne na obe strani, da postane sredina ceste pfa. zna. Avtomobilist doživi tudi v takem prime. ru kako presenečenje, ki razburi njegove živce in ki ga lahko v neugodnem primeru spravi celo v kriminal.

Psihološko bi se dalo vse te ljudi poraz. deliti v tri skupine. Ena ostane na mestu, kamor se je slučajno umaknila in na strani ceste koraka dalje, ne meneč se za mi. mo hitre voze. Te skupini se ne bo ni. koli ničesar zgodilo, ona predstavlja za motoriste in avtomobiliste nekaj ideal. V drugo skupino spadajo ljudje, ki so se umaknili slučajno na levo stran, pa jim tre. nutek nato pade v glavo, da bi bilo bolje umakniti se na desno. Ta svoj sklep izve. dajo izredno urno, vendar jih kljub temu utegne medtem avtomobilist dobiti in ker ta zaradi navidezne svobodne ceste morda ni smatral za potrebno, da hitrost mnogo zmanjša, nastopi nesreča, ki zahteva žrtev od nepoučenega zbeگانca ali pa celo žrtev od mirnih pasantov, če se je avtomobilist v sili umaknil preveč na eno ali drugo stran. In končni skupini spadajo ljudje, ki so se umaknili pravilno na desno, pa so ta trenutek nato ugotovili, da je njih sorod. nik ali oseba, s katero so imeli ravno po. menek odšla na nasprotno stran. In zdaj se zgodi tista usodna pogreška, da zbeگان.

Svarilni znaki ob glavnih cestah v Ameriki

ti svojim sopotnikom, in na koncentrirano pažnjo, ki jo mora vozač posvetiti zaradi slabih cest upravljanju vozila, potem bi bil že enkrat čas, da ga vsaj pešci ne ovi. rajo s svojo brezprimerno nespametjo. Avto. mobilisti morajo nasproti oblasti zadostiti vsem zahtevam in dajati, pa imajo zato tudi nekaj pravice, da se cestno-policijski red upošteva od vseh ostalih ljudi.

In naši biciklisti? Tudi te lahko razde. limo v tri skupine. Ena vozi pravilno, druga pa nepravilno po levi strani. In ti, ki tako zavedno motijo javni promet, običajno v poslednjem trenutku zavijejo na desno, da je nesreča neizogibna. Najzanimivejša je pa tretja skupina. Zastopniki te boluje. jo na posebni maniji, da morajo pri vsa.

List iz samote med gorjuškimi rovti

Kmalu za Radovljico ti obstane pogled na strmih čerch pred bohinjskim kotom. Tam zgornj, tisoč metrov nad morjem leži vsa vaze zamaknjena naša najvišja vas Gorju. še s prekrasnimi tereni, ki jih mnogi smučarji že dobro poznajo, saj si je »Sla. lom klub 34« tamkaj postavil lepo planin. sko zavetišče. S postaj Bohinjska Bela ali Nomenjo so Gorjuše dosegli v največ poldrugi uri lepe, čeprav nekoliko strme poti med senčnimi gozdovi.

Pred kakimi dvesto leti so imeli dolinci tukaj svojo planino za krave, pozneje so pa senike med rovti, kakor imenujejo gos. podarji svoje planinske pašnike, pozidali ali kako drugače predelali v domovanja, kjer so se za stalno naselili. Planina je rahlo valovita, hiše pa so raztresene v šir in dalj, ponekod se tiščiijo za bregom, tam pa stoje spet zase na ravnam. vsaka sre. di svojega bivšega rovtu. S tem pa je vas zadobila tak obseg, da rabiš iz enega kon. ca v drugega pol ure in več. Spodnje Gor. juše so na nomenjski strani. dočim se Gor. juše tiščiijo Pokljuke, od katere je vsa vas zaščitena pred ostrejšimi vetrovi lepo v globelici Zemlja, ki je izredno pika. ka in rodovitna je smotreno obdelana in zadnje čase se tu goji prvovrstna zelenjad, ki pride na trg radi kasnejše spomladi. takrat, ko je v dolini zmanjka. Ob smotre. nejši organizaciji, ki bi dosegla to, da bi lahko stalno zalagala kak trg s to zelenja. vo, bi se odprl vir lepih dohodkov Gor. jušcem, pridnim in vztrajnim gorjanom.

Izvečine jim predstavlja glavni vir dohod. kov gospodarstvo in v dokaj manjšem obse. gu gozdarstvo, kajti večina mejnih gozdo. v je v rokah šumske uprave. Čud naših gor. janov je prisiščno ljubezniva, ustrežljivi so in skromni, a pri tem drže na čistočo svo. jih domov, ki jim tudi na zunaj strežijo. Trdni so, kakor hribe povsod in tudi 73 let starosti ne more ovirati Četenjakovega očeta na primer, da se ne bi še letos pov. zpel na Triglav, s čimer pa še ne bo do. segel rekorda, ki ga ima 92 let stari »Ce. teničar« — Zvan Anton iz tri četrt ure od. daljenega Koprivnika. Ta je prišel men. da pred petimi leti na Triglav in se še danes, ko je še ves, gluhi, še sam obrije. Oba pa še rada pokata tobak iz lepo »li. hanih« gorjuških fajturjev, ki jih že nad dvesto let izdelujejo domači umetniki in ki jim ni nikjer drugod para. Četenjak ima sicer doma stoletno pratiko, v kateri stoji, da je slabak posebno shkodljiv za mlade smrkvce, katerim se she takorekzih mle. ko per ustnizah deršhi, pa she fajfe ima. jo; ker prezej v svoji mladosti svoje nar. buljši sokove (shofte) ispljuvajo, s njimi tudi mozh in ternoost svoje nature. Od tod potem pride, da so vsi skisani in tenki kot shlesa, takih pers kot greben, rumeniga obraza kot jil, oddot njih mnoge bolesni na persih... Vsega tega ni videti niti pri njem niti pri drugih Gorjušcih, ki so trdni in miščasti, kakor so jih skovale planin. ske kozje steze in čist, rezek planinski zrak.

Dekleta in žene so dobro zraščene, od solnce otemnele polti in pravijo: Bom šov. če v čevdr po ščero, ki pri četni leži, — ka. kor da so fantje, za katerimi pri delu prav v ničemer ne zaostajajo. One kose, sekajo in vozijo kakor le-ti. Sredi Gorjuš, ki so vse okrog obdane z gozdovi in valovitimi rovti, kjer je zdaj vse polno borovnic in rdečih jagod, grenko dišeče anrike in pre. lege hribske flore, stoji osnovna šola, kar nekam zunaj meščanske stavbe, ki se s svojo preprostostjo skoro ne prilaga med skromne domačije, vse z lesenimi deščica. mi ali šinkeljni pokrite. Radi tega pa sa. ma na sebi ni nič manj lepa in priča o veliki ljubezni teh gorjanov do izobrazbe in se lahko reče, da so vsi prebivalci izredno inteligentni in odločno napredni.

Vedno več letoviščarjev prihaja semkaj in tisti, ki iščejo resničnega mira svojim živcem in filtriranega zraka, prav radi osta. jajo tukaj, kjer ni drago in vendar vse ta. ko dobro in zdravo. Priložnosti za kopanje res da ni, radi občutno manjše vročine pa človek te želje prav za prav niti ne obču. ti ne. Med tem ko so poletni dnevi prijet. no topli, so noči neravnost mrzle, zato je nočni počitek prav izdaten in živčen go. di. Kdor seveda išče odmoru in hrupu in v injekcijah velike družbe, ta seveda tu. kaj ne zdrži in se kmalu izneveri. Za dru. ge je pa tu vse polno skromnega razvedri. la, bodisi da si ga najde v vedrem šepetu samotnih gozdov, ali na posekovjih med ja. godami, na trilem štoru odkoder opazu. je plaho srno, ali pa če hodi na krašje izlete v okolico. Z Galetovca, one strme pečine, ki se dviga nad Bohinjsko Belo

1300 metrov visoko se odpira prelepa pa. nočama na Blejsko jezero z daljno okoli. co tja do Karavank in v kulise za Radov. ljico. S čeri nad Nomenjem lahko po ce. le ure stmi v kako-cesto kjer švigajo avto. mobilni in dvigajo prah, ali na sinji trak Savo-Bohinjko, ali v mizasto Crno prst ter po grebenih do Bogatina in gleda v sedel. ce pod Bočo, ki je dober vremenski pre. rok. Čeprav leže deževni oblaki povsod, samo da tam skozi prinese Tolminec vr. han koš, pa se ni treba bati kaj hujskega. Če pa Sušnik s srajo maha, čez tri ure bo dež, pravijo Gorjušci k bliskom, ki si. kajo izza hribov nad Sušnikovo domačijo.

Na večere bodo zapeli kolovrat ob ugasi. lih levah, kjer so za daljnih dni gorele tr. ske, da se je videlo v hišo in v zadimljeno vežo. Zapadlo bo dva metra snega ali več in prišli bodo veseli smučarji, katerih je tod vsako leto dosti. Pred kratkim so tu odmerili svet za večje društvo iz Ljubljane, ki bo uredilo v tem lepem kotu svojo smuško postojanko.

Samo nečesa si želijo vsi Gorjušci. Dobro in široke ceste, ki bi jih vezala s svetom. Upravičeno pričakujejo, da bo šla velika cesta, ki jo grade iz Bohinja in ki se je vzela že kake tri kilometre iznad vasice Jerške proti Koprivniku, tod skozi na Be. lo, odep pa na Goreljev, Mrzli Studeneč, kakor je v ostalem že projektirana. Kot najoddaljenejša vas velike obč. Srednje va. si menda ne bo ostala neuslišana tem bolj. ker bi s tem pridobil vse zadevni gorski svet, ki močno pogoša zložne ceste, ki bi ji koristila tudi v pravem gospodarskem pogledu. Odprto ostane še vprašanje zoda.

voda. Na razpolago so gorski studenci in izvrstno trdo vodo. Ko bo urejeno obno. vprašanje, se bodo tudi Gorjuše lahko kupa. kešje afirmirale.

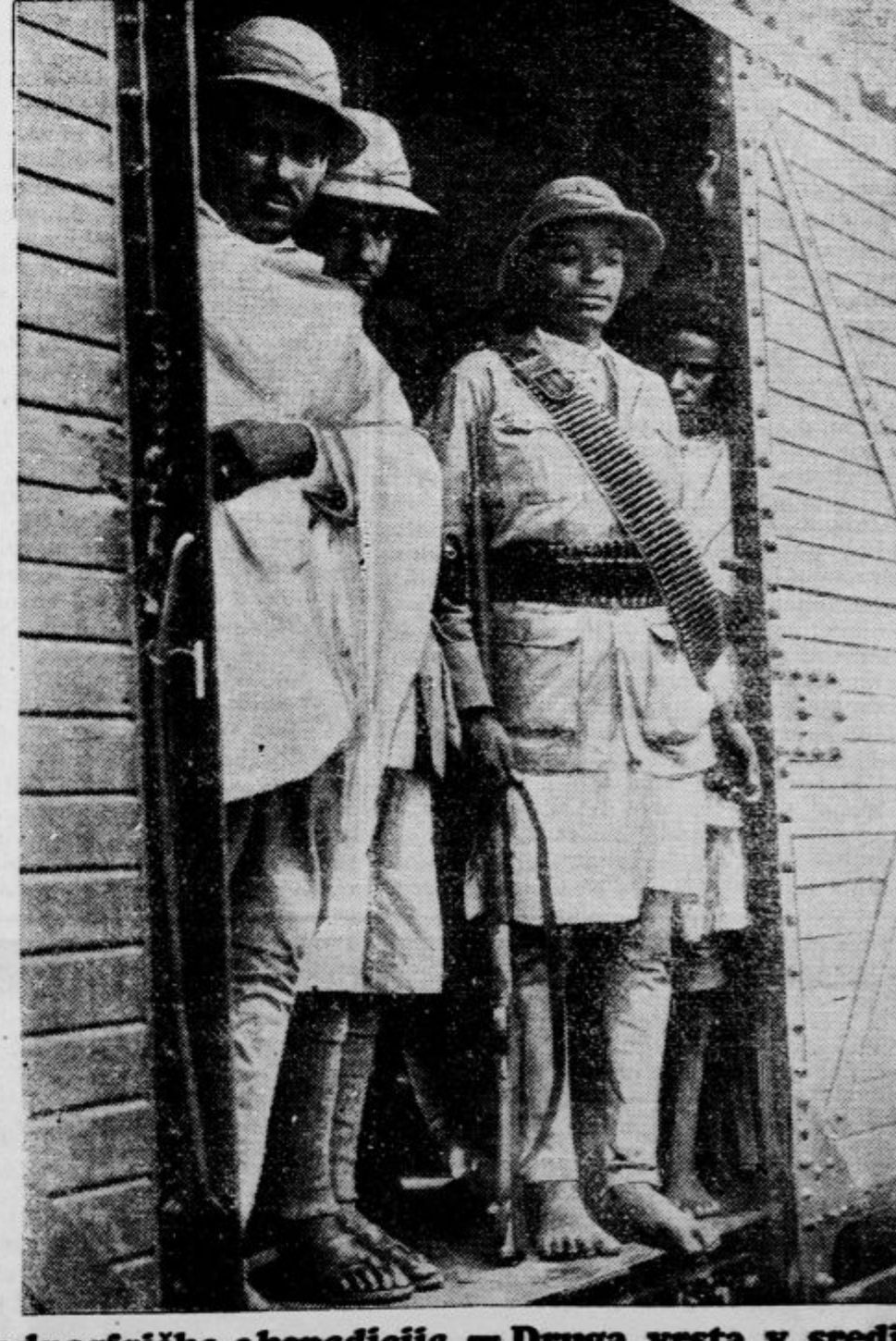
Še nekaj bi rad položil Gorjušcem na srce. Opažaj se namreč tendence za mode. niziranjem poslopij. Vsak, ki kofičkaj po. pravlja svoj dom, brez pravega razumeva. nja zavre vse, kar bi spominjalo na stare, krepke domove v gorenjskem slogu. S tem pa izginja tudi romantika, ki jo išče po. čitka željni meščan. Na njeno mesto stopajo sicer lepe stavbe, ki se pa niti od daleč ne morejo meriti z domačim gorenjskim slogom. S tem pa ne le, da se manjša njil. vabljivost, temveč takole brezmiselno pro. padajo tudi narodni zakladi. Opisani pojav je opaziti po celi Gorenjski in le redki znajo še ceniti in spoštovati narodno bla. go. Kaj ni ena izmed prvih privlačnosti za tuja uprav neokrnjenost narodove indivi. dualnosti, kajti le tako okolge zamore na. diti res temeljito in prijetno izpremembo njegovega enoličnega življenja med star. nimi mestnimi zidovi. Neredko je opaziti, da se ljudje naravnost sramnijo svojih do. mov in hitijo, da jih naličijo čim bolj po mestno. Proč z napačno sramežljivostjo Ohranite in dodajte, — saj zgledov je hva. la bogu še dovolj, svojim domovom ono. zdravo lice, ki so ga ustvarili naši predniki, pridenite pa vse tisto, kar spada pod za. glavje: postrežba letoviščarjev. Tako bo prav krepko povdaren tisti moment, ki v prvi vrsti deluje na letoviščarja. Čuvajte svoje narodno blago, naj vas na preslepijo tuji, uvoženi vzorci!

AM.

AKTUALNE SLIKE IZ ABESINIJE

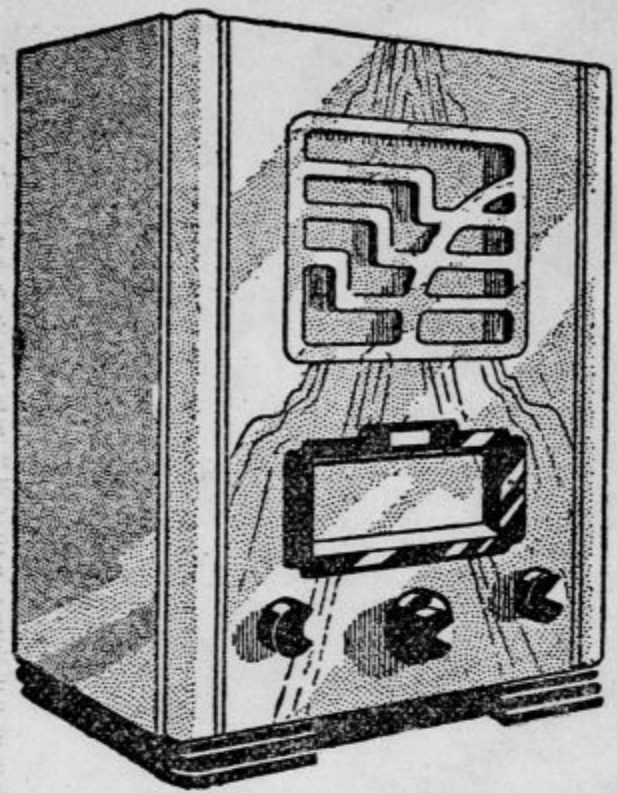

Zgoraj: Znameniti obelisk
z uro v Addis Abebi —
Zraven: Zlata postelja ab.
cesarja — Na desni: Ber-
saljeri z optičnimi inštru-
menti na vojni straži

Levo zgoraj: Koče pri Hararju — Desno: General Birolli, eden izmed italijanskih poveljnikov vzhodnoafriške ekspedicije — Druga vrsta v sredi: Askari, italijanski vojaki iz Eritreje — Levo spodaj: Dva abesinska poglavarja v orožju — Zraven: Abesinska artiljerija z zastarelimi topovi — Na desni: Abesinsko vojaštvo odhaja na bojišče

PRAVI GLASBENI INSTRUMENTI

Siera

SO NOVI MODELI

radio aparator

DOVRŠENOST

točne in močne reprodukcije

selektivnosti

odlične in okusne linije

Dolgoročna odplačila!

Pooblaščen trgovci v vseh večjih krajih.

Zastopnik za Dravsko banovino:

„SIERA-RADIO“ Bruno Klemenčič, Miklošičeva cesta 30.

S P O R T

Iz olimpijske delavnice

Propaganda in priprave za XI. olimpiado postajajo zmerom živahnije. Bolj ko se bližajo velikim dnevom — do zimskih olimpiade je vendar še 4. do letne pa celo 10 mesecev — bolj se vidijo obrisi te ogromne organizacije, s katero hočejo — a njo bodo tudi — sedanji prireditelji prekositi vse, kar je dozdaj videl svet ob takih prilikah. Tisoč in tisoč nevidnih rok je na delu že danes in po vsem, kar je iz velike olimpijske delavnice dozdaj prispelo do nas, moramo sklepati samo to, da bo nemška olimpiada dala tej sportni manifestaciji nov sijaj in pomen, kakršnega še ni imela od l. 1896 dalje nobena.

★

Med bogatim propagandnim gradivom, s katerim prireditelji vabijo in seznanjajo narode sveta s pripravami in cilji XI. olimpiade, zavzema najbolj vidno mesto bogato opremljena revija »Olympische Spiele 1936«, o kateri smo takrat poročali, ko je izšla njena I. številka, že zapisali prav laskavo sodbo. Zdaj imamo v rokah še dve številki tega propagandnega dela, ki po vsebini in opremljenosti ne zaostajata za prvo. Del sestankov je prav tako kot prej posvečen starim olimpiadom ter umetnost in gimnastiki starih Grkov. Gradivo so dalje članki o posameznih sportnih panogah (o kajtiki, modernem petboju, veslanju itj.), največ zanimivega pa prisašajo članki o pripravah prirediteljev, Berlina in vse Nemčije za to veliko mednarodno sportno revijo. Nepotrebno je skoraj posebej naglašati, da je vsaka številka ilustrovana z najboljšimi slikami. Posamezni zvezki vsebujejo slednjič še olimpijsko beležnico s kratkimi vestmi o olimpiadi in tabelaren pregled sporeda obeh olimpiad (v Garmischu in Berlinu). Pri nas razpošilja revijo »Olympische Spiele 1936« nemški prometni urad (nemški seobračajni biro) v Beogradu, Knežev spomenik 5.

★

Iz pestrih člankov te revije, ki jih uredništvo — kakor napoveduje samo — sprejema le tedaj, če so odlični in originalni, bo tudi naše čitatelje zanimalo glavno, kar je napisal glavni tajnik organizacijskega odbora dr. Carl Diem z naslovom »Iz delavnice« o pripravah za nemško olimpiado.

Dne 14. avgusta 1932 ob pol 8. zvečer je bila končana zaključna svečanost na X. olimpiadi v Los Angelesu in takrat se je začelo delo za XI. olimpiado. Dr. Diem je ostal še nekaj tednov v Ameriki, proučil vso ogromno korespondenco organizacijskega odbora ter zbral na kupe tiskovnih vzorcev, navodil, naslovov, zastav in drugega, kar so Američani potrebovali na olimpiadi. Potem se je začelo delo doma! Najprej je bilo treba ustvariti prvi pogoj — zgraditi stadione. S pomočjo vseh faktorjev, ki pridejo pri tem v poštev — torej tudi umetniških, gradbenih, gospodarskih, prometno-tehničnih, da celo komunalnih in zunanje-političnih — je dr. Diem Pfundtner naglo in spretno rešil to vprašanje; na tleh starega stadiona in dirkališča v Grünwaldtu je država dobila v last 131 ha zemlje, na kateri se zdaj gradi nemški sportni forum. Arhitekti so izdelali načrte in zdaj rastejo na tej ploskvi okoli glavnega stadiona: dve tekališči, plavalnišče, več zelenih igrišč, razsežna zbirališča, dirkališča za konje in še igrišča za hokej in tenis ter velike stavbe za telovadce, kri-

te bazene in reprezentančne potrebe.

Zelo koščljivo in prav za prav nerazrešljivo je vprašanje prostorov za gledalce. Nobena naprava na svetu še ni bila kos največjemu olimpijskemu obisku. Glavni stadion v Berlinu ima za stotisoč oseb prostora. Prireditelji bi lahko prodali 250 tisoč vstopnic, toda zadnja vrsta gledalcev bi v tem primeru kraljevala 117 m visoko nad igriščem, od zunanjega roba tekališča pa bi bil »samo« 200 m. Zdjaj bo 30 m visoko in samo 700 m daleč. Nemci so premerili prostore tako, da ob slabem obisku ne bodo zevali praznine in nudili le še dovolj svečano sliko, obenem pa mislijo na možnost, da bi za izredni obisk postavili pomožne tribune. Slednjič so se odločili za tretjo varianto; za stalno so določili 60 tisoč sedežev in 40 tisoč stojšč, ki pa jih lahko po potrebi spremenijo na 80 tisoč sedežev in 20 tisoč stojšč ali pa celo na 40 tisoč sedežev in 80 tisoč stojšč. Prav takšne spremembe imajo v vidu tudi v stadionih za hokej in plavanje. Kljub temu se boje, da bodo gledalci nezadovoljni, če pri posebnih prilikah ne bodo mogli do zadnjega v stadion. Sicer pa je to neizogibna usoda vseh organizatorjev, kajti če je v redu vse, je bilo samo po sebi; če pa ni v redu, je kriv prireditelj.

Seveda so imeli graditelji olimpijskih naprav rešiti še vrsto drugih, na videz brez-pomembnih vprašanj... Koliko je treba telefonov, lokalnih in zvezanih z zunanjim svetom, kje naj bodo mikrofoni, ojačevalci, kako visoko naj bodo drogovci za zastave, stopnice, kako naj bodo obloženi sedeži, kako ograje, kakšna naj bo temperatura v bazenu, kako naj se čisti, kje naj bodo dvigala iz okrepčevalnic, kje garaže in še mnoga druga.

Koliko ljudi lahko obišče olimpiado? Vstopnic je za Berlin natiskanih skoraj tri milijone in pol, med tem 1.7 milijona sedežev (v 16 dnevih in 16 panogah). Sistem ni baš enostaven, saj jih je 800 različnih vrst; na vsaki vstopnici je seveda natančno označeno, mesto, začetek in vhod. Vsak izmed 800 preglednikov je dobil za pregled vstopnice pismena navodila. Določeni del vstopnic je rezerviran za obiskovalce iz tujine; kaj jih ne bo prodanih, jih bo treba razdeliti pozneje doma. Propagandno gradivo odhaja v kupih po vsem svetu; odbor je razposlal dva milijona propagandnih znamk v 18 jezikih, izdaja pa tudi v 14 jezikih »Olimpijsko tiskovno službo«, ki jo razpošilja vselej v 18.000 izvodih.

Tudi za sportno-tehnični del so priprave zelo obširne. Saj obsegajo samo pravica za 20 panog v 5 jezikih (nemščini, francoščini, angleščini, italijanščini in španščini) 800 strani. Koliko truda je stala določitev sporeda, kaže najbolj dejstvo, da so ga morali spreminjati »samo 36 krat«. Organizatorji so pazili na to, da bodo sportniki lahko prisostvovali vsem glavnim dogodkom na olimpiadi. Trenutno sestavljajo obširna navodila glede nastanitve udeležencev in vseh ugodnosti, ki jih bodo Nemčija in vse države na svetu dale udeležencem olimpiade na železnicah in morjih, ter seznam tisočev oseb, ki jih bodo v tistih dnevih pritegnili za podrobno delo pri organizaciji in v vodstvu.

Kaj pa druge priprave? Saj je treba med drugim 150 kopij, 400 lopat, 30 žog za rokomet, 60 ur za »stopanje« in kopico vsega drugega med 3000 vrstami orodij, ki so v seznamih. Fizikalno-tehnični državni za-

vod izdeluje aparat za elektro-kinematografsko merjenje časov; s tem aparatom bodo merili čas in obenem fotografirali tekmovalce, tako da bo 10 minut po končani točki izdelan že film s točnim časom in sliko. Za tek z baklami iz Olimpije v Berlin (nad 3000 km ali 250 ur daleč) je treba okoli 600 bakel; skrbeti je treba, da ne bodo ugašale zaradi dežja ali viharja, ali se poškodovale pri padcu in pa lahko užigale. Pomislite samo, da je treba skrbeti celo za to, da bo dovolj bučik, s katerimi si bodo tisoči tekmovalcev v vseh panogah pripenjali startne številke! Dalje mora biti pripravljena državna zastava Afganistana, kajti ni izključeno, da bo v katerikoli točki zmagal baš zastopnik te države. Godbe se morajo naučiti vseh 50 državnih himen, razen tega pa še v 200 urah čim večji spored za zabavo. Dalje je treba 900 plaket za zmagovalce in 1300 diplom poiskati 50 devic iz vse Nemčije, da bodo zmagovalcem položile lavorjevence na glavo, četo napovedovalcev, da bodo na raznih tekmovaliških razlagali občinstvu potek in uspehe.

Med olimpiado bo še mnogo drugih svečanosti; za slavnostno odprtje pripravljajo poseben glasbeni komad, v zadnjem delu IX. simfonije bo sodelovalo 10.000 pevcev, od šolskega otroka do solistov. Sportniki bodo stanovali v olimpijski vasi. Nemci so vsem obljubili hrano po želji! Zdjaj je treba preskrbeti Dancem sladke kruha. Švicarjem Ovornaltine. Kitajcem morda žabje krake itd. 400 sportnikov se stanovalo v tovariškem domu sportnega foruma. Prireditelji računajo s tem, da je treba glede njih še počakati, kaj se jim bo vsega zahotelo. Važno je tudi poglavje o zdravniški službi, kajti za vsako nesrečo ali nerednost je odgovoren — prireditelj. Ki mora skrbeti za čim prejšnjo odpravo. Na prireditelji kakor je olimpiada, hočejo vsi videti čim več in čim boljše: nihče ne bo biti navaden gledalec, temveč vsaj — častni gost; prireditelji računajo tudi s tem, kolikor bo pač mogoče. Koliko skrbi nalaga n.p. prevoz umetnin, ki jih je treba prevažati vsaj tako verno kot 400 dirkalnih konjev ali 200 dirkalnih žolnov. Kaj bi bilo, če bi n.p. Japonec Nishidi izginilo dragoceno kopje kakor se je nekoč — šele sedaj se to lahko pove — brez sile izgubil sodeček piva, ki ga je dal eden v izred nemških težko-atletov prepoznati s seboj v Los Angeles. In potem tudi ni zmagal!

Pisec zaključuje svoj članek s priznanjem, da je delo glavnega tajnika za olimpiado tako ogromno, da mora v rjem kar koli pozabiti. V tej trpki zavesti pa ga tolaži dejstvo, da bo tudi berlinska olimpiada minila. Potem se bo »glasila krič« — kakor želi — za berlinsko in njene prireditelje ne prehuda.

Nogometne tekme na igrišču Hermesa

ob 14. Hermes B : SK Karlovac, ob 15.30 Hermes : SK Atletiki

Atletiki, ki so si letos priborili s pomembnimi zmaganimi vstop v podsavezno ligo, nastopijo v nedeljo zopet po daljšem presledku. Igrajo lep, koristen nogomet, so fair in borbena moštvo. Gladko so dvakrat premagali agilne Kranjčane (Korotan). Zaradi tega se nam obeta zelo zanimiv dvoboj, posebno pa še, ker šiskarji tudi niso držali križem roke ter pridno trenirali pod vodstvom neumornega g. Košenine. Nastopita tudi po dolgem presledku renomirana nogometaša brata

Svetica ki sta se vrnila po dolgi odisejaji v matični klub.

Predtekma bo tudi zelo zanimiva, ker je tudi B moštvo šiskarjev dobro pripravljeno. S. K. Karlovac je renomirano moštvo iz zagrebške province. Obe tekmi ob vsakem vremenu.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje 8. seje p.o. 10. oktobra 1935)

Odobrijo se prijateljske tekme: predtekma k DASK — Amater, predtekma k Sloga — Svoboda v Zagorju, Rapid jun. — Maribor jun., Jugoslavija — neznan na sprotnik, vse 13. oktobra t. l. Naknadno se zabeleži tekmi Jugoslavija — Olimp jun., Atletiki — Celje rez., obe 29. septembra t. l. Za 13. oktober določena prvenstvena tekma Celje — Ilirija se preloži na poznejši termin.

Verifikacije igralcev: s pravico nastopa dne 19. oktobra t. l. za Jugoslavijo Končan Ivan, Gorenjak Gustav, Golob Franjo, Debenjak Aleksander, Rižner Alojzij, Jan Rafael, Volčko Viktor, Milutinović Nedeljko, Kolenc Maks, Končan Karel, Rebernak Albert, Petek Emil; za Gorenjca Ravnik Alojzij, Legan Josip, Legat Lovro, Lotrič Franc, Znidar Slavko, Mirtič Vinko, Otrin Viktor; za Hermesa Svetic Rafael, Spreitzer Bojan, Glušič Srečko; za Svobodo — Lj. Zaje Branko, Svete Ciril; Za Moste Keltel Alojzij, verifikacija Primožiča Ivana se zaradi pomanjkljivih podatkov zavrne; za C.S.K. Gros Stjepan; za Savo Trapežar Rudolf; s pravico nastopa 19. oktobra t. l., 10. januarja in 10. aprila 1936; za Železničarja Herman Janko; za Reko Pele Vinko; za Hrastnik Knez Franc; za Trbovlje Varl Rudolf.

Pozivajo se, da v roku treh dni po objavi dostavijo seznam izkaznice z odjavami: Ilirija za Hermesa Janka in Svetica Rafaela, Jadran za Pelca Vinka, Rudar za Kneza Francja, Drava za Varla Rudolfa, Reka za Spreitzerja Bojana, ki so se prijavili v druge klube.

Savs Stefan prekljuje za Reko in ostane pri Jadranu. Bergant Zvonimir prekljuje za Hermesa, ostane pri Iliriji.

Suspendirajo se do poravnave obveznosti napram prejšnjim klubom: Gorenec Ivan, Disk, Kumer Slavko, Iskra, Zibert Feliks, Moste.

Iz seznama verifikiranih igralcev se črtajo: Kralj Josip, Lesjak Edvard, Kostanjšek Ivan, vsi Jugoslavija.

Na podlagi sodniških poročil z dne 29. septembra in 6. oktobra se predajo k.o.: Jakše Tone, Svoboda — Lj., Rihtar Oskar, Sloga — Lj., Trček Ciril, Korotan — Lj., Glušič Kamilo, Reka, Ramovš Drago, Mladika, Sajbitz Franc, Moste, Drnovšek Mirko, Zagorje, Frangeš Franc, Zelezničar, Pirih Pavel, Radovljica, Vahen Stane, Primorje, Mekovec Josip, C.S.K.; obenem se odstopi k.o. poročilo službujočega s tekme DASK — Retje in Amater — Trbovlje dne 6. oktobra t. l. K.o. se predasta s takojšnjim suspenzom: Flerin Milan, Disk, Šraj Ladislav, Gradjanski.

S. o. se predajo: ss. Nemec, Bizjak, Rajtmajer, Mandić in sodnik tekme Amater — Trbovlje 6. oktobra zaradi prepozne dostave poročil: Ivančič, Petrovič, Gjurič, ker niso svojim poročilom priložili postav moštve.

Pozivajo se klubi: Kamnik, VSK Triglav, C.S.K., Gradjanski, Zagorje, Svoboda — Lj., da takoj pošljejo postav moštve s tekem 6. oktobra t. l.

U. o. se predajo službujoči odborniki, ker niso oddali poročil: Saunig, Hudi, Majesak. Naknadno se premestita tekmi Mladika — Mars in Mladika — Brod z igrišča Mladike na igrišče Most ob istem času.

Iz smuško tehničnega odbora J. Z. S. S. Pozivamo vse olimpijske kandidate v Ljubljani, da se udeležijo sestanka v ponedeljek ob 17.30 v savezni pisarni, Tyrševa cesta 1/IV.

S. K. Svoboda. Danes ob 9. naj bodo juniorji na igrišču Primorja, I. moštvo pa ob 10. na S'ovanu.

Današnji sportni spored v Celju. Na celjski Glaziji se bodo priredile danes ob 9. lahkoatletske tekme za prvenstvo posameznikov višjih razredov drž. reatne gimnazije v Celju. Klub slovenskih kolesarjev priredi danes klubsko dirko na progi Celje — Grolje — Celje — Frankolovo — Celje (60 km). Start ob 14. na Krekovi cesti pri Glaziji, cilj okrog 16. pred Svetelovo gostilno na Mariborski cesti. Na Olimpijskem igrišču se to pričeta ob 15. drugorazredna prvenstvena nogometna tekma med SK Olimpom in SK Šoštanjem. Tekmo bo sodil s. s. g. Seill.

S. K. Ilirija (nog. sekc.) Na igrišču Primorja naj se javijo točno ob 10. sledeči juniorji: Marn, Vodnik, Acko, Zargi, Koss, Eržen, Glonar, Trošt, Rabič, Zdravje, Boris, Dare, Bergant in Kos. Igramo s Hermesom. S. K. Ilirija (Hrazenska sekcija). Današnji trening se vrši na igrišču Jadrana ob 10.30 dopoldne in ne popoldne, kakor je bilo včeraj objavljeno. Sekcijsko vodstvo poudarja ponovno, da je trening obvezen za vse. Smučarska sekcija. Jutri ob 20.30 redna seja sekc. načelstva. V torek se vrši ob 18.30 v klubski sobi kavarne Evropa plenarni članski sestanek, na katerega so vabljeni vsi člani in članice sekcije. Dnevni red je važen.

SK. Mladika. Za tekmo z Brodom, ki bo ob 10. na igrišču STK Most, naj se javijo ob 9. v naši garderobi, da prejmejo opremo: Zagor, Bol, Bergeč J. in St., Petrič, Juvan, Zidan, Dragar, Vrhnjak, Verbeč, Keber, Debevec Somrak. Juniorji ob 8.15.

Nogometna tekma na Jesenicah. Danes ob 15.30 se vrši na igrišču »Bratstvo« prvenstvena tekma med domačima rivaloma SK Gorenje in SK Bratstvo. Za to prvenstveno tekmo vlada med našimi sportniki veliko zanimanje.

Reka: Grafika. V prvenstveni tekmi se danes srečata odlični moštvi Grafike in Reke, ki spadata gotovo med ljubljansko drugorazredno nogometno elito. Grafika si hoče obdržati vodstvo, Reka pa priboriti. Komu bo sreča mila? Tekma je na Reki. Začetek ob 15.30. V predtekmi nastopijo juniorji Reke in Slavije.

Klubska prvenstva ZSK Hermesa v table-tenisu. Danes se vrši v klubovem lokalu v salonu gostilne Kešić klubsko prvenstvo table-tenis sekcije ZSK Hermesa. Igrali se boeta dve disciplini, in sicer single in double gosp. Kdor se zanima za ta tepla sport, ki zahteva poleg velike tehnike še večjo borbennost, bo sigurno posetil to prireditev, ki je v propagandne svrhe vstopnine prosta. Začetek dopoldne ob 9. popoldne ob 14. finale ob 20.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ZAHVALA

Za številne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše ljubljene matere odnosno stare matere, sestre, tete, svakinje in tašče, gospe

Ivane Pečnik, roj. Dolničar

se najtopleje zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini za podeljeno dušno tolažbo, gg. zdravnikom za njihovo neumorno skrb in lajšanje trpljenja, Marijinim sestram-usmiljenkam iz Vincentinuma za njihovo požrtvovalno in človekoljubno delo, pevskemu zboru za lepo petje, vsem, ki so spremlili blago pokojnico v izredno častnem številu na njeni zadnji poti, vsem ki so poklonili krasno cvetje in vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin in lajšali bol žalujotim.

Vsem Bog povrni!

Štožice, Ljubljana, Ptuj, dne 12. oktobra 1935.

RODBINE PEČNIK, DR. JEDLIČKA IN MENCINGER.

ZAHVALA

Za številne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega srčno ljubljenega soproga ozir. očeta in tašča, gospoda

IVANA LEGATA

strojevodje v pok., hišnega posestnika in ustanovitelja tverke Ivan Legat

izrekamo vsem številnim prijateljem in znancem za poklonjeno cvetje in častno spremstvo na njegovi zadnji poti — našo najiskrenejšo zahvalo.

Maribor, dne 12. oktobra 1935.

ZALUJOČI OSTALI.

Umrli nam je danes naša dobra mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

KOMAN FRANČIŠKA

vdova pošnega poduradnika.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 14. oktobra 1935, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta 77, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. oktobra 1935.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI.

Naravni zakladi Abesinije

Kaj sodijo francoski geologi o bogastvih negušev države

»Abesinija je prav tako bogata kakor Transval, ima isto talno uredbo, ista ležišča, zlata in platine v preobilici. Petroleja, za katerega se doslej skoraj niso zanimali, pa na prvi pogled ni mnogo pričakovati.«

Tako sodi član Francoske akademije Lacroix o rudinskih zakladih etiopskega kraljevstva. So moške, ki mu oporekajo, med njimi je tudi znani francoski geolog Pierre Lamare.

Lamare je po vsej priliki upravičen soditi o tem vprašanju, kajti še l. 1930. se je bavil v njih znanstvenih delih z geološko zgradbo Vzhodne Afrike.

»Skoraj ni pričakovati, pravi med drugim o Abesiniji, da bi na širini ozemljih lave, ki pokrivajo največji del dežele, našli dragocene kovine, in tudi ni mogoče trditi, da bi bili veliki zakladi v sedimentnih kamninah pod odejo lave. Samo v etarem jedru iz granita in gnajza obstoji možnost, da bodo nekega dne odkrili kaj več. Zlato in platino so v rešnici odkrili ob zapadnih mejah dežele. Deset let je tega, kar so odkrili prospektorji v Kvalegi platini: majhne koščke v naplavinah kamnin nad granitno-gnajznim jedrom. V teh najmlajših zemaških kamninah tvorba toliko platine, da bi jo bilo vredno pridobivati v večji meri.

Od tistih prvih najdb so razni strokovnjaki natančneje preiskali najdišča in deželo na račun neke družbe. Toda negus se je do danes branil, da bi dal koncesije proti sprejemljivim pogojem. O dru-

gih najdiščih so pozneje poročali iz abesinskega visokogorja, o njihovi vrednosti pa ni mogoče dovolj močnočestiti, ki je spremljala ta dela, povedati ni točnejšega. V vseh primerih zožuje širna ozemlja lave najdišča že v naprej zelo močno.

Na somalski visoki planoti doslej niso ničesar odkrili, kar bi bilo vredno govoriti. Brez dvoma nahajamo tam zlato, a premalo ga je za pridobivanje na veliko. Nahajališča sljede pa bi morali celo v najoddaljenejših predelih države izkoristiti na veliko.

Ko je prošli Rickett presenetil svet s svojo koncesijsko pogodbo, ki imenuje kot glavni predmet, petroleje, so razni strokovnjaki takoj menili, da petroleja v Abesiniji doslej sploh še niso ugotovili. Tudi tla tam niso ustvarjena po tem, da bi dala slutiti tekoče zlato. Petrolejska

najdišča so pač najizdatnejša v deželah, kjer zemlja položno valovi, kajti v globelih med takšnimi griči se petrolej najbolj nabira. Abesinija pa je po vsem svojem značaju zelo robata, visokogorska z globokimi soteskami presekanca dežela. Poleg tega v granitih in lavah, ki pokrivajo večji del dežele, običajno ni ležišč petroleja.

Seveda je k temu pripomniti, da se optirajo strokovnjaki, kakor Lamare, skoraj izključno na stanje našega znanja o Abesiniji, kakršno je bilo pred petimi in več leti. V tem času smo zvedeli o njej marsikaj novega, ne da bi bili o njej niti danes dobro poučeni. Vesti o njenih ogromnih naravnih bogastvih se ponavljajo trdovratno dalje in gotovo niso brez podlage. Na zadnje bi pa tudi takšni možje, kakršni je Rickett, gotovo ne kupovali mačke v vreči.

Snovi, ki dajejo rastlinam rasti

Zanimiva izvajanja rastlinskega fiziologa Guttenberga

Znani rastlinski fiziolog prof. Guttenberg iz Rostocka je govoril te dni v nekem predavanju o snoveh, ki pospešujejo rastlinsko rast.

Dejal je med drugim, da ima vsaka rastlina posebno vegetacijsko točko, ki leži bodisi v korenini, bodisi na vrhu. Snov za rast nahaja na vrhu po nekem procesu, ki nam je še neznan. Gotovo pa je ta snov ki slina in je raziskovalec že uspel, da so jo izločili iz rastlin na razne načine. Kako učinkuje rastna snov na živ, še ni

popolnoma znano, čeprav so poskusili že razne teoretične razlage. Kar se tiče potovanja te snovi od vrha h korenini in v obratni smeri, ne gre za difuzijski proces kakor so menili prej, temveč za tok plazme. Zanimivo je prečno potovanje rastne snovi, ki se nabira bolj na senčni strani rastline nego na obsevani strani. To je mogoče dokazati s preprostim eksperimentom. Če razpolovimo rastlino vrh po dolgem, izvečemo iz senčne polovice več rastne snovi nego iz obsewane.

Nove železnice in pristanišča v Sibiriji

Od Bajkalskega jezera do Amurja

V Sibiriji so začeli pripravljati deli za zgradbo novega železniškega omrežja, ki ne bo samo velikega gospodarskega, temveč tudi strateškega pomena. V na črtu imajo ustvaritev velikih pomorskih pristanišč ob Tihem oceanu, ki postanejo po vsej priliki središča velikega sovjetskega pacifičnega brdovja.

Glavna proga novega železniškega omrežja pojde od Bajkalskega jezera proti Komsomolsku ob ustju Amurja. Ta proga bo strateško posebno važna, ker bo vodila nekoliko sto kilometrov severneje od transsibirske proge, ki gre deloma vzdolž mandžurske meje in jo Japonci v primeru vojne lahko kmalu uničijo. V takšnem primeru bi nova proga nadome-

stovala transsibirsko železnico glede zveze med Bajkalskim jezerom in Tihim oceanom. Od glavne proge pojde več stranskih prog v nekoč puščavno ozemlje. Te proge bodo skrbela za zveze med novimi sibirskimi industrijskimi središči. Druga proga bo vodila nadalje od Komsomolska proti Habarovsku, tako da bo zveza z Vladivostokom dvakrat zagotovljena.

Kar se tiče novih pristanišč ob Tihem oceanu, govorijo posebno o Komsomolsku, zadnji postaji nove proge, in o Gavanu, nekoliko stotin kilometrov južneje. Obe pri stanjšči sta vojaško zelo velikega pomena in ko bodo vsa dela dovršena, postane Rusija ob Tihem oceanu ena izmed odločilnih sil.

Nekaj za ženske

Ženske spijo še vedno previsoko. Malaj, ki se lahko ponašajo z vzornimi postavami in držanjem, puste svoje otroke celo leto ležati plosko na hrbtni in jih vzamejo le za nekoliko neizogibnih minut na roke. S tem dajo že otroci lepe, krepke in ravne hrbte. Pri nas jemljemo otroke vse prežogaj v naročje. Tudi za odrasle je z ozirom na držo, dihanje in odpočitek važno, da ležijo čim bolj plosko.

Kako se parfimirajo? Pomisliti moramo na to, da ostavlja celo najboljše parfem na svili in volni sledove, če pride v kapljah hanju. Zato moramo parfem napršiti ali s steklenim zamaškom namazati na dele obleke, ki jih ni videti in kjer sledovi ne morejo škodovati, dalje nekoliko kapljice v lasih, nekoliko za ušesa i. t. d. Znano je, da se vonj drži posebno dolgo v tilu. Če imaš torej s tilom obdelano obleko, kar je poceni in lahko zelo elegantno, parfimiraj vzdolž tilovih šivov. Tako ne skvariš obleke in vonj se drži dolgo časa.

Od kod imajo Angležinje in Irke tako prosojno, cvetočo kožo? Pravijo, da od mnoge megle v njih domovini. To bo res, kajti v vročih in suhih deželah ne doseže takšne kože z nobenim toaletnim pri pomočkom, vedno bo razpokana, neravna, vozličasta. Pri nas opazujemo v prvih vlažnih jesenskih dneh, da dobi koža mehek, moten sijaj. Prav tako po sprehojbi v jutranji megli. Tudi deževni dnevi bi nam ne smeli preprečiti vsakdanjega sprehoda. Koža od tega ne bo imela škode. Treba se je le primerno obleči.

Zanimivo je, da je vsaka doba dajala prednost drugemu delu ženskega telesa. V stari Grčiji je bilo vse telo lepo in izoblikovano, kajti k temu je ženske silišča smogla, ki je le malo zakrivala. Poleg tega je mladina telovadila naga (gimnastika prihaja od gimnos, kar pomeni goi). V rokoku so se gledala luč sveta takorekč samo ramena in prsa, zato je postala najljubša baš teh telesnih delov za ženske nja vsega, celo vratu, je bila tudi doba najmanjših umivalnikov in menda doba najgrše razvitih telesnih delov. Od starih grških časov do današnjega dne moda ni poznala nog. Te je odkril spet naš čas in nikoli ni bilo toliko lepih nog. Potem je prišlo še odkritje hrbta. Ženska ima precej dela, če hoče svoje telo spraviti v sklad z zahtevami nove mode, ki se odpravi prav tako na posamezne telesne dele kakor na celotno telo. In tem zahtevam lahko ustreže, pomislimo samo na razliko med damo iz časov stisnjenege pasu in cele gore perila, na damo, ki je postala še pred starostjo brezoblična nestvorila na vitke vrnike in stare matere naših dni. Človek zmora vse, kar hoče.

AKO HOČETE DOBRO MILO
potem uporabljajte
HUBERTUS
ki je izdelek slovenske industrije.
»HUBERTUS« mlo je priznано kot najboljši.

Ženska starost in zgodovina

Štirideseto leto ni še noben prag starosti!

Čestokrat slišimo iz ust žensk, ki so dosegle 40. leto, resignirano ugotovitev: »Sedaj sem pa stara.«

Ta ugotovitev, ki je za žensko skoraj istovetna s koncem življenja, ni popolnoma upravičena, če pogledamo malo v zgodovino, ki nam navede lahko kopico isto tako starih, ali še starejših žensk, ki so bile navzile temu obdobju zaradi svoje lepote in so igrale v svetu tudi veliko ulogo.

Lepa Helena je štela baje že 48 let, ko jo je odvedel Paris in se je zavoljo tega vnela desetletna trojanska vojna. Seveda je ta dogodek tako daleč za nami, da ni mogoče točno ugotoviti, da-li je bila slavna lepota res že tako stara, toda če primerjamo poznejše pripovedovanja o njej, vidimo, da bo na stvari vendarle nekega vnosa.

Aspazija se je v svojem 35. letu poročila s Periklom, starost, v kateri se tudi moderne ženske čisto poročajo. Vsekako je bila Aspazija tedaj najlepša grška žena in četrti križ ni prav nič zmanjšal njenega mika. Kleopatra je imela zajamčeno 40 let, ko

je Antonij zavoljo nje izgubil življenje. Diana Poitierska je štela 36 let, ko se je zaljubil 18 let mlajši kralj Henrik II. vanjo.

Markiza Maintenonska je postala s 43. letom ljubavnica Ludovika XIV. Ohranjenih nam je precej slik najbolj znanih mojstrov tistega časa, ki nam kažejo njeno izredno lepoto. S svojo družijo ni obvladovala samo kralja, temveč tudi Francijo, na njena leta so enostavno pozabili.

Ninon de Lenclos je imela še v svojem 70. letu trop oboževalcev in mladi ljudje so se ubijali zanjo. Francoska igralka Marsova je bila v svojem 45. letu v cvetu lepote in središču Pariza. Charlotte v. Stenova je štela 34 let, ko je postala sedem let mlajšemu Goetheju ideal žene. Bila je še dolgo najodličnejša in najsijajnejša pojava na weimarskem dvoru. Chopin se je zaljubil v 35-letno George Sandovo.

In tako bi lahko navedli še nešteto primerov, ki dokazujejo, da leta vendar niso tako odločilna za žensko lepoto in življenje, kakor se to čisto govori in piše.

Italijani v Londonu

Starejši bi radi postali angleški državljani, mlajši pa so odrinili v Abesinijo

Izbruh italijansko-abesinske vojne je mnoge v Londonu živeče Italijane prisilil, da so proslili za angleško državljanstvo. Že v zadnjih mesecih se je opazilo, da Italijani zelo prosijo za podelitev angleškega državljanstva. Zda se je številno takšnih prosilcev močno povečalo. Podoba je, da v angleški prestolnici živijo Italijani nimajo posebnega veselja za povratek v domovino. Toda angleški zakon ima v pogledu pridobivanja državljanstva važne določbe. Od vsakega, ki se poteguje za angleško državljanstvo

zahteva, da biva najmanj pet let na Anglijskem, da še ni kaznovan in da obvlada angleščino.

Med mlajšimi Italijani v Londonu je povzročil poziv na vojaško službovanje živahen odziv. Italijani, zaposleni v restavracijah in kavarnah, so večinoma že odpotovali domov. V londonski italijanski četrti je neki prodajalec nabli na vrata svoje trgovine sledeče besedilo: »Zaprti do konca italijansko-abesinske vojne. Odpotoval sem v Afriko.«

Arhiv Tolstega v Moskvi

Moskovski državni muzej Tolstega je zbral bogato zbirko pism, dnevnikov in rokopisov slavnega pisatelja. Izročil jih bo posebnemu arhivu, ki bo vseboval med drugim koncepte in korekture raznih pisateljev člankov, štirinajst njegovih, do danes še ne objavljenih beležnic, koncepte njegovih pism raznim osebam, rokopise »Vstajenja«, »Kreutzerjeve sonate« in drugih del, posebno filozofsko-teoretskih. Izredno zanimivi so dnevniki iz l. 1834. in beležnice iz let 1904 do 1910. Arhiv vsebuje kakšnih 74.000 listov izvornih rokopisov in točnih kopij ter 15.000 pism, ki so jih razne osebe pisale Tolstemu.

V zadnjem času si je pridobil muzej tudi izredno bogati arhiv pisateljeve žene, Sofije Andrejevne Tolste. V tem arhivu je 10.000 pism raznih oseb iz let 1860 do 1919.

Nesrečni avto so potopili

Avtomobil, s katerim se je smrtno ponesrečila belgijska kraljica Astrid, so najprej potegnili iz jezera. Po končani preiskavi je ostal v neki garaži v Küsnachtu in lastnik garaže je turistom dovoljeval, da so si ga ogledovali. Šele po intervenciji belgijskega poslanika se je to končalo. Ker je voz zasebna last belgijskega kralja, bi moral sam odločiti, kaj naj se z njim zgodi, toda nihče ni umel poguma, da bi kralju zastavil takšno vprašanje. Ko so se za to končno odločili, je kralj menil, da je najbolje, če voz ostane, kjer je. To besedo so izpolnili doslovno. Pred nekoliko dnevi so voz naložili na čoln in ga potopili v jezero blizu mesta, kjer se je zgodila katastrofa.

„Povečalno steklo“ za okus

Neki berlinski profesor je izumil nov instrument za določanje okusa, tako zvan »povečalno steklo za okus«. V bistvu je ta instrument preprosta steklena cev, zavita v podobi črke U. Na spodnji krivini celi je odprtina, ki jo polžiš na določen del jezika, cev pa gre v poljubno raztopino, ki ji hočeš določiti okus. A za rat ni kakšna igračka, temveč dovoljuje točno preizkušnjo okusa ob izločitvi vonja, sline in drugih možnih virov motenj. S tem aparatom so dosegli že zanimive stvari.

Tako je pokazal, da nam je okus tem močnejši, čim boljše je raztopina. Raztopina sladkorja, ki jo pri 3 stopinjah komaj občutiti kot sladko, je pri 40 stopinjah zelo sladka. Isto velja o veem, kar ima kisel in grenak okus. Samo slane stvari ne učinkujejo več tako slano, če so tople. Iz tega sledi, da morajo gospodinjice preslojene jedi servirati pač čim bolj tople. Po drugi strani je pokazal aparat, da po slanih jedeh tudi preslojene di ne občutimo več kot takšne.

Stara kultura ob polarnem krogu

Ob izlivu reke Poluja, 5 km od Saleharda (prejšnjega Obdorska) ob tečajnem krogu so ruski učenjaki odkrili ostanke stare velike naselbine. V njej so bivali ljudje po vsem videzu pred kakšnimi 1500 leti. V celoti so izkopali okrog 12.000 predmetov iz kosti, bronu in kamna, mnogo hišnega orodja in posode ter lišpa, ki se odlikuje po izredno finih rezbarijah. Najdbe kažejo, da je živelo tedaj tam okrog ljudstvo z razmeroma visoko materialno kulturo. Našli so tudi kosti živali, ki jih danes tam okrog ni več, npr. žerjavov. Podnebje je bilo tedaj po vsej priliki mlažje nego danes.

Plugi iz topov

Na odredbo državnega predsednika Lazarda Cardenasa bodo Mehčani svoje stare topove, cevi in drugo zastarelo vojno orodje preliji v pluga. Ta odredba ima dvojen smoter. Prvič pomeni pomožno akcijo za mehiško poljedelstvo, ki je v krizi, drugič hoče ohraniti delo področju tisočih delavcev iz državnih orožnih in municijskih tovarn, ki bi jih morali odpustiti, ker so krediti za oboroževanje že povsem izčrpani.

Hladna jesen že prihaja

Ko boste izbirali oblačila za jesen, vedite, da boste kupili plašče, suknjiče, površnike, hubertus plašče, dalje obleke in blago za obleke kakor tudi obleke za šolarje najcenejše pri

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA

Pretendent na abesinski prestol

Iz Kapskega mesta poročajo, da se je tam te dni vkrcal na neki italijanski parnik možakar, ki trdi, da je sin abesinskega cesarja Menelika II. Kot takšen zahteva, da se mu prizna pravica do etiopskega prestola. Odpeljal se je v italijansko Somali in menijo, da ga je Italija najela za namenom, da bi pomagal izpodkopavati položaj sedanjega abesinskega negusa.

Mrtvi vitez

Pod razvalinami češko-slovaške graščice blizu Velike vode so drvarji odkrili izredno dobro ohranjen človeški okostnjak v težki viteški opravi. Po slednji sodeč, izvira najdba najbrže iz 17. stoletja, ko je med tridesetletno vojno vdril v grad kakšen švedski vitez in potem tamkaj umrl.

ANEKDOTA

Ob koncu 19. stoletja je obiskala kraljico Viktorijo kraljica havajska, mična rjava oseba, ki jo je angleška vladarica sprejela s svojo znano prijaznostjo. Tem bolj se je dvor norčeval iz rjave kraljice, ne da bi mu ta dala kakršenkoli povod za to. Havajko je to zelo ježilo, pa je sklenila, da jim jo bo zagodila. Pri nekem banketu je mimogrede dejala, da je to videti neverjetno, a vendar ima v sebi nekaj angleške krvi. Angleške dame so se smejale in ena med njimi jo je vprašala neženirano, kateri angleški pomorščak je neki tako usajal njeni materi. »O ne, to je bilo bolj preprosto,« je dejala Havajka s smehom. »Ko je vaš kapitan Cook v drugi posetiti naš otok, ga je eden izmed mojih prednikov pojedel...«

VSAK DAN ENA

Razdvojenost

(«Everybodys weelkdy»)

Leto dni je živel od čokolade

Lastnik neke tovarne za čokolado v Montevideu se je hranil iz reklamnih razlogov leto dni od samega svojega izdelka. Mož trdi, da čokolada, ki jo izdelujejo v njegovi tovarni, vsebuje vse potrebne hranilne snovi in tudi vse vitamine. Da bo temu res tako, je razvidno že iz tega, ker je pač leto dni pri takšni hrani vztrajal, ne da bi to škodovalo njegovemu zdravju. Samo želodec se mu je zadnje čase že upiral. Iz tega je spet razvidno, da človek vendar ne bi mogel živeti trajno od iste hrane, pa naj vsebuje vse hranilne snovi in vitamine. Okus in želja po spremembi imata pač tudi svojo ulogo.

Nož v srce namestu v kruh

Na nenavaden način je izgubil življenje mesarski pomočnik Mihael Huber iz Suhlih Krutov. Udeležil se je trgovca v vinogradu nekega znanca in si je hotel za zajtrk odrezati kos kruha. Pri tem mu je ostri nož zdrsil ob hlebu tako, da se mu je zadrli vprsi in srce. Mladenč si je z rokami stisnil rano in spravil jo ga na voz, ki naj bi ga popeljal do najbližjega zdravnika. Toda voznika mu je prizadevala takšne bolečine, da je moral stopiti z voza. Ko je prišel zdravnik do njega, mu je skušal zašiti težko rano, toda bilo je že prepozno. Nesrečen je že izkravrel.

Kakteja povzročila smrt

V bratislavski bolnišnici je umrla gimnazijska profesorica ga. Helena Pospisil-Slavikova, eorodnica bivšega čl. ministr. Slavika. Bila je velika ljubiteljica kaktej in se je pred nekoliko dnevi z bodico teh rastlin zbodla v prst. Na rano ni polagala nobene važnosti, razvilo se je zastrupljenje krvi in ko je šla v bolnišnico, je bilo že prepozno.

Abesinski delegat in njegova preteklost

Tekla Havariate, njegova mladost in vzgoja

Abesinski zastopnik pri Društvu narodov Tekla Havariate je danes med osebnoznosti, o katerih največ govorijo in pišejo. Te dni ga je hotel v Ženevi posetiti poročevalec nekega ruskega emigrantskega časnika. V hotelu, kjer stanuje abesinski diplomat, so ga sprva zavrnili, češ da ekselencija dela in je ne sme nihče motiti. Časnikar je pa dosegel, da so poslali diplomatu njegovo vizitko. Minuto pozneje se je pojavil Tekla Havariate sam v hotelski vozi, stopil k časnikarju, mu podal roko in ga ogovoril v najčistejši rusščini: »Imenujem se po ruskem običaju Peter Sergejevič Tekla Havariate, kajti vzgojili so me na Ruskem. Dejal je, da noče o politiki spregovoriti nobene besede, pač pa mu je pripovedoval o svoji mladosti.

Tekla Havariate je bil pač negusa Me-

nelika. Ker so ga hoteli vzgojiti v evropskem duhu, so ga poslali v Rusijo, ki je imela z Abesinijo verske in gospodarske zveze. Petletnega dečka je sprejel tako rekoč za svojega sina ruski polkovnik Molčanov. Vzgojiteljica mu je bila polkovnikova mati, po rodu knežinja Volkonska in hči znanega decembrskega zarotnika. Stara gospa ga je vzgajala z nežnostjo in ljubeznijo. Pozneje je prišel v zbor carskih kadetov in je topil v topniški polk carjeve garde. L. 1902. je šel na dopust v domovino, a se je pozneje spet vrnil v Rusijo. Vedno se spominja sijaja careke Rusije. Tekla Havariate izborna pozna rusko literaturo in citira z lahkoto ruske pesnike, se navdušuje za rusko glasbo in sanjari o ukrajinskih nočeh. Ko je zvedel, da se hčeri njegove vzgojiteljice v sovjetski Rusiji slabo godi, je spravil najprvo v Abesinijo, od tam pa v Pariz

Lindbergh se zanima za rakete

katerim naj girooskop omogoči navpičen start

Profesor newyorškega vseučilišča dr. Goddard Clark se bavi že od l. 1907. z načrti za raketa vozila. Sprva je delal svoje eksperimente z raketa, ki so jih gvali propelerji, zadnjih 15 let pa uporablja tudi rakete s tekočimi gonilnimi snovmi. Sedaj hoče izdelati raketo te vrste, ki naj bi se dvignila v višino preko 100 km. Opremil jo bo z girooskopom, ki naj bi ji zagotovil popolnoma navpičen dvig čim daljši čas.

Za to njegovo delo se zanima tudi polkovnik Lindbergh in na njegovo pobudo je spejel Clark sedaj večji znesek iz dveh največjih znanstvenih ustanov Clarkov laboratorij je v nekem popolnoma pustem in nenaseljenem ozemlju Nove Mehike, kjer lahko dela svoje poskuse, ne da bi

ogrožal ljudi. Tja sta prispela te dni Lindbergh in mecen Guggenheim, da bi preštudirala najnovejše Clarkove raketen konstrukcije. Clark jima je predvajal nekoliko raket, ki jih žene izredno eksplozivna mešanica tekočega kisika in petroleja. Ta mešanica jim daje začetno brzino 1500 km na uro in še več. Nu. nobe na izmed raket se ni dvignila višje nego nekoliko tisoč metrov. Clark pa je izjavil, da bo sedaj gradil rakete, ki se bodo dvignile lahko v višino 100 km in več. Opremil jih bo z vsemi mogočimi merilnimi instrumenti, ki naj bi znanosti po sredovali več novih spoznanj, nego so to mogli tudi najzrednejši stratišterni letalci. Lindbergh hoče ostati z njim v stalnem stiku.

Izreži in shrani!

ZEMLJEVID ABESINIJE

KLJUČ SVETA

PHILIPS RADIO.

ZAHVALJUJOČ SVOJIM PREDNOSTIM SO DOSEGLI PHILIPS SPREJEMNIKI USPEH IN ZAUPANJE, KER LASTNIKU NUDIJO POPOLN UŽITEK RADIOFONIJ. NABAVITE SI TUDI VI KLJUČ, KI VAM BO OTVORIL VES SVET. — VAŠA IZBIRA NAJ BO

PHILIPS RADIO!

OKORISTITE SE Z BOGATO IN DRAGOCENO ZABAVO POTOM NAŠIH SPREJEMNIKOV.

H. E. Werner:

Mr. Thorsten hoče boj!

Sleher njegovih gibov je pričal o silnem razburjenju, ki ga ni mogel obrzdati. Tudi ko je zdaj vzel z mize neki časopis in jel obratati liste, je bilo razločno videti, da z mislijo ni bil pri stvari.

Pritajeno je vzdihnil, vrgel list nazaj, vzel ščipalnik z nosu in z rokavnim zalekom svojega kožuha obrisal rosnostekla.

Hlastni koraki so se oglašili s stopnic. Doktor jih je šlihal, vzlic preprogi, s katero so bile stopnice pogrnjene. Jadro se je obrnil in poskočil, ko je spoznal Regino Thorstenovo.

Bila je v elegantni sportni obleki. Očividno se je bila pravkar naprivila, da bi šla v mesto.

Obstala je na spodnji stopnici in počakala, da je prišel Fabricius do nje.

«Kaj pa je, doktor? — Mislila sem, da ste na konferenci —» Rahlja zavzeto je zvenela v njenem glasu.

Doktor se je nasmehnil in segel po rutico, ki jo je pa že v naslednjem trenutku spravil v žep.

«Konferenca se ni vršila — je obotavljaje se rekel in pomembno skomignil z rameni, obenem pa prijel Regino za roko, ki mu jo je z začudenim smehom prepustila.

«Ali, doktor, kaj vam pa je? Tako razburjeni ste — in zakaj niste privedli papana kar s seboj?»

«Miss Thorsten —» Fabricius ji je nehote krepkeje stisnil tanke prste, nego bi bil smel po strogih pravilih vljudnosti. «Na žalost — nekaj hudega vam imam povedati.»

Obraz ji je nenadoma pobledele. S široko odprtimi očmi je zastrmela vanj.

«Kaj — kaj je z očetom?»

«Vaš oče —» Razburjen kašelj mu je zadrnil glas. «Vašemu očetu se je zgodila — avtomobilska nesreča.»

Dekle se je komaj še ujelo za steber stopnične ograje. Oči so se ji zaprle.

22

«Mar je —?»

Ni se upala izreči strašne misli, a Fabricius jo je uganil.

«Ne — ne!» je hitro mahnil z roko. «Samo ranjen je — morda niti ne posebno hudo! Ničesar se ni bati, Miss Thorsten! Res ne! — Ta mah je gotovo že v kaki bolnišnici v zdravniškem varstvu! Na žalost nisem utegnil čakati natančnejših poročil, ker sem vas hotel obvestiti o — nezgodi, preden bi zvedeli novico z druge strani — morda pretirano in popačeno.»

«In Wessentin?» Regina se je mahoma vzravnila. «Ali je tudi on —?»

Doktor je v vidni zadregi zmajal z glavo. «Imel je srečo. Njegova rana je neznatna.»

Regina je pomolčala. S priprtimi očmi je strmela predse. Lahna guba se ji je potegnila preko čela.

Nato mu je napeto pogledala v oči. «Doktor! Vem, da mi nekaj prikrivate!»

«Ali — Miss Thorsten — prosim vas —!»

«Prikrivate mi nekaj! Čutim, da veste več, nego ste mi povedali. Dajte, recite mi, kaj je z očetom — in z Günterjem Wessentinom? Prosim vas — govorite popolnoma odkrito!»

«Ne vem — ne vem, ali vam smem povedati», je zajecjal doktor in odvrnil pogled.

«Vse mi povejte! Nič ne more biti hujšega od negotovosti, ki me mučite z njo!»

V zadregi se je potegnil za prste, da so vresnili v členkih. Drget mu je stresal vse šibko telo. Ko je pa videl odločno bliskanje njenih oči, je obotavljaje se začel: «Namreč — na vašega očeta so — streljali — a ranjen res ni težko — vsaj kolikor vem —»

«Streljali? Moj Bog!» Regina je zaporedoma zardela in prebledela. «In Günter Wessentin? Zakaj nič ne rečete o Wessentinu?»

Brezmejen strah je drhtel v njenem glasu.

«Ta — ta je na policiji —»

Strašna slutnja se je odrazila na Regininem obličju.

«Ali naj to pomeni — da je v kaki zvezi z zločinom? Ali je — zaradi — povejte, doktor — ali so ga — aretirali?»

«Ne —» je obotavljaje se zatrdil doktor. «Tega ne. — Res je

sicer, da se mi je zdelo komisarjevo vedenje proti Wessentinu zelo čudno — a to se bo vse pojasnilo! — Prav gotovo da se bo...»

Njen nestrpni mahljaj z roko ga je prekinil sredi stavka. «Hvala — ležna se vam, doktor Fabricius, da ste mi to povedali — a zdaj ne zamerite. Pogledati moram, kako je z očetom — in potem...» Hotela se je odvrniti, pa jo je ujel za rokav.

«Oprostite, Miss Thorsten — ali ne bi bili tako dobri, da bi sporočili to — nesrečo tudi Miss Garronovi? Kolikor vem, je zelo bližnja prijateljica vašega očeta.»

Prosim, povejte ji sami! Razumeti morate, da zdaj res ne utegnem.»

Fabricius je odkimal z glavo. «Verjemite, Miss Regina, vse to me je tako zdelalo, da nisem zmožen stopiti gospodični pred oči! Popolnoma sem izčrpan! Prepadeni izraz njegovega lica je pričal o resničnosti njegovih besed.

«A če vam je prav, lahko najprej potzveva, kako je z vašim očetom.»

«Ali veste, kje je?»

Negotovo je vzdignil ramena. «Poizkusiti morava», je dejal nato. «Morda nama lahko povedo na policijskem predsedstvu.»

★

Günter Wessentin je šel minule.

Minevale so mučno počasi. Puščobnost gole uradne sobe z njenimi policami, prašnimi snopički aktov in kupi papirjev na pisalni mizi ga je morila bolj od negotovosti, kako se bo zasukala njegova usoda.

Pa negotovost zastran lastne usode niti ni bila najhujša. Konec koncev je vedel, da se mu ne more nič zgoditi.

Ali — kako je bilo s Thorstenom? Slika njegovega bledega obraza s krvavo progno na čelu in s sprejemimi, uglašnimi očmi mu je bila nenehoma pred duhom.

In Regina? Kako je bila sprejela strašno novico o očetovi nesreči? Gotovo so ji jo bili že sporočili, a Wessentinu je bilo žal, da ji ni mogel vsega sam povedati in ostati pri njej, da bi jo tolažil.

DANES VSI v gostilno k PANJU, Vegova ul. 10, na izborne domače kravice in pečnice, točijo se prvovrstna štajerska vina in fini dolenski cvček — vabljene ste vsi prijatelji dobre in vesele zabave. Se priporoča

gostilničar TONE HUČ.

Na osnovi oporoke pok. g. Koslerja Josipa vršim prodajo zemljiških parcel njegovega posestva v Lipah št. 15, kat. obč. Trnovsko predmestje, in kat. obč. Tomišelj, pod ugodnimi pogoji iz proste roke.

Vsa pojasnila v pisarni PLEIWEISSA KARLA, javnega notarja v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2.

Ogled zemljiških parcel na kraju samem v Lipah št. 15, dne 20. oktobra 1935 ob 10. uri dopoldne.

PLEIWEISS KARL, javni notar.

PRIHAJAMO ZOPET IN PRINASAMO ZADNJE MODNE NOVOSTI VELEMANUFATURA A. & E. SKABERNE, Ljubljana Oglejte si izložbe

Avtomatične

hladilne naprave izdeluje

G. F. Schneider

Juhlada, Ljubljana
Francišanska ulica št. 4.
(Tovarna škotja loka)

INSERIRAJ V „JUTRO“

V strogem centru Ljubljane PRODAJO KRASNO STAVBNO PARCELO cca 500 m² po izredno ugodni ceni. Poleg tega odprodamo nekaj stavbnih parcel v Mostah na lepem prostoru po Din 60.— za m². Posredovalci izključeni. Informacije »Jugopark« d. z o. z. Ljubljana, Vošnjakova ul. 10. Tel. 32—91.

ZAHVALA

Za premnoge dokaze sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi nepozabnega skrbnega soproga, dobrega očka, sina, zeta in svaka, gospoda

JOSIPA RUPNIKA

poštnega kontrolorja

se vsem iskreno zahvaljujemo. Srčna hvala vsem darovalcem za poklonjene lepe vence in cvetje.

Posebna hvala č. duhovščini, g. primariju dr. Matkoti, zdravnikom g. dr. Tavčarju in g. dr. Mrlikovi, č. sestram, g. poštnemu direktorju dr. Vagaji, g. dr. Lamutu, g. dr. Lebarju, g. upravniku Cofu, celokupnemu uradništvu pošte Ljubljana 2, vsem stanovskim tovarišem, poštni godbi ter pevskega zboru za ganljive žalostinke ter prav vsem, kateri so pokojnika spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti. Sv. maše zadušnice se bodo brale v torek, dne 15. in v sredo 16. t. m. ob 7. uri zjutraj v župni trnovski cerkvi in v sredo 16. t. m. ob 7. uri zjutraj v franciški cerkvi.

Idrija—Ljubljana, dne 12. oktobra 1935.

Zalujoča soproga MARIJA s hčerko MINKO in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

V težkih trenutkih ob prerani smrti ljubljene soproga, očeta, starega očeta, brata in strica, gospoda

ANTONA LAPA

vrtnarja in posestnika,

sprejmite vsi, ki ste nas tolažili, lajšali našo bol, mu poklonili toliko krasnih vencev in šopkov in ga v tako ogromnem, častnem številu spremlili na njegovi poslednji poti, našo srčno zahvalo.

Bog povrni vsakemu in vsem.

ZALUJOČA RODBINA.

NOV PRIBOR ZA AVTO

Znan ameriški izumitelj in tovarnar daje na trg NOV PRIBOR ZA AVTO, ki odgovarja nujnim potrebam.

Nimamo nič sličnega, ta pribor pa zadošča nujnim potrebam. Dela reklamo za sebe, napravi vožnje z avtom bolj sigurne in kmalu povrne stroške. Zmanjša obratne stroške. Vsak avto-lastnik ga kupi, ko mu je bil enkrat predvajan. Avto-trgovci, bencinske postaje, prodajalne za avto-potrebnosti in reparaturne delavnice prevzamejo skladišče in mnogo naročajo po predvajanju. Celi avto-parki, omnibusi, tovorni vozovi, taksiji in dostavljalni vozovi so s tem opremljeni. Čudovita prilika in možnost velikega zaslužka za energične, delavne in cilja si sveste osebe. SPREJMEMO za prevzem PODZASTOPSTVA IN GLAVNEGA ZASTOPSTVA osebo, dobro izobraženo, z izkušnjami, in sposobnostjo, da ta izum z dovoljnimi finančnimi sredstvi vpelje in razširi.

Pišite takoj, da izveste vse podrobnosti! Prosimo, da pišete v angleščini na naslov: Manufacturer, Motor-Products, Dept.-K-616, Wheaton, Illinois U.S.A.

Najslajša in najboljša

krepljena pijača je

BERMET-VINO,

črnina iz Fruške gore,

Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora.

ALI SE ZELITE OBVAROVATI PRED ŽERABLJENIMI CHAMPION

svečicami, potem jih kupujte samo v originalnih zavojčkih. Glavno zastopstvo in skladišče Robert Weinberger, Zagreb, Gundulićeva 16.

ZAHVALA

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom nenadomestljive izgube našega predobrega očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

IVANA KONČINE,

veleposestnika in trgovca v Gorenji vasi,

ter za poklonjeno prelepo cvetje in vence, se tem potom vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebej se zahvaljujemo č. duhovščini in prečastitemu gospodu opatu za udeležbo pri pogrebu, dalje č. g. patru Benediktu za tolažilne obiske, gospodu zdravniku dr. Fedranu za ves trud in veliko požrtvovalnost, s katero je stal ob strani našemu dragemu pokojniku in njegovih zadnjih urah, dalje vsem sosedom in sofaranom ter mnogoštevilnim prijateljem in znancem, ki so prihiteli od blizu in daleč in ga v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Še enkrat vsem naša najiskrenejša zahvala.

Ivančena gorica—Gorenja vas—Ljubljana, dne 12. X. 1935.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI.

Novost v veselje turistom, lovcom, sportnikom, in izletnikom je nova patentna nogavica,

ki z upleteno manšeto ne propušča v čevlji prahu, peska, snega itd. Ko je čevlji obut, zavijamo nogavico čez gornji rob čevlja in nemogoče je, da bi kaj prišlo v čevlji. — Nogavice so dobijo povsod.

DIJETIČNA KUHINJA ZA SEZONO 1936

SE ODDA V NAJBLIŽNJI

VPOŠTEV PRIDEJO SAMO ZA

LANE MOČL — PONUDBE ZA

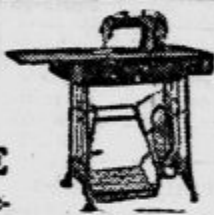
NAVEDBO DOSEDANJEGA

DELOVANJA IN PREPISE

SPRICEVAL JE NASLOVITI NA

ZDRAVILIŠČE SLATINA —

RADENCI.

ZNIZANE CENE

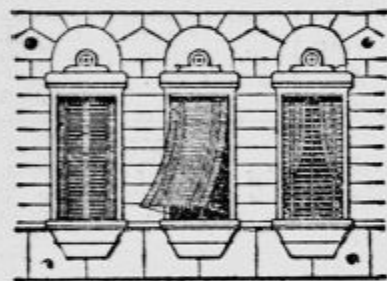
dvokoles, otroških igra-

nih, invalidskih vozičkov,

prevoznih triciklov, motorjev, šivalnih strojev. Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

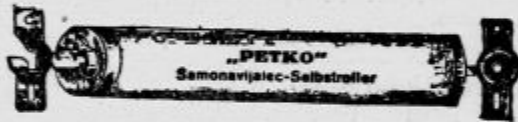

ROLETE, ŽALUZIJE

vse vrste tekstilne rolete (drvo-
nitke), rolete iz la gradina in
lesene rolete v vsakih konstruk-
cijah izdeluje solidno in najce-
neje trdka

Kobal Peter, Kranj
dravska banovina

Specialna izdelava »PETKO« samona
vjalcev v vseh dimen-
zijah.

Dobavlja tudi na hran. knjižice. Zahtevajte ponudbe in cenike.

PERJE

1 kg Din 6.50 in 8.—

Kemično čiščeno perje 1 kg Din 16.— in 20.—
čohano gosje perje 1 kg Din 38.—, polovične
puhaste pernice Din 100.—, sive puhaste per-
nice Din 80.—, bele puhaste pernice Din 150.—,
polnjene blazine 60 x 80 cm od Din 22.—,
polnjene pernatode odevje od Din 87.—, Inlet,
platno in poplini.

Vzorci brezplačno pri:

„POSTELJINA“, ZAGREB, ILICA 76

LEPE GRUDI

lahko doseže
že po 10 dneh

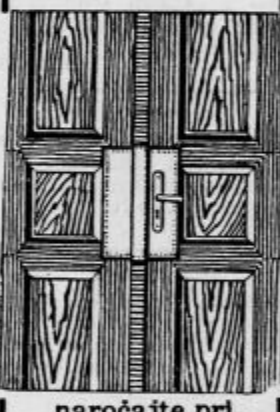
vsaka dama, tudi v
primeru, če so grudi
slabo razvite, ovence,
viseče, mlahave ali
preveč razvite. Samo z uporabo »LEIT de
JUNO« boste zadobili ono polnost, čvr-
stost in zaviljivo obliko, ki vzbuja splošno
zadovoljenje. Izborno in preizkušeno sredstvo
»Leit de Juno« vam nudi pravo življenjsko
radost ter vam zanesljivo odpravi telesni
nedostatek. Garnitura stane Din 65.—

CENTIFOLIA — ZAGREB

Jurišićeva ul. 8.

Zahtevajte brezplačen ilustriran cenik!

Celuloidne ščite za vrata

naročate pri
FR. ZRNEC
Ljubljana,
Kopitarjeva ul. 1

NEGUTJE
svoje noge. Posetite
NAŠO PEDIKURO
Pedikiranje Din 6
Masaža nog Din 4

1935 Jesen

45.—

59.—

32-34 69.—
35-38 79.—

25.—

Ženske, din. 29.—
Muške, din. 39.—

79.—

59.—

99.—

39.—

79.—

99.—

99.—

Plata

GLASBILA
Schneider
priznana
so od
umetnikov
kot NAJPOPOLNEJŠA in cenejša
KRALJEVNI DVORNI DOBAVITELJ
NAJVEČJA DOMAČA RAZPOŠILJALNA TVRDKA
F. SCHNEIDER
IZDELAVANJE GLASBIL IN GLASBENIH PRILEKIN
ZAGREB, Nikolićeva ul. 10.
Violele..... od Din 71.— navzgor
Kitare..... 148.—
Mandoline... 98.—
Harmonike... 75.—
Havajske kitare,
kr. umatične
harmonike, trube,
saksofoni in t.d.
najceneje.
ZAHTEVATE BREZPLAČNI POUČNI CENIK

F. BODNER
zalog klavirjev

MARIBOR
Gospodsk. ulica 40.
Zastopstvo

Würschmayer-jevih
klavirjev

Salonski pianino Din 15.000
Na mesečne obroke Din 300.—

Zimska
jabolka

že v zalogi — pri
Gospodarski zvezi v
Ljubljani.

Pravi goisarji in sploh vseh
vrst športni čevlji vedno v
zalogi. — Izdeluje
tudi po meri —
Stara priznana
tvrška A. ZALO-
KAR, Mestni trg
19 — Popravila
se sprejemajo.

GOSPODJE

ki žele biti za mal denar elegantno
in moderno oblečene, kupujejo
svoje obleke direktno v tovarni

Sternbecki
TOVARNA PERLA • IT • OBLEK

CELJE ŠT. 20

z velikansko izbiro in skrajno
nizkimi cenami, ki nudi: Obleke
iz hlačvine po 210 Din, obleke iz
meltona po 264 Din, obleke iz
kamgarna po 499 Din, kratke
zimske plašče po 200 Din, dolge
zimske plašče po 370 Din, Huber-
tus plašče po 280 Din in otroške
obleke po 70, 95, 130 in 180 Din.
Zahtevajte takoj najnovejšo vzor-
ce in veliki ilustriran cenik, kar
prejmete zastoj!

BOTOT

nova bela peneča se
pasta za zobe

v modro-belih progastih tubah, izred-
nega okusa dela zobe že po kratki
uporabi snežno bele.

DOVRŠENOST SEDANJOSTI!

Poskusite še danes.

Tube po Din 8.—

Tube po Din 12.—

MOŠKI!
Pri spolni slabosti (impotenci), seksualni nevrstnosti,
nervoznosti in nesigurnosti vzemite
NAJNOVEJŠI IZUM:
VI-HA-GÉ
1935. v Parizu z najvišjimi odlikovanji nagrajena pilule
ZA MOŠKE (BUJAVE)
PO POSTJI RAZPOŠILJA diskretno lekarna
»JELACIC-BAN« M. Gavrančič,
Zagreb, Jelačićev trg 12.
Reg. min. soc. pol. in nar.
zdrav. od 28.11.1934.